

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia ..... 2012 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego

Na podstawie art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego, zwany dalej „Planem”.

§ 2. Plan ochrony, o którym mowa w § 1, zawiera:

- 1) cele ochrony przyrody oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji, które są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 2) identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków, które są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 3) wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, które stanowią załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 4) określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań, które stanowią załącznik nr 4 do rozporządzenia;
- 5) wskazanie obszarów i miejsc udostępnionych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych oraz sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz określenie sposobów ich udostępniania, które stanowią załącznik nr 5 do rozporządzenia;
- 6) wskazanie miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, które stanowią załącznik nr 6 do rozporządzenia;
- 7) ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych, które stanowią załącznik nr 7 do rozporządzenia;
- 8) zakres planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 – PLH120013 i PLB120008, uwzględniony w Planie, który stanowi załącznik nr 8 do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 248, poz. 1493 i Nr 284, poz. 1671).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241 i Nr 224, poz. 1337.

CELE OCHRONY PRZYRODY ORAZ WSKAZANIE PRZYRODNICZYCH I SPOŁECZNYCH UWARUNKOWAŃ ICH REALIZACJI

1. Cele ochrony

Celem ochrony przyrody Pienińskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem” jest:

- 1) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- 2) zachowanie różnorodności biologicznej;
- 3) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego;
- 4) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu ochrony;
- 5) ochrona walorów krajobrazowych oraz zadrzewień;
- 6) utrzymanie lub przywrócenie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody;
- 7) kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody;
- 8) zapewnienie niezakłóconego, naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych w obszarach ochrony ścisłej.

1.1. Celem ochrony przyrody nieożywionej jest:

- 1) zachowanie naturalnych procesów glebotwórczych;
- 2) eliminacja lub ograniczanie źródeł zagrożeń związanych z erozją, zanieczyszczeniami i antropopresją;
- 3) zachowanie utworów geologicznych (odslonięcia skalne itp.) oraz geomorfologicznych (piargi, jaskinie itp.);
- 4) zachowanie złóż i kopalin;
- 5) eliminacja zagrożeń powodujących antropopresję i zanieczyszczenia zasobów wodnych w Parku;
- 6) utrzymanie dobrego stanu nisz źródeł uznanych za szczególnie wartościowe;
- 7) ograniczenie lub eliminacja czynników wpływających na zanieczyszczenie powietrza;
- 8) doprowadzenie wód podziemnych do dobrego stanu ilościowego i chemicznego oraz uniknięcie wszelkiego pogarszania się tego stanu;
- 9) doprowadzenie wód podziemnych do stanu umożliwiającego osiągnięcie właściwego stanu ochrony gatunków i ekosystemów zależnych od tych wód.

1.2. Celem ochrony ekosystemów leśnych jest:

- 1) zachowanie trwałości i zapewnienie możliwości rozwoju zespołów leśnych;
- 2) doprowadzenie ekosystemów leśnych, w tym stanowiących chronione siedliska przyrodnicze oraz gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami do właściwego stanu ochrony i uniknięcie pogorszenia ich stanu;
- 3) przywracanie do stanu zbliżonego do naturalnego struktury ekosystemów leśnych, z maksymalnym wykorzystaniem spontanicznych procesów przyrodniczych, w tym odtworzenie zasobów rozkładającego się drewna w ekosystemach do zasobów i struktury typowych dla lasów o charakterze naturalnym.

1.3. Celem ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych jest:

- 1) zachowanie trwałości i zapewnienie możliwości rozwoju naturalnych i półnaturalnych zespołów roślinnych;
- 2) doprowadzenie ekosystemów nieleśnych, w tym stanowiących chronione siedliska przyrodnicze oraz gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami do właściwego stanu ochrony i uniknięcie pogorszenia ich stanu.

1.4. Celem ochrony ekosystemów wodnych jest utrzymanie i poprawa bilansu wodnego oraz czystości wód z uwzględnieniem:

- 1) zachowania i odtwarzania siedlisk organizmów wodnych;
- 2) zachowania charakterystycznych zespołów i zgrupowań organizmów wodnych oraz siedlisk wilgotnych i bagiennych;
- 3) doprowadzenie wód powierzchniowych do stanu dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego (według kryteriów biologicznych, hydromorfologicznych, chemicznych i fizykochemicznych) oraz uniknięcie pogarszania się tego stanu;
- 4) doprowadzenie wód powierzchniowych do stanu umożliwiającego osiągnięcie właściwego poziomu ochrony gatunków i ekosystemów zależnych od tych wód.

1.5. Celem ochrony gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie różnicowania genetycznego, gatunkowego oraz siedliskowego (w tym: mikrosiedlisk lasów naturalnych, siedlisk wodnych, podmokłych, siedlisk kserotermicznych, ekotonowych, łąk kośnych, pastwisk);
- 2) zachowanie siedlisk (mikrosiedlisk) półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych i związanych z nimi zespołów roślinnych;
- 3) zachowanie taksonów (gatunków, odmian) unikatowych w skali kraju;
- 4) eliminacja ekspansywnych gatunków obcego pochodzenia;
- 5) doprowadzenie siedlisk i populacji gatunków będących przedmiotami ochrony Natura 2000 do właściwego stanu ochrony, polegającego na tym, że:
  - a) liczebność gatunku nie maleje i wykorzystuje możliwości siedliska, a struktura populacji gatunku nie stwarza zagrożeń dla liczebności populacji w przyszłości,
  - b) siedlisko gatunku ma odpowiednią dla zapewnienia trwałości gatunku wielkość i strukturę,
  - c) nie ma zagrożeń dla długoterminowego przetrwania gatunku.

1.6. Celem ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie różnicowania genetycznego, gatunkowego i siedliskowego (w tym: siedlisk kserotermicznych, ekotonowych, łąk kośnych i pastwisk);
- 2) zachowanie siedlisk (mikrosiedlisk) półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych i związanych z nimi zespołów zwierzęcych;
- 3) zachowanie lub przywrócenie fauny łąk, pastwisk i zbiorowisk kserotermicznych, a także innych historycznych układów przyrodniczych związanych z zanikającą obecnie działalnością człowieka poprzez:
  - a) zachowanie gatunków zapylających,
  - b) zachowanie gatunków siedlisk kserotermicznych,
  - c) zachowanie gatunków siedlisk ekotonowych,
  - d) zachowanie gatunków łąk kośnych,
  - e) zachowanie gatunków pastwisk, w tym koprofagów;
- 4) zachowanie lub przywrócenie taksonów unikatowych w skali kraju wśród kręgowców;
- 5) zachowanie lub przywrócenie taksonów bezkręgowców posiadających w Parku jedyne w Polsce stanowisko, przy założeniu, iż gatunek jest rzadki w Środkowej Europie;
- 6) zachowanie reliktowych (ewolucyjnie) populacji, które nie uległy synantropizacji (miejsca gnieźdzenia ptaków);
- 7) utrzymanie równowagi populacyjnej;

- 8) eliminacja ekspansywnych gatunków obcego pochodzenia;
- 9) rozpoznawanie i eliminacja zagrożeń;
- 10) doprowadzenie siedlisk i populacji gatunków będących przedmiotami ochrony Natura 2000 do właściwego stanu ochrony, polegającego na tym, że:
  - a) liczebność gatunku nie maleje i wykorzystuje możliwości siedliska, a struktura populacji gatunku nie stwarza zagrożeń dla liczebności populacji w przyszłości,
  - b) siedlisko gatunku ma odpowiednią dla zapewnienia trwałości gatunku wielkość i strukturę,
  - c) nie ma zagrożeń dla długoterminowego przetrwania gatunku.

1.7. Celem ochrony siedlisk przyrodniczych jest:

- 1) zachowanie lub odtworzenie powierzchni i zasięgu naturalnych i półnaturalnych siedlisk przyrodniczych oraz zachowanie lub odtworzenie ich właściwego stanu ochrony;
- 2) zapewnienie warunków życia typowym gatunkom roślin, związanym z tymi siedliskami przyrodniczymi;
- 3) zapewnienie warunków życia typowym gatunkom zwierząt, związanym z tymi siedliskami przyrodniczymi.

1.8. Celem ochrony krajobrazu jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie walorów widokowych i estetycznych krajobrazu;
- 2) zachowanie istniejącej mozaiki łąk, pastwisk, pól uprawnych, lasów, zadrzewień, zakrzaczeń i użytków ekologicznych;
- 3) kształtowanie i zachowanie lokalnego krajobrazu kulturowego.

1.9. Celem ochrony wartości kulturowych jest zachowanie, uwidocznienie i przywrócenie czytelności elementów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem, w szczególności:

- 1) zachowanie istniejących form kulturowych oraz miejsc wydarzeń historycznych;
- 2) utrzymanie, zachowanie lub przywrócenie zróżnicowania kulturowego;
- 3) kształtowanie rozwoju regionu kulturowego poprzez stworzenie podstaw dla kontynuacji tradycji miejsca.

1.10. Celem ochrony dwóch obszarów Natura 2000 o wspólnej nazwie „Pieniny” (PLB 120008 – obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 2336,4 ha, PLH 120013 – specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 2336,4 ha) położonych w całości na terenie Pienińskiego Parku Narodowego jest zachowanie integralności tych obszarów, spójności sieci Natura 2000 oraz utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków oraz siedlisk gatunków, występujących na tych obszarach i będących ich przedmiotami ochrony, w tym w szczególności:

Dla obszaru Natura PLH 120013:

- 1) siedlisko przyrodnicze 5130 (Zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 2 ha oraz utrzymanie specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 2) siedlisko przyrodnicze 6170 (Nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 17 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 3) siedlisko przyrodnicze 6210 (Murawy kserotermiczne) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 41 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 4) siedlisko przyrodnicze 6430 (Ziołorośla górskie) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 1,5 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 5) siedlisko przyrodnicze 6520 (Górskie łąki kośne konietlicowe użytkowane ekstensywnie) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 207 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;

- 6) siedlisko przyrodnicze 7230 (Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 8 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 7) siedlisko przyrodnicze *8160 (Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 1 ha oraz utrzymanie specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 8) siedlisko przyrodnicze 8210 (Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*) – utrzymanie ścian skalnych oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 9) siedlisko przyrodnicze 8310 (Jaskinie nieudostępniane do zwiedzania) – utrzymanie jaskiń oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 10) siedlisko przyrodnicze 9130 (Żyzne buczyny) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 882 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego w strefie ochrony ścisłej, utrzymanie jak najbardziej zbliżonych do stanu naturalnego buczyn, w których prowadzona jest gospodarka leśna w strefie ochrony krajobrazowej;
- 11) siedlisko przyrodnicze 9150 (Ciepłolubne buczyny storczykowe) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 563 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego w strefie ochrony ścisłej, utrzymanie jak najbardziej zbliżonych do stanu naturalnego buczyn, w których prowadzona jest gospodarka leśna w strefie ochrony krajobrazowej;
- 12) siedlisko przyrodnicze *9180 (Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 81 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 13) siedlisko przyrodnicze *91E0 (Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 11 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 14) siedlisko przyrodnicze *91Q0 (Górskie reliktywne lasy sosnowe) – utrzymanie powierzchni nie mniejszej niż 7 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego;
- 15) rośliny: pszonak pieniński*, obuwik pospolity, bezlist okrywowy – utrzymanie aktualnego areалу i liczebności populacji;
- 16) zwierzęta (bez ptaków):
  - a) owad - krasopani hera, ssaki - podkowiec mały, nocek duży, ryś – celem ochrony wymienionych gatunków jest utrzymanie stanu aktualnego,
  - b) owad - biegacz urozmaicony, płazy - kumak górski, traszka karpacka – cel ochrony będzie można ustalić po określeniu stanu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne;

Dla obszaru Natura PLB 120008 – ptaki:

- 1) sokół wędrowny, puchacz – zachowanie stanowisk lęgowych;
- 2) orzeł przedni, sóweczka, dzięcioł trójpalczasty – zachowanie siedlisk gatunków;
- 3) dzięcioł biało grzbiety, pomurnik – cel ochrony będzie można ustalić po rozpoznaniu stanu populacji i siedliska w oparciu o badania inwentaryzacyjne.

2. Przyrodnicze uwarunkowania celów ochrony przyrody

2.1. Ekosystemy występujące na terenie Parku:

- 1) leśne,
- 2) lądowe nieleśne,
- 3) wodne.

2.2. Ekosystemy leśne Parku według opracowania: „Charakterystyka i mapa zbiorowisk roślinnych Pienińskiego Parku Narodowego” (Kaźmierczakowa red. 2004) obejmują 1725 ha, co stanowi 72,6 % jego powierzchni. Lasy w Parku zostały zaliczone do III kategorii zagrożenia pożarowego, na podstawie wyliczeń stanowiących załącznik do „Operatu ochrony ekosystemów leśnych” dostępnych w siedzibie Dyrekcji Parku w Krościenku nad Dunajcem.

*¹⁾ Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym.

Zbiorowiska roślinne leśne występujące w Parku.

Lp.	Zbiorowisko roślinne leśne / kod siedliska Natura 2000	Powierzchnia ^{1) 2)} (ha)
1.	Buczyna karpacka – <i>Dentario glandulosae-Fagetum typicum, D.g-F. lunarietosum</i> / 9130	424
2.	Ciepielubna buczyna – <i>Carici-Fagetum typicum</i> / 9150	112
3.	Kwaśna buczyna – <i>Luzulo luzuloides-Fagetum</i> / 9110	1
4.	Jedlina karpacka – <i>Dentario glandulosae-Fagetum abietetosum</i> / 9130	458
5.	Ciepielubna jedlina – <i>Carici-Fagetum abietetosum</i> / 9150	481
6.	Uboga jedlina – <i>Galio rotundifolii-Abietetum, Dryopteris dilatata-Abietetum</i> / 9110	12
7.	Jaworzyna z jęczmikiem – <i>Phyllitido-Aceretum</i> / 9180	73
8.	Jaworzyna z jaskrem kosmatym – <i>Acer pseudoplatanus-Ranunculus lanuginosus</i> / 9180	9
9.	Grąd – <i>Tilio-Carpinetum</i> , fragmenty grądu / 9170	26
10.	Fragmenty zbiorowisk borowych – <i>Vaccinio-Piceetalia</i>	11
11.	Nadrzeczna olszyna górską – <i>Alnetum incanae</i> / 91E0	9
12.	Bagienna olszyna górską – <i>Caltho-Alnetum</i> / 91E0	4
13.	Reliktowe laski sosnowe – <i>Erico-Pinion</i> / 91Q0	8
Razem		1628

¹⁾ W przypadku układów mozaikowych, powierzchnie zbiorowisk podano według dominującego typu zbiorowiska.

²⁾ Bez lasów z nasadzeń o powierzchni 97 ha.

2.3. Nieleśne ekosystemy lądowe w Parku według opracowania: „Charakterystyka i mapa zbiorowisk roślinnych Pienińskiego Parku Narodowego” (Kaźmierczakowa red. 2004) obejmują 619 ha, co stanowi 26,1 % jego powierzchni.

Zbiorowiska roślinne nieleśne występujące na terenie Parku.

Lp.	Zbiorowisko roślinne nieleśne / kod siedliska Natura 2000	Powierzchnia ¹⁾ (ha)
1.	Ciepielubna łąka pienińska (<i>Anthylli-Trifolietum montani</i>) / 6520	37
2.	Łąki ze związku <i>Arrhenatherion</i> , w tym:	223
	2.1 Łąka rajgrasowa <i>Arrhenatheretum medioeuropaeum</i> / 6510	17
	2.2 Łąka mieczykowo-mietlicowa z fragm. <i>Gladiolo-Agrostietum</i> / 6520	1
	2.3 Grupa łąk umiarkowanie bujnych – łąka z dzwonkiem rozpięchłym i konietlicą łąkową zb. <i>Campanula patula-Trisetum flavescens</i> / 6520	205
3.	Grupa łąk ze związku <i>Arrhenatherion</i> bardzo bujnych – łąka z kupkówką pospolitą i wiechliną zwyczajną (<i>Dactylis glomerata-Poa trivialis</i>)	49
4.	Ubogie łąki z rzędu <i>Nardetalia</i> / 6230	2
5.	Pastwisko (<i>Lolio-Cynosuretum</i>)	60

Lp.	Zbiorowisko roślinne nieleśne / kod siedliska Natura 2000	Powierzchnia ¹⁾ (ha)
6.	Pienińska łąka ziołoroślowa (<i>Veratrum lobelianum</i> - <i>Laserpitium latifolium</i>)	3
7.	Grupa łąk ziołoroślowych niższych położeń ze związku <i>Arrhenatherion</i>	49
8.	Wilgotna łąka z ostrożeniem łąkowym (<i>Cirsietum rivularis</i>)	3
9.	Łąka ziołoroślowa z wiązówką błotną (<i>Filipendulo-Geraniatum</i>)	1
10.	Ziołorośla knieci i świerząbka orzęsionego (zb. <i>Caltha laeta</i> – <i>Chaerophyllum hirsutum</i>)	6
11.	Ziołorośla podagrycznika i lepieźnika różowego (<i>Aegopodio</i> – <i>Petasitetum hybridi</i>) / 6430	2
12.	Naskalna murawa górską (<i>Dendranthemo-Seslerietum</i>) / 6170	17
13.	Ciepłolubna murawa naskalna (<i>Festucetum pallentis</i>) / 6210	9
14.	Murawa z trzcinnikiem pstrym (zb. <i>Calamagrostis varia</i>) / 6210	4
15.	Zespół zachyłki Roberta (<i>Gymnocarpitetum robertiani</i>) / *8160	1
16.	Murawa kserotermiczna z lebiodką pospolitą i kłosownicą pierzastą (<i>Origano-Brachypodietum</i>) / 6210, w tym:	29
	16.1 naturalna / 6210	21
	16.2 wtórna / 6210	8
17.	Murawa kserotermiczna ze stokłosą prostą <i>Bromus erectus</i> / 6210	0
18.	Ciepłolubne zarośla z berberysem zwyczajnym (zw. <i>Berberidion</i>) / 6210	4
19.	Zarośla z dominacją <i>Prunus spinosa</i> lub <i>Coryllus avellana</i>	49
20.	Eutroficzna młaka górską (<i>Valeriano-Caricetum flavae</i>) / 7230	8
21.	Pole orne (<i>Geranio-Silinetum gallicae</i>)	22
22.	Odlóg	5
23.	Żwirowiska, kamieńce nadrzeczne i szuwały / 3220 i 3240, w tym:	2
	23.1 Zbiorowiska ze zw. <i>Epilobion fleischeri</i> , zb. <i>Myricaria germanica</i> - <i>Salix eleagnos</i> , z <i>Plantago intermedia</i> / 3220 i 3240	1
	23.2 Zespół mozgi trzcinowatej (<i>Phalaridetum arundinaceae</i>) / 3220	1
	23.3 Zespół jeżogłówki <i>Sparganietum erecti</i> (fragmenty)	0
24.	Tereny inne, w tym: drogi, skarpy, szkółki, sady, tereny zabudowane, tereny mechanicznie zniszczone itp.	34
Razem		619

¹⁾ W przypadku układów mozaikowych, powierzchnie zbiorowisk podano według dominującego typu zbiorowiska.

2.4. Ekosystemy wodne Parku według opracowania: „Charakterystyka i mapa zbiorowisk roślinnych Pienińskiego Parku Narodowego” (Kaźmierczakowa red. 2004) obejmują 27 ha, co stanowi 1,3 % jego powierzchni.

Typy ekosystemów wodnych występujące na terenie Parku:

- 1) ekosystem źródeł i potoków górskich funkcjonujących na podłożu wapiennym - 0 ha (występują jako obiekty punktowe i liniowe);

- 2) ekosystemem środkowego biegu rzeki górskiej przekształcony zbiornikami zaporowymi – 21 ha;
- 3) ekosystemem zbiornika zaporowego typu górskiego – 6 ha.

2.5. Na obszarze Parku stwierdzono występowanie około 2 850 gatunków roślin i grzybów, w tym 151 gatunków, które zostały wskazane do monitoringu, ochrony ich biotopu lub siedliska, w którym bytują, lub też aktywnego wspierania przez służby Parku liczby stanowisk i liczebności populacji, określanymi mianem „gatunków specjalnej troski” tj:

- 1) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) - 895 gatunków, w tym 28 gatunków specjalnej troski ;
- 2) mszaki (*Bryophyta*) –316 gatunków, w tym 28 gatunków specjalnej troski;
- 3) sinice (*Cyanophyta*) i glony (*Algae*) – 282 gatunki, w tym 25 gatunków specjalnej troski;
- 4) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) - 812 gatunków, w tym 34 gatunki specjalnej troski;
- 5) śluzowce (*Myxomycetes*) - 89 gatunków, w tym 15 gatunki specjalnej troski;
- 6) porosty (*Lichenes*) – 454 gatunków, w tym 21 taksonów specjalnej troski.

2.6. Grupy gatunków o szczególnych walorach w Pienińskim Parku Narodowym:

- 1) gatunki prawnie chronione, łącznie 255 gatunków (ochrona ścisła - 220 gatunków, ochrona częściowa – 35 gatunków), w tym w poszczególnych grupach:
  - a) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) - ochrona ścisła - 92 gatunki, ochrona częściowa – 10 gatunków,
  - b) mszaki (*Bryophyta*) - ochrona ścisła – 32 gatunki, ochrona częściowa – 20 gatunków,
  - c) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) - ochrona ścisła - 31 gatunków;
  - d) porosty (*Lichenes*) – ochrona ścisła - 65 gatunków, ochrona częściowa – 5 gatunków;
- 2) gatunki zagrożone z Czerwonej Listy Roślin - 563 gatunków, w tym:
  - a) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) - 68 gatunków,
  - b) mszaki (*Bryophyta*) - 37 gatunków,
  - c) sinice (*Cyanophyta*) i glony (*Algae*) - 6 gatunków,
  - d) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) - 221 gatunków,
  - e) śluzowce (*Myxomycetes*) - 14 gatunków,
  - f) porosty (*Lichenes*) - 217 gatunków;
- 3) gatunki i odmiany endemiczne – 2 gatunki i 3 odmiany (rośliny naczyniowe);
- 4) gatunki reliktowe - 6 gatunków (w tym 5 gatunków roślin naczyniowych i 1 gatunek mchu);
- 5) gatunki specjalnej troski;

a) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) – 28 gatunków:

bylica piołun *Artemisia absinthium* L. var. *calcigena* REHM., chryzantema (złocień) Zawadzkiego *Dendranthema zawadzkii* (HERB.) TZVELEV, dwulistnik muszy *Ophrys insectifera* L., jałowiec sawina *Juniperus sabina* L., kruszczyk błotny *Epipactis palustris* (L.) CRANTZ, kruszczyk drobnolistny *Epipactis microphylla* (EHRH.) SW., lilia bulwkowata *Lilium bulbiferum* L., lulecznica kraińska *Scopolia carniolica* JACQ., mniszek pieniński *Taraxacum pienanicum* PAWŁ., modrzew polski *Larix decidua* MILL. subsp. *polonica* (RACIB.) DOMIN, mokrzyca szczeciolistna *Minuartia setacea* (THUILL.) HAYEK subsp. *banatica*, naradka mlecznobiała *Androsace lactea* L., nasieźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum* L., obuwik pospolity *Cypripedium calceolus* L., oset klapowany *Carduus x lobulatus* BORBÁS, pajęcznica gałęzista *Anthericum ramosum* L, pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris* (L.) TOD., podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant* (L.) ROTH, pszonak pieniński *Erysimum pienanicum* (ZAPAŁ.) PAWŁ., storczyk bżowy *Dactylorhiza sambucina* (L.) SOO., storczyk samicy *Orchis morio* L., storzan bezlistny *Epipogium aphyllum* SW., szczywlogorz tatarski *Conioselinum tataricum* HOFFM., śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus*

nivalis L., tawuła średnia *Spiraea media* SCHM., Traganek jasny *Astragalus australis* (L.) LAM., turzycza *Davalla Carex davalliana* SM.
Dodatkowo gatunkiem specjalnej troski ze względu na zagrożenie jakie stwarza jest barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnovskii* MANDEN,

b) mszaki (*Bryophyta*) – 28 gatunków:

- mchy (*Musci*): bagniak kutnerowaty *Philonotis tomentella* Molendo, bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis* (Moug. ex DC.) Brid. ex Moug. & Nestl., bielistka siwa *Leucobryum glaucum* (Hedw.) Ångstr., błyszczce włoskowate *Tomentypnum nitens* (Hedw.) Loeske, bruzdowiec fałdowany *Ptychodium plicatum* (Schleich. ex F.Weber & D.Mohr) Schimp., drobniaczek rozłożysty *Seligeria patula* (Lindb.) I.Hagen, gałęziak prząślik *Eucladium verticillatum* (Hedw. ex Brid.) Bruch & Schimp., koimek bezłodygowy *Diphyscium foliosum* (Hedw.) D.Mohr, krzewik źródliskowy *Thamnobryum alopecurum* (Hedw.) Gangulee, miedziówka brunatnawa *Orthothecium rufescens* (Dicks. ex Brid.) Schimp., nastroszek kędzierzawy *Ulota crispa* (Hedw.) Brid., nurzypląs czarniawy *Cinclidotus riparius* (Host ex. Brid) Arn., płaszczeniec marszczony *Buckiella undulata* (Hedw.) Ireland, rokieta vauchera *Hypnum vaucheri* Lesq., rokieta wyniosły *Hypnum recurvatum* (Lindb. & Arnell) Kindb., różyczkoprzętnik kanadyjski *Rhodobryum ontariense* (Kindb.) Kindb. skrzydlik czerwony *Fissidens rufulus* Schimp., strzechwa bezząb *Grimmia anodon* Bruch & Schimp., szurpek otwarty *Orthotrichum patens* Brid., torfowiec frędzlowany *Sphagnum fimbriatum* Wilson, żurawiec haussknechta *Atrichum flavisetum* Mitt.,
- wątrobowce (*Hepaticae*): buławniczka czerwona *Cephaloziella rubella* var. *sullivantii* (Nees) Warnst., miedzik tamaryszkowy *Frullania tamarisci* (L.) Dumort., parzoch pieprzowy *Porella arboris-vitae* (With.) Grolle, parzoch spłaszczony *Porella platyphylloidea* (Schwein.) Lindb., śniedrzyczka Rossetiego *Cololejeunea rossettiana* (C.Massal.) Schiffn., śniedrzyczka wapienna *Cololejeunea calcarea* (Lib.) Schiffn., widlicowiec omszony *Apometzgeria pubescens* (Schrank) Kuwah,

c) sinice (*Cyanophyta*) i glony (*Algae*) – 25 gatunków:

Actinotaenium cucurbita (Bréb) Teil., *Amphipleura pellucida* (Kütz) Kütz., *Audouinella pygmaea* Kütz., *Batrachospermum boryanum* Sirodot, *Batrachospermum ectocarpum* Sirodot, *Bulbochaete pseudoareolata* W. et O.Bock, *Calothrix fusca* (Kütz.) Bornet et Flahault, *Campylodiscus hibernicus* Ehr., *Chara vulgaris* L., *Chrysonebula holmesii* Lund., *Cosmarium didymochondrium* Nordst., *Cosmarium obtusatum* (Schmid.) Schmid., *osmarium tetraophthalmum* Bréb., *Cymbella simonsenii* Kramm., *Didymosphenia geminata* (Lyngb.) Schmidt, *Ellerbeckia arenaria* (Moore) Crawford, *Encyonema lange-bertalotii* Krammer, *Epithemia argus* var. *alpestris* (W. Sm.) Grunow, *Gongrosira calcifera* Krieg., *Homoeothrix gloeophila* Starmach, *Mastogloia grevillei* W. Sm., *Oocardium stratum* Naegeli, *Rhoicosphaenia abbreviata* (Agardh) Lange-Bert., *Stauroneis acuta* W. Smith, *Surirella spiralis* Kütz.,

d) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) – 34 gatunki:

białokrowiak pieniński *Leucopaxillus salmonifolius* M.M. Moser & Lamoure, borowik szlachetny *Boletus edulis* Bull.:Fr., czubajka kania *Macrolepiota procera* (Scop.: Fr.) Sing., gęstoporek cynobrowy *Pycnoporus cinnabarinus* (Jacq.:Fr.) P. Karst., grzybolubka lepka *Asterophora parasitica* (Bull.:Fr.) Sing, grzybówka szafranowa *Mycena crocata* (Schrad.: Fr.) Kumm., gwiazdosz potrójny *Gastrum triplex* Jungh., koralownik białawy *Ramariopsis kunzei* (Fr.) Corner, koronka ozdobna *Sarcosphaera coronaria* (Jacq.) Schroet., kozłarz babka *Leccinum scabrum* (Bull.:Fr.) S. F. Gray, lejkoporek olszowy *Gyrodon lividus* (Bull.:Fr.) Sacc., mądziak psi *Mutinus caninus* (Huds. ex Pers.) Fr., mleczaj jodłowy *Lactarius salmonicolor* Heim et Lecl., mleczaj modrzewiowy *Lactarius porninsis* Roll., mleczaj rydz *Lactarius deliciosus* (L.) S. F. Gray, monetka bukowa *Oudemansiella mucida* (Schrad.: Fr.) v. Hoehn., pękacz gruszkowaty *Phallogaster saccatus* Morgan, piestrzenica infułowata *Gyromitra infula* (Schaeff.:Fr.) Quél., pniarek różowy *Fomitopsis rosea* (Alb. et Schw.:Fr.) P. Karst., poroblaszek żółtoczerwony *Phylloporus rhodoxanthus* (Schwein.) Bres., purchawka jeżowata

Lycoperdon echinatum Pers. ex Pers., purchawka łątkowata *Lycoperdon mammiforme* ('*mammaeforme*') Pers. Pers., siatkoblaszek maczugowaty *Gomphus clavatus* (Pers.: Fr.) Gray, smardz jadalny *Morchella esculenta* (L.) Pers., smardz wyniosły *Morchella elata* Fr., soplówka bukowa *Hericium coralloides* (Scop.:Fr.) S. F. Gray, suchogłówka korowa *Phleogena faginea* (Fr.: Fr.) Link, wilgotnica czepeczkowata *Hygrocybe calyptriformis* ('*calyptraeformis*') (Berk. & Bromme) Fayod, wilgotnica czerniejąca odm. wysmukła *Hygrocybe conica* var. *chloroides* (Mal.) Bon., wilgotnica jasna *Hygrocybe laeta* (Pers.:Fr.) P. Karst., wilgotnica karminowa *Hygrocybe punicea* (Fr.) Kumm., wilgotnica szara *Hygrocybe unguinosa* (Fr.) Karst., wodnicha hiacyntowa *Hygrophorus hyacinthinus* Quéél., zasłonak majerankowy *Cortinarius percomis* Fr,

e) śluzowce (*Myxomycetes*) – 15 gatunków:

Amaurochaete atra (Alb. & Schw.) Rost., *Arcyria abietina* (Wigand) Nann.-Brem., *Arcyria oerstedtii* Rost., *Cribraria minutissima* Schw., *Diderma alpinum* Meylan, *Diderma globosum* Pers., *Enerthenema papillatum* (Pers.) Rost., *Fuligo muscorum* Alb. & Schwein., *Hemitrichia calyculata* (Speg.) Farr, *Leocarpus fragilis* (Dicks.) Rost., *Lepidoderma tigrinum* (Schard.) Rost., *Lindbladia tubulina* Fries, *Lycogala conicum* Pres., *Physarum penetrans* Rex., *Trichia botrytis* (J.F.Gmel.) Pres.,

f) porosty (*Lichenes*) – 21 gatunków:

błyskotka brodawkowata *Fulgensia bracteata* (Hoffm.) Räs., brodaczka *gatunki* rodzaju *Usnea* Dill. ex Adans., dołączanka torbiasta *Solorina saccata* (L.) Ach., jaskrawiec pierścieniowaty *Caloplaca cirrochroa* (Ach.) Th. Fr., jaskrawiec woskowszary *Caloplaca cerina* (Ehrh. Ex Hedw.) Th. Fr., krostka leśna *Hypocenomyce caradocensis* (Leight. ex Nyl.) P. James & G. Schneider, łuszczak łuskowaty *Psora testacea* Hoffm., mąklik otrębiaty *Pseudevernia furfuracea* (L.) Zopf, odnożyca pośrednia *Ramalina intermedia* Delise non auct., okrążek łuseczkowaty *Aspicilia moenium* (Vainio) Thor & Timda, otocznicza lśniąca *Pyrenula nitida* (Weig.) Ach., pałecznik jodłowy *Calicium abietinum* Pers., pawężnica łuseczkowata *Peltigera praetextata* (Flk.) Zopf, popielak szary *Imshaugia aleurites* (Ach.) Fricke Meyer, rozłożyk półpromienisty *Placynthium subradiatum* (Nyl.) Arnold, skórnica czerwona *Dermatocarpon miniatum* (L.) Mann, soreniec mchowy *Physconia muscigena* (Ach.) Poelt, włoszka *gatunki* rodzaju *Bryoria* Brodo & Hawksw., złociszek żółty *Chrysothrix candelaris* (L.) Laundon, żółtlica chropowata *Flavoparmelia caperata* (L.) Hale, żółtlinka złota *Vulpicida pinastri* (Scop.) Mattson & Lai.

2.7. Na obszarze Parku stwierdzono występowanie około 7 370 gatunków zwierząt, w tym:

- 1) kręgowce (*Vertebrata*) – 297 gatunków, w tym 43 gatunki, jedna gromada (płazy) i jeden rząd (nietoperze) gatunków specjalnej troski:
  - a) ssaki (*Mammalia*) - 62 gatunki (w tym nietoperze 18 gatunków),
  - b) ptaki (*Aves*) - 196 gatunków,
  - c) gady (*Reptilia*) - 6 gatunków,
  - d) płazy (*Amphibia*) - 9 gatunków,
  - e) ryby (*Pisces*) - 24 gatunki;
- 2) bezkręgowce (*Invertebrata*) - 7 072 gatunków, w tym 31 gatunków i 3 rodzaje gatunków specjalnej troski:
  - a) kolcogłowy (*Acanthocephala*) - 1 gatunek,
  - b) pierścienice (*Annelida*) - 91 gatunków,
  - c) stawonogi (*Arthropoda*) - 6 836 gatunków,
    - pajączaki (*Arachnida*) - 687 gatunków,
    - pareczniki (*Chilopoda*) - 22 gatunki,
    - skorupiaki (*Crustacea*) - 56 gatunków,
    - dwuparce (*Diplopoda*) - 29 gatunków,
    - owady (*Insecta*) - 6 040 gatunków,
    - skąponogi (*Paupoda*) - 2 gatunki,

- d) mięczaki (*Mollusca*) - 109 gatunków,
- e) obleńce (*Nemathelminthes*) - 3 gatunki,
- f) płazińce (*Platyhelminthes*) - 4 gatunki,
- g) niesporczaki (*Tardigrada*) - 28 gatunków.

2.8. Grupy gatunków o szczególnych walorach w Pienińskim Parku Narodowym.

- 1) gatunki prawnie chronione, łącznie 305 gatunków, w tym w poszczególnych gromadach zwierząt:
  - a) ssaki (*Mammalia*) – 41 gatunków,
  - b) ptaki (*Aves*) – 184 gatunki,
  - c) gady (*Reptilia*) – 6 gatunków,
  - d) płazy (*Amphibia*) – 9 gatunków,
  - e) ryby (*Pisces*) – 7 gatunków,
  - f) pajęczaki (*Arachnida*) – 1 gatunek,
  - g) owady (*Insecta*) – 57 gatunków;
- 2) gatunki zagrożone - 145 gatunków, w tym 13 gatunków kręgowców i 132 gatunki bezkręgowców;
- 3) gatunki należące do endemitów karpackich - 56 gatunków, w tym 1 gatunek kręgowca i 55 gatunków bezkręgowców;
- 4) gatunki górskie i północno-górskie - 276 gatunków, w tym 4 gatunki kręgowców i 272 gatunki bezkręgowców;
- 5) gatunki unikatowe w Polsce, posiadające w Pieninach pojedyncze stanowiska - 202 gatunki, wszystkie gatunki to bezkręgowce;
- 6) gatunki specjalnej troski:

a) kręgowce – 41 gatunków, 1 rodzina (*Chiroptera*) i 1 gromada (*Amphibia*):
 bóbr europejski, *Castor fiber*, koszatka *Dryomys nitedula*, nietoperze *Chiroptera*, orzesznica *Muscardinus avellanarius*, popielica *Glis glis*, ryjówka górską *Sorex alpinus*, ryś *Lynx lynx*, rzesorek mniejszy *Neomys anomalus*, smużka *Sicista betulina*, wilk *Canis lupus*, wydra *Lutra Lutra*, żbik *Felis silvestris*, żołędniczka *Eliomys quercinus*, bocian czarny *Ciconia nigra*, cietrzew *Lyrurus tetrrix*, derkacz *Crex crex*, drozd obroźny *Turdus torquatus*, dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*, dzięcioł białogrzbisty *Dendrocopos leucotos*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, gąsiorek *Lanius collurio*, jarząbek *Bonasa bonasia*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, muchołówka mała *Ficedula parva*, nagórnik *Monticola saxatilis*, orlik krzykliwy *Aquila pomarina*, orzeł przedni *Aquila chrysaetos*, orzechówka *Nucifraga caryocatactes*, pliszka górską *Motacilla cinerea*, pomurnik *Tichodroma muraria*, puchacz *Bubo bubo*, puszczyk uralski *Strix uralensis*, sokół wędrowny *Falco peregrinus*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, trzmielojad *Pernis apivorus*, włośchatka *Aegolius funereus*, gniewosz *Coronella austriaca*, płazy *Amphibia*, głowacz przegopłety *Cottus poecilopus*, piekielnica *Alburnoides bipunctatus*, różanka *Rhodeus sericeus amarus*, troć *Salmo trutta m. trutt*,

b) bezkręgowce - 31 gatunków i 3 rodzaje:
Acicula parcellineata, *Aegopinella minor*, *Argna bielzi*, *Bithynella sp*, *Chilostoma rosmaessleri*, *Daudebardia ruf*, *Lehmannia macroflagellata*, *Macrogastera ventricosa*, *Pupilla sterii*, *Baetis beskidensis*, *Protonemoura aestiva*, *Potamophylax carpathicu*, krasopani hera *Euplagia quadripunctaria*, niepylak apollo *Parnassius apollo*, niepylak mnemosyina *Parnassius mnemosyne*, paż żeglarz *Iphiclides podalirius*, szlaczkoń południowy *Colias alfacarensis*, modraszek arion *Maculinea arion*, modraszek alcon *Maculinea alcon*, *Zygena brizae*, *Zygena osterodensis*, *Zygena trifolii*, *Zygena cyanarae*, *Ceruchus chrysomelinus*, nadobnica alpejska *Rosalia alpina*, *Carilia excellens*, *Carabus intricatus*, *Carabus variolosus*, *Carabus obsoletus*, *Andrena agilissima*, *Hoplitis (Osmia) andrenoides*, *Osmia cerenthidis*, trzmiele *Bombus sp.*, trzmielce *Psithyrus sp.*

2.9. Pod względem krajobrazowym obszar Parku stanowi naturalno-kulturową kompozycję przestrzenną otaczającą rdzeń Pienińskiego Pasa Skalicowego, w którym

znajduje się jedyne w swoim rodzaju nagromadzenie form przestrzennych. Park obejmuje najcenniejszy i najbardziej malowniczy teren Pienin z Trzema Koronami, Wąwozem Sobczańskim i Przełomem Dunajca.

W Parku występują następujące typy krajobrazów:

- 1) naturalny (ekosystemy leśne) - zajmujący 73 % powierzchni Parku;
- 2) naturalno-kulturowy (ekosystemy nieleśne) - zajmujący 26 % powierzchni Parku;
- 3) kulturowo-naturalny (tereny zabudowane) - zajmujący 1 % powierzchni Parku.

2.10. Typy siedlisk przyrodniczych wymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 „Pieniny” PLH 120013 (przedmioty ochrony, ocena w SFD - A, B, C).

Lp.	Nazwa typu siedliska przyrodniczego	Kod siedliska przyrodniczego	Powierzchnia ¹⁾ (ha)
Siedliska leśne			
1	Żyzne buczyny	9130	882
2	Cieplolubne buczyny storczykowe	9150	563
3	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach	*9180	81
4	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	*91E0	11
5	Górskie reliktowe lasy sosnowe	91Q0	7
Razem siedliska leśne			1544
Siedliska nieleśne			
1	Zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	5130	2
2	Nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	6170	17
3	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	6210	41
4	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>)	6430	1,5
5	Górskie łąki kośne (konietlicowe użytkowane ekstensywnie - <i>Polygono-Trisetion</i>)	6520	207
6	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	7230	8
7	Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	*8160	1
8	Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	8210	Z uwagi na występowanie na pionowych lub przewieszonych ścianach skalnych określenie zajmowanej powierzchni jest niemożliwe
9	Jaskinie nie udostępniane do zwiedzania	8310	685 m długości
Razem siedliska nieleśne			277,5
Ogółem			1821,5

^{*)} Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym.

¹⁾ W przypadku układów mozaikowych powierzchnię poszczególnych siedlisk przyrodniczych podano według rzeczywistego udziału tych siedlisk przyrodniczych.

Na obszarze Parku występują jeszcze inne siedliska przyrodnicze, które zajmują skrajnie małe powierzchnie i ich ochrona w obszarze nie ma znaczenia dla ochrony tych siedlisk w skali regionu biogeograficznego. W Standardowym Formularzu Danych, zwanym dalej „SFD” dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk „Pieniny” mają one przypisaną ocenę „D” i nie stanowią przedmiotu ochrony w tym obszarze Natura 2000.

2.11. Typy siedlisk przyrodniczych zidentyfikowane w obszarze, ale niewymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 PLH 120013 (nie będące przedmiotami ochrony, ocena w SFD - D).

Lp.	Nazwa typu siedliska przyrodniczego	Kod siedliska przyrodniczego	Powierzchnia (ha)
Siedliska leśne			
1	Kwaśne buczyny	9110	13
2	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	9170	26
Razem siedliska leśne			39
Siedliska nieleśne			
1	Pionierska roślinność na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków	3220	2
2	Zarośla wierzbowe na kamieńcach i żwirowiskach (z przewagą wierzby)	3240	Siedlisko nie tworzy płatów powierzchniowych
3	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	*6230	2
4	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion</i>)	6510	76
5	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	*7220	Siedlisko nie tworzy płatów powierzchniowych
Razem siedliska nieleśne			80
Ogółem			119

* Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym.

2.12. Gatunki roślin i zwierząt (bez ptaków) wymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 „Pieniny” PLH 120013 (przedmioty ochrony, ocena w SFD - A, B, C).

Lp.	Nazwa gatunku
Rośliny	
1	Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>
2	Obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>
3	Pszonak pieniński* <i>Erysimum pieninnicum</i>
Zwierzęta (bez ptaków), w tym:	
Bezkęgowce – owady	
1	Krasopani hera* <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>
2	Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>
Płazy i gady – płazy	
3	Kumak górski <i>Bombina variegata</i>
4	Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>
Ssaki	
5	Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>
6	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>
7	Ryś <i>Lynx lynx</i>

* Gatunek priorytetowy.

2.13. Gatunki ptaków będące przedmiotami ochrony dla obszaru Natura 2000 „Pieniny” PLB 120008 oraz gatunki niebędące przedmiotami ochrony, dla których należy wykonać inwentaryzację w trakcie obowiązywania planu ochrony.

Lp.	Nazwa gatunku
-----	---------------

Przedmioty ochrony	
1	Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i>
2	Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>
3	Puchacz <i>Bubo Bubo</i>
4	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>
5	Dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>
6	Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>
7	Pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>
Gatunku niebędące przedmiotami ochrony, dla których przewidziano inwentaryzację	
1	Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>
2	Jarząbek <i>Bonasa Banasia</i>
3	Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>
4	Włochatka <i>Aegolius funereus</i>
5	Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>
6	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>
7	Muchotówka mała <i>Ficedula parva</i>
8	Muchotówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>
9	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>
10	Drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>
11	Pliszka górską <i>Motacilla cinerea</i>
12	Orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>

3. Społeczne uwarunkowania realizacji celów Parku

3.1. Pieniński Park Narodowy został utworzony rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dnia 23 maja 1932 r. w sprawie utworzenia z rezerwatu w Pieninach jednostki organizacyjnej szczególnej pod nazwą „Park Narodowy w Pieninach” (M.P. Nr 123, poz. 156). Po wojnie został odtworzony na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 r. w sprawie utworzenia Pienińskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1955 r. Nr 4, poz. 24). Aktualną podstawą jego funkcjonowania jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie Pienińskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1996 r. Nr 64, poz. 307).

3.2. Pieniński Park Narodowy wraz z otuliną położony jest na terenie województwa małopolskiego, powiatu nowotarskiego i administracyjnie wchodzi w skład czterech gmin: Krościenko n.D., Czorsztyn i Łapsze Niżne oraz gmina miejska Szczawnica. Łączna powierzchnia Parku i jego otuliny wynosi 5025,55 ha tj. 50,26 km². Park zajmuje powierzchnię 2371,75 ha, a jego otulina 2653.80 ha.

3.3. Powierzchnia i kategorie gruntów w gminach przedstawiają się następująco (według danych GUS i dokumentacji do Planu ochrony):

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha				
	Ogólna	Leśna	Grunty rolne	Wody	Nieużytki i pozostałe
gm. Czorsztyn	6200	2780	2580	650	190
gm. Krościenko n.D.	5700	2790	2570	110	230
gm. Łapsze Niżne	12600	4660	6665	150	1125
m. Szczawnica	8900	5670	2705	50	475
Ogółem w granicach administracyjnych	33400	15 900	14 520	960	2 020
Razem Park (ha)	2372	1716	515	30	111
Park (%)	100,0	72,3	21,7	1,3	4,7

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha				
	Ogólna	Leśna	Grunty rolne	Wody	Nieużytki i pozostałe
Udział % powierzchni Parku w powierzchni gmin	7,1	10,8	3,5	3,1	5,5

3.4. Wykaz kategorii użytkowania gruntów na obszarze Parku według rozliczenia pododdziałów w dokumentacji do Planu ochrony:

Lp.	Rodzaj użytku	Własność*						
		SP - PPN	SP inne	Współwłasności	Gminne	Prywatne	Razem	(%)
		Powierzchnia (ha)						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.1	Grunty leśne zalesione	1087.4	12.19	6.57	207.31	387.50	1700.97	71.7
1.2	Grunty leśne niezalesione, w tym:	6.93			0.04	2.38	9.35	0.4
1.2.1	do odnowienia	0.02			0.04	2.38	2.44	0.1
1.2.2	objęte szczególnymi formami ochrony	6.91					6.91	0.3
1	Grunty leśne zalesione i niezalesione	1094.33	12.19	6.57	207.35	389.88	1710.32	72.1
2	Grunty związane z ochroną przyrody w tym:	4,59	0.34		2.13	0.27	7,33	0,4
2.1	drogi leśne	2,99	0.34		1,97	0,09	5,39	0.3
2.2	tereny pod liniami energetycznymi	1,6			0,16	0,18	1,94	0,01
A	Razem leśne 1 + 2	1098,92	12,53	6,57	209,48	390,15	1717,65	72,5
1	Grunty zadrzewione i zakrzewione	0.31				0.89	1.20	0,1
2	Użytki rolne	166.77	0.11	2.59	9.19	336.12	514.78	21,7
3	Grunty pod wodami	5.87	23,21		0.72		29,80	1.2
4	Tereny różne							0,0
5	Grunty zabudowane, komunikacyjne i zurbanizowane	9.77	6.40		0.76	2.83	19.76	0,8
6	Nieużytki	60.88	0.40		23.91	3.37	88.56	3,7
B	Razem nieleśne	243,60	30,12	2,59	34,58	343,21	654,10	27,5
	w tym: grunty przeznaczone do zalesienia				0.31	0,87	1.18	0.1
	Ogółem A + B	1342.52	42,65	9.16	244.06	733.36	2371,75	100,0

*) Własność - objaśnienia skrótów:

SP- PPN - Grunty Skarbu Państwa oddane w użytkowanie wieczyste Parkowi, SP- inne - Pozostałe grunty Skarbu Państwa,

WSP. - Współwłasności Skarbu Państwa oddane w użytkowanie wieczyste Parkowi z właścicielami prywatnymi,

Gmin. - Grunty gminne, Pryw. - Grunty prywatne.

3.5. Podział Parku na obwody ochronne według rozliczenia pododdziałów w dokumentacji do Planu ochrony.

Obwód	Lokalizacja	Powierzchnia (ha)
-------	-------------	-------------------

ochronny		Skarb Państwa w wieczystym użytkowaniu Parku	Skarb Państwa w innym zarządzie	Inna własność	Razem
Pieninki	oddział 1-5, 7-13, 14A, 15, 16A, 17, 24, 29-36, 55, 58, 59, 61, 62, 63	565,30	7,40	348,39	921,09
Zielone Skałki	oddział 42 – 53, 64, 70, 73	398,15	17,45	206,94	622,54
Macelowa Góra	oddział 14 B, 16 B, 18-26, 28, 37-39, 41, 56, 57, 65-69, 71, 72	379,07	17,80	431,25	828,12
Razem		1342,52	42,65	986,58	2371,75

3.6. Obszary w otulinie Parku monitorowane przez jego służby.

Obwód ochronny	Lokalizacja według przynależności do miejscowości (w granicach otuliny Parku)	Powierzchnia (ha)
Pieninki	Szczawnica, Krościenko n.D., Tylka, Grywałd	410.52
Zielone Skałki	Hałuszowa, Grywałd, Krośnica, Czorsztyn, Kluszkowce	1506.61
Macelowa Góra	Sromowce Niżne, Sromowce Wyżne, Niedzica, Falsztyn	736.67
Razem		2653.80

IDENTYFIKACJA ORAZ OKREŚLENIE SPOSOBÓW ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA
ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH
ORAZ ICH SKUTKÓW

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące³⁾.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Utrudnienia zarządzania obszarami leśnymi i nieleśnymi oraz infrastrukturą turystyczną, ze względu na duży sięgający 43,5% udział gruntów obcej własności w granicach Parku	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	1. Wykup gruntów niestanowiących własność Skarbu Państwa w Parku. 2. Przejęcie gruntów Skarbu Państwa pozostających w innym zarządzie
2.	Zaniechanie użytkowania gruntów, skutkujące zanikiem cennych zbiorowisk oraz zanikiem gatunków związanych z tymi zbiorowiskami oraz gatunków związanych z mozaiką krajobrazu, zubożeniem walorów widokowych	6210, 6520: 1) derkacz, 2) gąsiorek, 3) orlik krzykliwy	1. Wykup gruntów. 2. Popieranie ekstensywnej działalności rolniczej na gruntach niestanowiących własność Skarbu Państwa przez m.in.: 1) pomoc w uzyskaniu dopłat bezpośrednich, 2) pomoc w uzyskiwaniu dopłat z programów rolno-środowiskowych. 3. Prowadzenie na gruntach Skarbu Państwa zabiegów ochronnych polegających na: 1) wykonaniu dojazdu, 2) odkrzaczaniu, 3) koszeniu łąk, 4) usuwaniu biomasy lub kontrolowanym spalaniu skoszonej, 5) wysuszonej i zebranej w niewielkie sterty biomasy, 6) w razie potrzeby nawożenie: a) obornikiem, b) kompostem, c) mineralne nawozami fosforowo-potasowymi. 4. Dopuszcza się wykonanie zabiegów przez Park po uzyskaniu zgody właścicieli gruntów

³⁾ Zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
3.	Presja na zabudowę skutkująca: 1) zmniejszaniem powierzchni terenów rolniczych, 2) utratą funkcjonalności korytarzy ekologicznych, 3) wzmożoną synantropizacją	1. Ryś. 2. Orlik krzykliwy	Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa podejmowanie starań o wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zakazu lokalizowania na terenie Parku, na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Parku, wszelkich inwestycji w tym zabudowy siedliskowej oraz zakazu rozbudowy istniejących obiektów z wyjątkiem obiektów Parku
4.	Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków roślin i grzybów	1. Bezlist okrywowy. 2. Obuwik pospolity. 3. Pszonak pieniński	1. Ochrona biotopów (w tym na najcenniejszych gruntach prywatnych). 2. Hodowla zachowawcza gatunków tych roślin w szkółkach. 3. Wspomaganie populacji naturalnych materiałem hodowlanym. 4. Deponowanie materiału nasiennego w banku nasion. 5. Zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk leśnych poprzez pozostawienie pewnej ilości drewna do mineralizacji
5.	Naturalne pojawianie się drzew i krzewów na cennych przyrodniczo ekosystemach nieleśnych	5130, 6210, 7230, 8160: 1) pszonak pieniński, 2) krasopani hera	Usuwanie drzew, krzewów i ich odrośli oraz krzewów malin z ekosystemów nieleśnych
6.	Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków zwierząt	1. Niepylak apollo. 2. Kumak górski. 3. Traszka karpacka	1. Ochrona biotopów i miejsc rozrodu. 2. Restytucja i reintrodukcja gatunków. 3. Realizacja programów aktywnej ochrony. 4. Wykup gruntów. 5. Odłowy lub redukcja przegęszczonych populacji na podstawie ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.). 6. Tworzenie i utrzymanie zastępczych miejsc rozrodu. 7. Utrzymanie drożności i bezpieczeństwa szlaków migracji. 8. Powiększenie Parku

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
7.	1. Niezgodność z siedliskiem składu gatunkowego, struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów. 2. Zniekształcenie składu gatunkowego, struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów oraz zasobów rozkładającego się drewna w stosunku do naturalnego stanu ekosystemów	1. Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze. 2. Bezlist okrywowy	1. Regulacja struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów. 2. Zbiór nasion z drzew i krzewów. 3. Produkcja (we własnej szkółce) sadzonek drzew i krzewów. 4. Porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby do odnowienia naturalnego i sztucznego oraz odnowienie lasu w drodze samosiewu, siewu lub sadzenia, dolesianie luk i przerzedzeń, zalesienia, wykonywanie poprawek i uzupełnień, pielęgnacja upraw i odnowień naturalnych. 5. Utrzymywanie odpowiedniej struktury zbiorowiska leśnego. 6. Wykonywanie cięć pielęgnacyjno-hodowlanych i ochronnych. 7. Przebudowa drzewostanów. 8. Pozostawianie drzew martwych i zamierających. 9. Utrzymywanie niezbędnej infrastruktury
8.	Zanikanie lub zubażanie walorów widokowych wskutek zaniechania użytkowania gruntów prywatnych	Nie dotyczy	1. Utrzymanie miejsc otwartych widokowo w formie bezleśnej (koszenie polan). 2. Wycinanie drzew i krzewów lub przycinanie gałęzi w miejscach atrakcyjnych widokowo (w punktach i ciągach widokowych). 3. Wykup gruntów. 4. Dążenie do wprowadzenia odpowiednich przepisów w studiach i planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego
9.	Niszczenie cennych obiektów kulturowych na terenie Parku	Nie dotyczy	1. Prowadzenie remontów i zabezpieczanie obiektów kulturowych znajdujących się na terenie Parku, w tym zwłaszcza Zamku Czorsztyń i Zamku Pieniny. 2. Odtworzenie i bieżące utrzymanie kapliczek
10.	Zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych	7230, 91E0: 1) biegacz urozmaicony, 2) kumak górski, 3) traszka karpacka, 4) poczwarów-ka zwężona	1. Ograniczenie poboru wody z ujęć na terenie Parku. 2. Zabezpieczenie miejsc pojenia owiec przed wydeptywaniem
11.	1. Ograniczenia zasilania w wodę potoków wzdłuż ich biegów. 2. Zanikanie źródeł	91E0	Dążenie do likwidacji ujęć wody ze źródeł znajdujących się w granicach Parku

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
12.	Osuszanie gleb obszarów podmokłych	7230	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do likwidacji ujęć wody na terenie Parku, popieranie starań gmin o uzyskanie funduszy na wybudowanie wodociągów i ujęć położonych poza granicami Parku (infiltracyjnych, głębinowych, powierzchniowych). 2. Badanie czystości wody. 3. Powstrzymanie sukcesji roślin drzewiastych w łądowych ekosystemach nieleśnych. 4. Prowadzenie akcji wykupu gruntów prywatnych
13.	Niekontrolowana penetracja ludzka całego terenu Parku	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukierunkowanie ruchu turystycznego poprzez budowę i konserwację infrastruktury turystycznej, jednolite i czytelne oznakowanie granicy zewnętrznej Parku, konserwacja szlaków pieszych (odnawianie co 3-4 lata), zgodnie z potrzebą ewentualne korekty przebiegu, wymiana słupów i drogowskazów na węzłach komunikacyjnych, konserwacja szlaków rowerowych, wyznaczanie nowych szlaków, konserwacja ścieżki spacerowej do granicy i utrzymanie obiektu na granicy Rzeczypospolitej Polskiej. 2. Utrzymanie obiektów przeprawy przez Dunajec w Szczawnicy, utrzymanie obiektów Przystani Flisackiej w Sromowcach Kątach, utrzymanie spływu Przełomem Dunajca. 3. Wykonanie i konserwacja ścieżek edukacyjnych, konserwacja szlabanów, instalowanie nowych szlabanów w celu uniemożliwienia wjazdów pojazdów na tereny chronione, budowa zapór (z żerdzi, kłód, gałęzi) w miejscach nielegalnej penetracji (ścieżki, wjazdy itp.). 4. Kontrola terenu przez służby Parku, edukacja ekologiczna, wprowadzanie opłat za korzystanie z obiektów Parku 5. Opracowanie i egzekwowanie regulaminu zwiedzania, zbieranie odpadów w celu uniknięcia synantropizacji niektórych gatunków zwierząt, ustawianie tablic informacyjnych z regulaminem Parku i piktogramów
14.	Mącenie wód potoków przez materiał mineralny nanoszony z warstwy glebowej	Nie dotyczy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maksymalne odsunięcie szlaków turystycznych od potoków. 2. Utrzymanie w dobrym stanie szlaków znajdujących się w sąsiedztwie potoków. 3. Budowa i utrzymanie mostków na przecięciu szlaków turystycznych z potokami
15.	Zanik naturalnych procesów o charakterze katastrof	3220	Ograniczenie redukcji fal powodziowych, co zapobiegnie sukcesji na wyspach i żwirowiskach na Dunajcu

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
16.	Degradacja warstwy rumoszu zalegającego skaliste dno potoków	3220	1. Dążenie do ograniczania zrywki drewna korytami potoków do okresu zimowego po zlodzeniu koryta potoku oraz wprowadzenia zakazu pobierania rumoszu z dna potoków z wyjątkiem czyszczenia zbiorników przeciwpożarowych. 2. Wykup terenów leśnych
17.	Zanikanie ekosystemów pastwiskowych	6210	1. Kulturowy wypas owiec. 2. Utrzymywanie infrastruktury niezbędnej do prawidłowego prowadzenia wypasu
18.	Szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne w ekosystemach leśnych i nieleśnych	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin	1. Zabezpieczanie upraw leśnych i odnowień przed zgryzaniem, poprzez stosowanie np.: 1) repelentów, 2) zabezpieczeń mechanicznych. 2. Wykonanie nowych ogrodzeń oraz naprawianie już istniejących. 3. Regulacja populacji
19.	Niszczenie upraw rolnych oraz wykopywanie bulw i kłączy rzadkich gatunków storczyków na łąkach przez dziki	6520	1. Ograniczanie liczebności dzików. 2. Wykonywanie poletek zaporowych
20.	Liczne występowanie gatunków roślin obcego pochodzenia i inwazyjnych	3220, 91E0	Eliminacja gatunków niepożądanych (rozprzestrzeniających się w sąsiedztwie leśnych upraw porolnych): 1) barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnovskii</i> , 2) rdestowiec ostrokończysty <i>Reynoutria japonica</i> , 3) rdestowiec sachaliński <i>Reynoutria sachalinensis</i> , 4) ostrożeń polny <i>Cirsium arvense</i>
21.	Pojawienie się gatunków zwierząt obcego pochodzenia, inwazyjnych i ekspansywnych	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Eliminacja gatunków niepożądanych: 1) piżmak <i>Ondatra zibethica</i> , 2) jenot <i>Nyctereutes procyonoides</i> , 3) norka amerykańska <i>Neovison vison</i>
22.	Ograniczenie bioróżnorodności i zmniejszenie puli genowej w obrębie gatunku dla siedlisk leśnych	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze	1. Zbiór nasion z wybranych drzew pochodzących z różnych części Parku z dopuszczeniem pozyskiwania nasion z osobników rosnących na obszarze ochrony ścisłej. 2. Hodowla odpowiedniego materiału sadzeniowego
23.	Ograniczenie wzrostu i rozwoju upraw poprzez roślinność zielną i krzewy	Nie dotyczy	1. Zabiegi agrotechniczne. 2. Pielęgnacja upraw leśnych

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
24.	Zamieranie niektórych gatunków drzew (skutkujące zubożeniem składu gatunkowego lasu): 1) jesion, 2) wiąz	9170, 91E0	Ze względu na brak skutecznych sposobów eliminacji zagrożenia ograniczanie go poprzez usuwanie i niszczenie zainfekowanych egzemplarzy
25.	W lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa: 1) zanikanie cennych ekosystemów, 2) nadmierna eksploatacja lasów, 3) nieprawidłowy skład i udział gatunkowy drzewostanów, 4) nieodpowiednia struktura wiekowa, 5) brak zainteresowania właścicieli zabiegami ochronnymi	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt na innych gruntach nie- stanowią- cych własności Skarbu Państwa	1. Kontrola wielkości i zasadności pozyskania, wnioskowanie o opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów lub inwentaryzacji stanu lasu. 2. Propagowanie wykonywania prac pielęgnacyjnych i hodowlanych w lasach prywatnych. 3. Udostępnianie lub sprzedaż materiału sadzeniowego i środków ochrony. 4. Pomoc w uzyskiwaniu dopłat ze środków zewnętrznych lub dopłaty ze środków własnych Parku w celu zachowania cennych ekosystemów w tym buczyn storczykowych. 5. Prowadzenie przez Park nadzoru nad lasami niepaństwowymi w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. 6. Wykup gruntów
26.	Erozja gleb i skał	6170, 6210	1. Prowadzenie remontu szlaków turystycznych. 2. Wprowadzenie ogrodzeń w miejscach szczególnie podatnych na erozję lub zakrzewień gatunkami charakterystycznymi dla danego obszaru. 3. Wykonanie zabezpieczeń technicznych. 4. Wykupy obszarów szczególnie zagrożonych lub ustanowienie służebności gruntowych. 5. Okresowe lub stałe zamykanie szlaków i fragmentów parku dla zwiedzania. 6. Wykonanie zabezpieczeń dróg przed spadającymi odłamkami skalnymi. 7. Zakaz ruchu pojazdów mechanicznych w tym motocykli po drogach gruntowych położonych w parku, z wyjątkiem właścicieli gruntów w czasie wykonywania czynności gospodarczych
27.	Abrazja i osuwiska w rejonie Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyń-Niedzica-Sromowce Wyżne	Wszystkie siedliska przyrodnicze	1. Prowadzenie obserwacji osuwisk i abrazji na brzegach Zespołu Zbiorników Wodnych. 2. Dopuszcza się stabilizację brzegów

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
28.	Zanieczyszczenie powietrza gazami i pyłami	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	1. Propagowanie alternatywnych źródeł energii wśród ludności miejscowej. 2. Modernizacja systemów grzewczych szczególnie w obiektach Parku na wykorzystujące energię odnawialną i tzw. czystą energię. 3. Ocieplanie budynków. 4. Edukacja ekologiczna
29.	Penetracja i niszczenie jaskiń oraz utworów skalnych	8310: 1) podkowiec mały, 2) nocek duży	Zabezpieczenie wejść do najcenniejszych jaskiń położonych w Parku
30.	Wiosenne wypalanie traw	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	1. Edukacja ekologiczna i przeciwpożarowa. 2. Patrole służb Parku w okresie największego zagrożenia. 3. Utrzymanie baz sprzętu przeciwpożarowego z właściwym wyposażeniem
31.	Rozjeżdżanie (głównie płazów, w wyniku ruchu pojazdów na drogach przebiegających przez Park)	1. Kumak górski. 2. Traszka karpacka	1. Wnioskowanie do zarządców i właścicieli dróg, o wprowadzenie niezbędnych oznakowań dróg gminnych oraz dróg dojazdowych do pól i lasów, ograniczających na nich ruch pojazdów silnikowych, quadów i motocykli, w miejscach przecięcia przez drogi szlaków migracji płazów. 2. Dążenie do wykonania przejść pod drogami
32.	Kolizje ptaków z napowietrzną linią energetyczną	1. Bocian czarny. 2. Orlik krzykliwy. 3. Puchacz	Zamiana na terenie Parku napowietrznych linii energetycznych na energetyczne linie podziemne

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
33.	Zanieczyszczenie wód i gleby: 1) ściekami, 2) środkami ochrony roślin i nawozami, 3) odpadami i metalami ciężkimi	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie budowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków i kolektorów w miejscowościach otaczających Park (wykonanie indywidualnych oczyszczalni tylko w zabudowie rozproszonej). 2. Przeciwdziałanie przekształcaniu łąk na grunty orne. 3. Ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i środków chemicznych ochrony roślin w pobliżu rzek i potoków. 4. Kontrola wprowadzanego zagospodarowania terenu na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, pod kątem rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadów. 5. Dążenie do likwidacji nielegalnych składowisk odpadów na terenie Parku oraz zbieranie odpadów szczególnie przy szlakach turystycznych, segregacja odpadów. 6. Propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego przez Park. 7. Edukacja ekologiczna, propagowanie rolnictwa ekologicznego. 8. Wprowadzenie zakazu poruszania się drogami publicznymi w Parku pojazdów z substancjami niebezpiecznymi i mogącymi skażać wodę

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne ⁴⁾.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i chronionych roślin, szczególnie małych izolowanych populacji (tj. pszonak pieniński)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona biotopów (w tym na najcenniejszych gruntach prywatnych). 2. Hodowla zachowawcza gatunków tych roślin w szkółkach. 3. Deponowanie materiału nasiennego w banku nasion
2.	Inwazja gatunków obcych lub niepożądanych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eliminacja gatunków obcych i niepożądanych. 2. Zakaz poruszania się poza wyznaczonymi szlakami

⁴⁾ Zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
3.	Zachwianie (obniżenie) zdrowotności i stabilności drzewostanów (czynniki biotyczne i abiotyczne)	1. Ograniczenie nadmiernego występowania owadów kambiofagicznych poprzez: 1) wykładanie pułapek, 2) wyszukiwanie i usuwanie zasiedlonych drzew stojących, 3) usuwanie części drzew przewróconych lub złamanych w wyniku działania czynników abiotycznych, zagrażających trwałości drzewostanów, 2) rozdrabnianie części gałęzi i resztek po wyróbce drewna z pozostawieniem ich na powierzchni. 2. Ograniczanie ilości owadów poprzez korowanie surowca drzewnego, chwytanie owadów w pułapki. 3. Kontrola rozwoju i stanu ilościowego korników w tym przede wszystkim w świerczynach oraz na powierzchniach wiatrolomowych. 4. Otrząsanie okiści. 5. Utrzymanie przejezdności dróg zrywkowych, obiektów technicznych typu mosty, przepusty. 6. Konserwacja i ewentualne remonty bindugi
4.	Obniżenie zdrowotności świerczyn w wyniku żerowania zasnuj	Próbne poszukiwania larw zasnuj
5.	Wzmoczone zamieranie drzewostanów świerkowych w wyniku rozwoju populacji kornika drukarza na powierzchniach wiatrolomowych i w ich otoczeniu	1. Kontrola stanu populacji na podstawie obserwacji rozwoju kornika drukarza w oparciu o monitorowanie zasiedlenia na wybranych drzewach. 2. W przypadku znacznego zagrożenia dopuszcza się podjęcie zabiegów ograniczających stan liczebny korników
6.	Spowolnienie procesu przebudowy drzewostanów z powodu niedostatecznej produkcji materiału szkółkarskiego (brak odpowiednich nasion, infekcje sadzonek)	Bieżący zbiór nasion z drzew miejscowego pochodzenia oraz utrzymanie produkcji szkółkarskiej na właściwym poziomie (stosowanie niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych, z możliwością użycia środków chemicznych, nawozów, deszczowania)
7.	Występowanie pożarów	1. Utrzymanie przejezdności dróg pożarowych. 2. Usuwanie resztek mineralnych wzdłuż szlaków. 3. Gaszenie pożarów. 4. Budowa i utrzymanie punktów czerpania wody oraz prowadzenie edukacji ekologicznej

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące ⁵⁾.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	1. Fragmentacja sieci obszarów	ryś i inne duże ssaki.	1. Stworzenie warunków do zachowania i rozprzestrzeniania się zwierząt poprzez ochronę

⁵⁾ Zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
	<p>chronionych i izolacja obszaru Parku wynikająca ze zbyt małej powierzchni Parku i otoczenia go przez tereny zurbanizowane.</p> <p>2. Zamykanie korytarzy ekologicznych łączących Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi, a w szczególności z Beskidem Sądeckim, Gorcami, Pieninami Spiskim i Magurą Spiską.</p> <p>3. Utrzymanie łączności ekologicznej jest niezbędne dla zapewnienia:</p> <p>1) spójności obszarów przyrodniczo cennych,</p> <p>2) zachowania we właściwym stanie ochrony populacji zwierząt,</p> <p>3) migracji zwierząt,</p> <p>4) przestrzeni życiowej gatunków, w tym szczególnie dla dużych ssaków,</p> <p>5) zapewnienia przepływu genów i różnicowania puli genowej, co wpływa na trwałość populacji zagrożonych gatunków, odporności ekosystemów i możliwości reagowania w przypadku wystąpienia</p>		<p>ich tras migracji.</p> <p>2. Zachowanie przed zainwestowaniem istniejących korytarzy ekologicznych łączących Park z terenami sąsiednimi przez wprowadzenie odpowiednich przepisów w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z zabudowy powinny być wyłączone następujące strefy:</p> <p>1) w gminie Krościenko n.D.:</p> <p>a) obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od oczyszczalni ścieków dla Miasta Szczawnica po obszar przeznaczony pod zabudowę w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krościenko n.D. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) przy ul. Kozłeczyzna do Dunajca oraz z drugiej strony Dunajca od obszaru przeznaczonego pod zabudowę w ww. Studium Gminy Krościenko n.D. przy ul. Kingi do granicy Pienińskiego Parku Narodowego (korytarz nr 1*) z wyjątkiem terenów przewidzianych pod budowę przystani flisackiej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Przystań zatwierdzonym uchwałą nr XXXII/231/2001 Rady Gminy w Krościenko n.D. z dnia 2 marca 2001 r.,</p> <p>b) obszar pomiędzy Pienińskim Parkiem Narodowym a Gorcami (pasmem Lubania):</p> <ul style="list-style-type: none"> - od Wielkiego Załonia w kierunku na Dział (pomiędzy Grywałdem a Dziadowymi Kątami - korytarz nr 2), - od Koziej Góry, Gronia i Płaśni w kierunku pasma Lubania (pomiędzy Grywałdem a Krośnicą - korytarz nr 3 i 4) - miejscowe plany zagospodarowania dla gminy Krościenko n.D. (zatwierdzone uchwałami Rady Gminy nr: XXXVII/233/2006 z dnia 28.03.2006r., XXXIX/243/2006 z dnia 31.05.2006r., IX/60/2007 z dnia 31.08.2007r.), <p>2) w gminie Szczawnica obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od granicy z Gminą Krościenko n.D. do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec - korytarz nr 1;</p> <p>3) w gminie Czorsztyn z siedzibą w Maniowach:</p> <p>a) od Majerza poprzez Wielkie Pole do pasma</p>

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
	zagrożeń		<p>Lubania - korytarz nr 5, b) od Macelowej Góry (zabudowań w Sromowcach Wyżnych - Kątach) po obszar przeznaczony pod zabudowę w Miejscowym Planie Ogólnym (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy Czorsztyn nr XXIII/162/04 z dnia 29.11.2004 r.) w Sromowcach Średnich - korytarz nr 8, c) od Góry Popieska przez Sołtysią Skalkę i Pulsztyn do Macelowej Góry - korytarz nr 7, 4) w gminie Łapsze Niżne: a) obszar pomiędzy częścią Pienin Spiskich poza Parkiem do zbiornika: - od szkółki leśnej nadleśnictwa Krościenko n.D. w Falsztynie po zabudowania Niedzicy - Kopanisko w kierunku Uroczyska Zielone Skalki - korytarz nr 6, - od Niedziczanki po zaporę zbiornika wyrównawczego - korytarz nr 7.</p> <p>3. W celu umożliwienia swobodnej migracji, wystąpienie do zarządców dróg publicznych, przecinających korytarze ekologiczne z wnioskiem o wykonanie przejść dla zwierząt lub innych zabezpieczeń ograniczających zagrożenia wynikające z ruchu samochodów, przejścia lub zabezpieczenia powinny zostać wykonane w miejscach, w których stwierdzono istotne zagrożenia dla migracji zwierząt.</p> <p>4. Powiększenie Parku.</p> <p>5. Wybudowanie budynków mieszkalnych jedno lub wielorodzinnych z przynależnymi budynkami gospodarczymi wraz z infrastrukturą towarzyszącą, spełniających funkcję mieszkalną lub mieszkalno-biurową, za które użytkownik nie ponosi opłat związanych z czynszem, zwanych dalej „osadami służbowymi”, lub wykupienie i adaptacja istniejących obiektów w miejscowościach Sromowce Wyżne i Tylka</p>
2.	Obniżanie poziomu wód gruntowych	7230	Ograniczanie ilości ujęć wody powodujących obniżanie się poziomu wód gruntowych w Parku
3.	Zanieczyszczanie wód i gleby ściekami, środkami ochrony roślin i nawozami oraz odpadami i metalami ciężkimi	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<p>1. Wspieranie budowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków i kolektorów w miejscowościach otaczających Park (wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków tylko w zabudowie rozproszonej).</p> <p>2. Przeciwdziałanie przeznaczaniu łąk na grunty orne.</p> <p>3. Ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i środków chemicznych ochrony roślin w pobliżu rzek i potoków</p>

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
			<p>4. Kontrola wprowadzanego zagospodarowania terenu na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, pod kątem rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadów.</p> <p>5. Dążenie do likwidacji nielegalnych składowisk odpadów na terenie Parku oraz zbieranie odpadów szczególnie przy szlakach turystycznych.</p> <p>6. Segregacja odpadów.</p> <p>7. Propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego przez Park.</p> <p>8. Edukacja ekologiczna.</p> <p>9. Propagowanie rolnictwa ekologicznego</p>
4.	Zmniejszanie liczebności wybranych gatunków ichtiofauny	Brzanka	<p>1. Wyłączenie z wędkarstwa ekosystemów wodnych w Parku, według rozporządzenia Nr 2/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 31 maja 2006 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia obwodów rybackich.</p> <p>2. Z odłowów ryb i wędkarstwa wyłączone są następujące wody powierzchniowe:</p> <p>1) położone w granicach Parku (m.in. zatoka Harczygrunt i Dunajec),</p> <p>2) obszary położone poza granicami Parku obejmujące następujące strefy brzegowe (zakaz wędkowania brzegowego):</p> <p>a) lewy brzeg Dunajca wraz z 2 m strefą od brzegu na odcinku od ujścia potoku Grajcarek do ujścia Potoku Ociemnego,</p> <p>b) lewy brzeg zbiornika czorsztyńskiego wraz z 5 m strefą od brzegu na odcinku od ujścia potoku Wronin do ujścia potoku bez nazwy, ograniczającego od wschodu Uroczysko „Zamek Czorsztyń”,</p> <p>c) lewy brzeg zbiornika czorsztyńskiego wraz z 5 m strefą od brzegu na odcinku od ujścia potoku bez nazwy ograniczającego od zachodu uroczysko „Wapiennik i Dolinki” położone w Parku do zapory w Niedzicy (na odcinku gdzie granica Parku przecina zatokę Harczygrunt, wyłączoną z odłowu ryb i wędkarstwa, granica obszaru wyłączonego biegnie 5 m od granicy Parku),</p> <p>d) prawy brzeg zbiornika czorsztyńskiego wraz z 5 m strefą od brzegu na odcinku uroczyska „Zielone Skałki”.</p> <p>3. Ograniczenie dobowego zróżnicowania ilości wody zrzucanej z Zespołu Zbiorników Wodnych</p>

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
5.	Zmiany wywołane budową Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica-Sromowce Wyżne	3220	<p>1. Prowadzenie obserwacji zmian klimatycznych na terenie Parku, dążenie do ograniczenia zabudowy do istniejących nisz osadniczych.</p> <p>2. Wnioskowanie o utrzymanie istniejącego zakazu używania na Zespole Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica jednostek pływających z napędem spalinowym z wyjątkiem:</p> <p>1) jednostek pływających, których użycie jest konieczne do celów bezpieczeństwa publicznego lub do utrzymania cieków i Zbiornika, a w szczególności: Policji, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Państwowej Straży Rybackiej, Państwowej Straży Pożarnej, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, Zespołu Elektrowni Wodnych Niedzica S.A., Pienińskiego Parku Narodowego i Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Krakowie oraz innych służb – podczas wykonywania czynności służbowych,</p> <p>2) statków spacerowych, tj. małych statków i statków – świadczących usługi w zakresie przewozu pasażerów, jeśli używają silników spalinowych wytwarzających hałas w granicach dopuszczalnego poziomu, określonego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826),</p> <p>3) klubów i organizacji sportowych zabezpieczających zawody sportowe i treningi,</p> <p>4) jednostek pływających wyposażonych w silniki spalinowe o mocy do 7,46 kW (10KM) w czasie manewrów wykonywanych w obrębie wyznaczonych miejsc cumowania.</p> <p>3. W celu ograniczenia niekorzystnych skutków zmian reżimu wodnego Dunajca wywołanych budową Zespołu Zbiorników Wodnych (zmiany składu gatunkowego ichtiofauny, zanikanie żwirowisk i kamieńców itp.), dążenie do wprowadzenia przepisów minimalizujących ten wpływ w instrukcjach gospodarki wodnej dla Zespołu Zbiorników Wodnych</p>
6.	Zanik walorów i wartości kulturowych szczególnie widoczny w nowym budownictwie i zagospodarowaniu terenu	Nie dotyczy	<p>1. Wykonanie i udostępnienie gminom "Katalogów form budownictwa" dla miejscowości położonych w otulinie Parku.</p> <p>2. Prowadzenie zajęć edukacyjnych z młodzieżą, mieszkańcami, władzami samorządowymi oraz szkoleń i konferencji dla nauczycieli</p>

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek Natura 2000	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
7.	Degradacja miejsc żerowiskowych gatunków będących przedmiotem ochrony	1. Bocian czarny. 2. Orlik krzykliwy	1. Zachowanie starorzeczy Dunajca w sąsiedztwie Parku. 2. Ograniczenie zabudowy terenów otwartych w sąsiedztwie Parku
8.	Inwazja gatunków obcych lub niepożądanych	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Eliminacja gatunków obcych i niepożądanych na przedpolu Parku
9.	Brak skutecznych instrumentów prawno-finansowych motywujących właścicieli gruntów na terenie Parku do utrzymywania lub przywrócenia siedlisk przyrodniczych do właściwego stanu ochrony	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	1. Wspieranie działań prywatnych właścicieli gruntów w Parku zmierzających do uzyskania środków finansowych na prowadzenie działań ochronnych w granicach Parku. 2. Organizacja kampanii i zajęć edukacyjnych promujących konieczność utrzymywania siedlisk przyrodniczych Parku we właściwym stanie

^{*)} Numery korytarzy zaznaczono na mapie dołączonej na końcu załącznika.

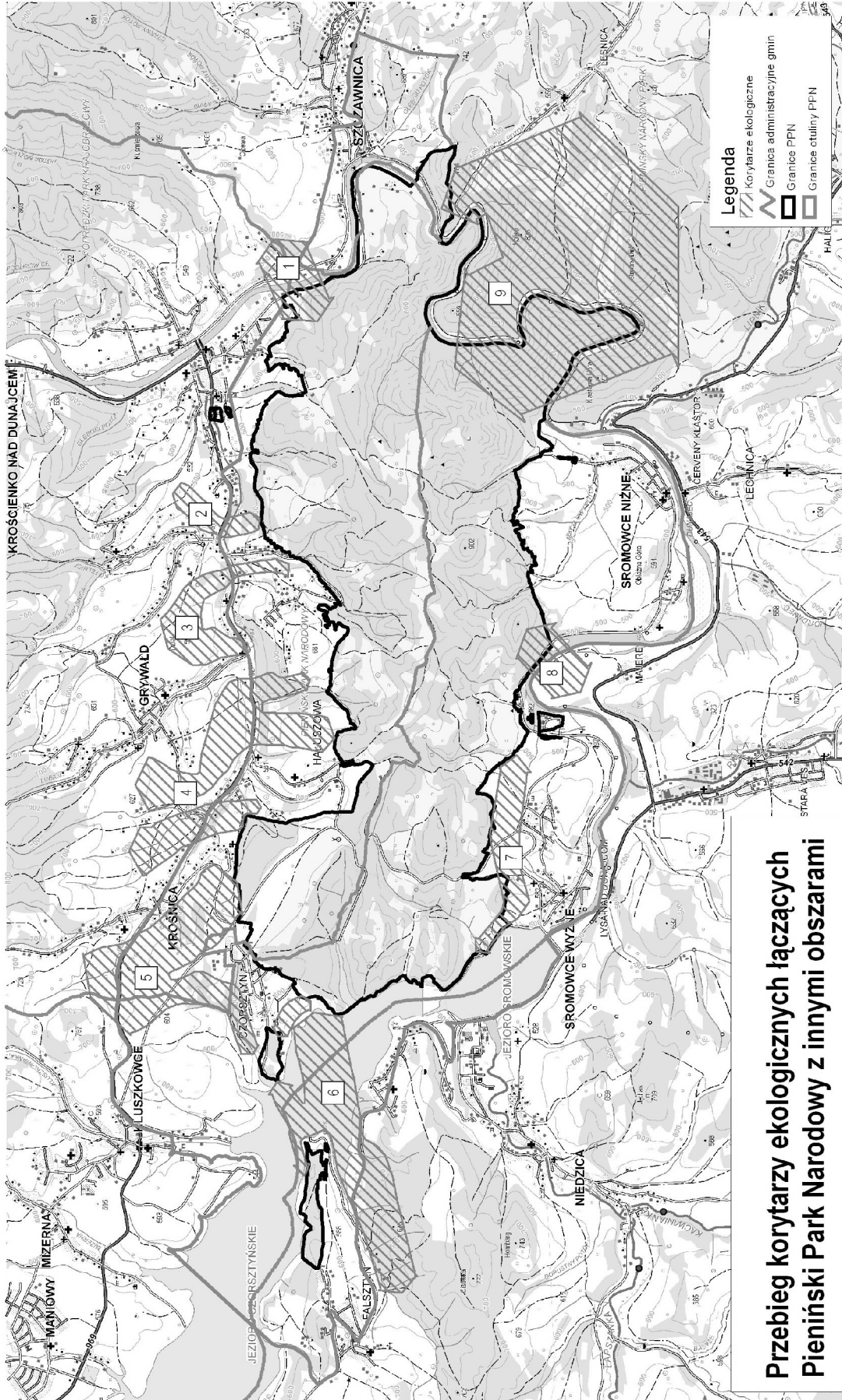
IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne ⁶⁾.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Wybudowanie wyciągów narciarskich	Dążenie do wprowadzenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Czorsztyn, Krościenko n.D. i Szczawnica oraz w planach zagospodarowania przestrzennego ww. gmin odpowiednich przepisów nakładających na inwestora obowiązek realizacji działań ograniczających wpływ inwestycji na przyrodę Parku, tj. m.in. rezygnacja z handlu na górnej stacji kolejki, zalecenie stosowania zieleni osłonowej, ograniczenia dotyczące godzin użytkowania kolejki oraz w oświetleniu terenu, niestosowanie nagłaśniania poza obiektami

⁶⁾ Zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
2.	Wybudowanie stacji paliw, obiektów handlowych, innych obiektów kubaturowych, ogrodzeń, parkingów na Piaskach powodujące znaczne ograniczenie lub przecięcie korytarza ekologicznego łączącego Pieniny z Beskidem Sądeckim	<p>1. Dążenie do pozostawienia jako niezainwestowanego rejonu Piasków, to znaczy obszaru ograniczonego od południa oczyszczalnią ścieków dla Szczawnicy oraz przystanią flisacką na Piaskach, a od północy ujściowym odcinkiem potoku Ścigockiego w Krościenku n.D. W obszarze pomiędzy Przystanią Flisacką na Piaskach od północy, a istniejącą zabudową osiedla Piaski od południa należy dążyć do utrzymania wyłącznie istniejącego poziomu inwestycji, bez lokalizacji nowych obiektów mogących zagrozić migracji zwierząt.</p> <p>2. Ochrona istniejących miejsc rozrodu płazów i żerowisk przed zniszczeniem.</p> <p>3. Dążenie do wprowadzenia niezbędnych dla ochrony przyrody przepisów w planach zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>4. Powiększenie Parku</p>
3.	Wybudowanie masztów telefonii komórkowej lub innych budowli wysokich na terenach o wysokich walorach krajobrazowych mogących ograniczyć lub zniekształcić naturalny krajobraz Pienin, położonych w otulinie Parku, a w szczególności obszarów w miejscowościach Sromowce Wyżne i Niżne	<p>1. Dążenie do wprowadzenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Czorsztyn, Krościenko n.D., Łapsze Niżne i Szczawnica oraz w planach zagospodarowania przestrzennego ww. gmin odpowiednich przepisów zmierzających do ochrony walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku, poprzez wykluczenie budowy masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych elementów dysharmonijnych w krajobrazie. Dopuszczenie możliwości budowy neutralnych krajobrazowo obiektów służących poprawie jakości połączeń telefonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości Sromowce Niżne i Wyżne.</p> <p>2. Dążenie do lokalizowania infrastruktury telekomunikacyjnej na istniejących obiektach kubaturowych</p>
4.	Wzrost zanieczyszczeń powietrza	Propagowanie stosowania odnawialnych źródeł energii
5.	Degradacja miejsc rozrodu płazów	<p>1. Zachowanie naturalnego charakteru starorzeczy Dunajca.</p> <p>2. Powiększenie Parku</p>

OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ ORAZ KRAJOBRAZOWĄ

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem (ha)
1.	Ścisła	1a—f, 10a-i, 2a,c-k, 3b-m, 4a—c, f-j, 5c, d, g-j, o-w, y, z, a1, b1, c2, d2, f2, 7a-h, j, c1, 8a, f-h, 9a-d, g, h, 11b-k, 12a-g, i-l, n, o, 13a-c, f-i, l, m, 14Aa-c, 14Ba-j, 15a-h, 16Aa, b, 16Ba-c, f, 17a, b, g, h, i, p, k1, 18a,b,d,g, 19a-c, f,g, 20a-d, g,h, 21a-h, j, l, m, n, 22a-g, i, j, m, o, p, 23a-d, i 24a, 25a-k, m, n, 26a-f, h-k, m-r, t,w, x-z, a1, b1, c1, f1, 28c-g, j-t, w-y, a1, z1, 31a-c, f-j, 32a-c, f-i, k, m-p, w-z, a1, c1, d1, f1, g1, h1, j1, k1, 33a, b, d, f, h, i, 34f, l-n, 37a-f, h, 38a-c, g-j, l-o, 39a-f, a2, f2, 41a-c, f-h, k-n, 43a- j, 57a, c, f-k, m, 65 k1, 66a,b	743,92
2.	Czynna	2l-r, ~c, ~d, a-c,~a,~b, 3n, o, ~a, ~b, 5a,b, k-n, x, j1, n2, 7i, k, l, d1, i1, i2, 8b-d, z, ~a, ~b, ~c, 9i-k, ~a, 10j, k, ~a, 11a, ~a, 12m, 13d, 14Bk, ~a, 16Ac, 16Bd, 17c-f, j-l, r, x-z, g1, i1, l1, m1, 18c, f, h-k, 19d, 20f, i, ~a, 21i, k, o, ~a, 22h, l, r, ~a, 23h, j, ~a, 24b, c, ~a, 25o, p, ~a, 26g, l, s, d1, l1, m1, 28b, h, i, z, i1, y1, 29a-c, i, 30a-m, p, r, s1, 32d, l, s, t, b1, i1, t1, b2, b3, b4, 33g, c1, c2, c3, 34a-d, g-j, o, r-t, 35a-f, 36a-g, g1, h1, ~c, ~d, ~f, ~g, 37g, 38d, f, ~c, 39g, 41d, i, j, 42a-n, 44a-l, i1, i2, i3, i4, 45a-r, ~c, ~d, ~f, 46a, c-g, 47a-n, 48a-i, i1, ~a, 49a-c, f-r, t, bx, l2, l3, l4, l5, l6, 50a, c-t, z1, 51, a, b, f-w, r2, 52a-p, 53a-z, a1, b1, d1, g1, h1, ~b, 56d,f, 57d, l, z, 58d, 59a, b, k-s, p1, r1, s1, t1, b2, m2, p2, 61a1, b1, d1, bx, 62x1, 65l1	532,94
3.	Krajobrazowa	1g-r, 2b, ~a, ~b, 4k-r, p1, p2, ~a, ~a, 5c1-i1, k1-t1, ~a, ~b, ~c, ~d, ~f, 7m-z, a1, b1, w1, x1, 8i-y, a1, w1, y1, w2, y2, w3, w4, ~a12p-x, ~a, 13k, 17m-o, s, t, w, a1, b1, c1, d1, f1, h1, j1, i2, 18l-s, 22k, n, 23f, g, 26g1, h1, i1, j1, k1, n1, o1, s1, bx, 28b, b1, c1, d1, f1, g1, h1, j1, k1, 29d-h, j, k, ~a, ~b, 30n, o, 32l1, m1, n1, 33j, l, k1, k2, 34w-z, a1, b1, c1, d1, d2, ~a, 35g-j, ~a, 36g-x, ~a, ~b, ~h, 37l-z, a1-z1, a2-r2, x2, y2, j3, r3, j3, j4, j5, ~c, 38r-z, a1-z1, a2-y2, k3, w3, w4, ~a, ~b, ~d, ~f, 39h-z, a1-z1, b2-d2, m2, o2, p2, s2, t2, b3, p3, s3, 41ax, 42o-r, ~a, 44m-z, a1, b1, c1, a2, b2, 45c1, ax, ~a, ~b, ~g, ~h, ~i, ~j, ~k, 46b, ax, ~a, 47o-z, a1-t1, s2, t2, s3, s4, s5, ~a, ~b, 48j-z, a1-c1, x1, x2, ~a, 49d, s, w-z, a1-d1, g1-t1, x1, y1, ~a, ~b, ~c, ~d, ~f, 50b, w-z, a1-z1, a2, w2, z2, bx, 51c, d, p1, r1, ~a, ~b, ~d, ~f, ~g, 53c1, f1, i1, ax, ~a, ~c, ~d, ~f, ~g, 55a-d, g, h, ~a, ~b, ~c, ~d, 56a-c, ~a~i, 57n-y, w1, ~a, ~b, 58a-c, 59g, t-z, a1-f1, h1-n1, a2, r2, a3, m3, p3, a4, m4, a5, m5, p5, a6, m6, a7, a8, a9, ~a, 60, 61a-z, b2, c2, d2, 62a-y, p1, w1, 63, 64, 65a-z, a1-i1, m1, h2, 66c-y, ~a, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73	1094,89
Razem			2371,75

1) Podział na:

1) obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową;

2) oddziały oznaczone liczbami lub liczbami z dużą literą, pododdziały oznaczone literami i ewentualnie liczbami;

3) obwody ochronne

- podano zgodnie z „Mapą przeglądową podziału powierzchniowego” stanowiącą załącznik do „Planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2012-2031” wykonaną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Krościenko n.D.

DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARACH OCHRONY ŚCISŁEJ, CZYNNEJ I KRAJOBRAZOWEJ, Z PODANIEM RODZAJU, ZAKRESU I LOKALIZACJI TYCH DZIAŁAŃ

1. Program działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej.
  - 1.1. Program działań ochronnych w obszarach objętych ochroną ścisłą obejmuje:
    - 1) całkowite trwałe zaniechanie aktywnych działań ochronnych w odniesieniu do ekosystemów celem zachowania naturalnych procesów przyrodniczych, różnorodności biologicznej oraz naturalnych (unikatowych) walorów przyrodniczych;
    - 2) dopuszczenie podejmowania interwencyjnych działań aktywnych w stosunku do najbardziej zagrożonych lub cennych gatunków roślin i zwierząt;
    - 3) dopuszczenie podejmowania działań związanych z:
      - a) utrzymaniem obiektów zabytkowych,
      - b) udostępnianiem Parku w celach naukowych, edukacyjnych, kulturowych, turystycznych,
      - c) prowadzeniem prac konserwatorskich i modernizacyjnych w odniesieniu do istniejących obiektów i urządzeń infrastruktury turystycznej, polegających na usunięciu lub ograniczeniu ich negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze,
      - d) wykonywaniem remontów szlaków turystycznych, z dopuszczeniem niewielkich zmian ich przebiegu wynikających z potrzeby bezpieczeństwa turystów lub ochrony szczególnie cennych elementów przyrodniczych (np. stanowisk rzadkich roślin, terenów lęgowych zwierząt),
      - e) zabezpieczaniem przed penetracją turystyczną (np. poprzez drewniane przeszkody) terenów szczególnie cennych lub wrażliwych na uszkodzenie,
      - f) wykonaniem zabezpieczeń szlaków turystycznych i dróg przed spadającymi kamieniami, lawinami błotnymi, usuwanie drzew utrudniających ruch turystyczny na szlakach,
      - g) eliminacją obcych ekspansywnych gatunków roślin i zwierząt;
    - 4) eliminowanie zagrożeń zewnętrznych, w szczególności dotyczących zanieczyszczenia gleb, wód i powietrza oraz zagrożeń wewnętrznych w szczególności wynikających z nadmiernej antropopresji;
    - 5) ochronę przed penetracją terenów nieudostępnionych turystycznie i sportowo;
    - 6) ochronę przeciwpożarową oraz przed zagrożeniami związanymi z infrastrukturą techniczną i powodowanymi przez pojazdy mechaniczne.
  - 1.2. Program działań ochronnych w obszarach ochrony czynnej:
    - 1) W ekosystemach leśnych:
      - a) dopuszczenie niezakłóconego przebiegu naturalnych procesów przyrodniczych, jeżeli utrzymują one ekosystemy leśne we właściwym stanie ochrony lub przywracają taki stan,
      - b) utrzymanie lub przywracanie różnorodności przyrodniczej w tym pożądanego stanu siedlisk roślin, zwierząt i grzybów z uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000,
      - c) przywracanie ekosystemom leśnym cech jak najbardziej zbliżonych do istniejących w stanie naturalnym, w tym wprowadzanie gatunków docelowych – jodły, buka, jawora oraz gatunków domieszkowych,
      - d) pielęgnacja przekształceniowa drzewostanów o nienaturalnym składzie gatunkowym wszystkich klas wieku,
      - e) rozrzedzanie populacji owadów w przypadku zagrożenia przez nie trwałości ekosystemów,

- f) ochrona upraw i młodników przed czynnikami biotycznymi i abiotycznymi,
  - g) odtwarzanie zasobów rozkładającego się drewna poprzez pozostawianie drzew martwych i zamierających;
- 2) W nieleśnych ekosystemach lądowych:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności przyrodniczej w tym pożądanego stanu siedlisk roślin, zwierząt i grzybów z uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000,
  - b) przeciwdziałanie zmianom zachodzącym w ekosystemach nieleśnych wynikającym z zaniechania ich rolniczego użytkowania oraz postępującej sukcesji lasu,
  - c) wykonywanie działań ochronnych zróżnicowanych w zależności od trwałości poszczególnych zbiorowisk roślinnych,
  - d) ograniczanie powierzchni zajmowanej przez rośliny synantropijne w tym eliminowanie obcych, ekspansywnych gatunków flory,
  - e) ochrona powierzchni przyrodniczo cennych przed zniszczeniem poprzez grodzenie łąk, pastwisk i poletek badawczych,
  - f) eliminowanie zagrożeń antropogenicznych w szczególności zmian stosunków wodnych, rozdeptywania, pozyskiwania rzadkich gatunków roślin, zabudowy;
- 3) W ekosystemach wodnych:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności biologicznej w tym pożądanego stanu siedlisk roślin, zwierząt i grzybów,
  - b) zachowanie naturalnego systemu i reżimu hydrologicznego,
  - c) eliminowanie zagrożeń antropogenicznych:
    - zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych,
    - erozji brzegów i koryt wód płynących i stojących w wyniku wydeptywania i zrywki drewna,
    - osuszania gruntu przy remontach szlaków,
    - ograniczanie poboru wód dla celów konsumpcyjnych i gospodarczych;
- 4) W stosunku do roślin i grzybów dziko występujących:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności przyrodniczej realizowane na poziomie genetycznym i gatunkowym roślin oraz grzybów, w tym poprzez ochronę ich siedlisk,
  - b) szczególna ochrona gatunków roślin i grzybów specjalnej troski w tym będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 oraz ich biotopów,
  - c) eliminacja obcych, ekspansywnych gatunków roślin,
  - d) utrzymywanie lub przywracanie właściwych stosunków wodno-powietrznych cennych biotopów związanych z wodą stagnującą;
- 5) W stosunku do zwierząt dziko występujących:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności przyrodniczej realizowane na poziomie genetycznym i gatunkowym zwierząt w tym poprzez ochronę ich siedlisk,
  - b) ochrona ostoi i gatunków specjalnej troski, w tym będącymi przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 oraz ich biotopów,
  - c) eliminacja zagrożeń antropogenicznych w szczególności oddziałujących na gatunki specjalnej troski, w tym będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000,
  - d) zabezpieczanie miejsc rozrodu płazów oraz szlaków ich migracji,
  - e) dopuszczenie działań o charakterze interwencyjnym związanych z ochroną zwierząt dziko występujących,
  - f) tworzenie warunków do rozrodu i funkcjonowania wszystkich gatunków zwierząt na obszarze Parku,

- g) ograniczanie nadmiernej antropopresji oraz jej skutków w tym szczególnie synantropizacji,
  - h) eliminację gatunków obcych (jenot, norka amerykańska i inne) oraz wyłapywanie bezdomnych psów i kotów i przekazywanie ich właściwym instytucjom,
  - i) odstrzał sanitarny osobników rannych bądź chorych (jeleń, sarna, lis i inne),
  - j) przeciwdziałanie kłusownictwu;
- 6) W stosunku do przyrody nieożywionej i gleb:
- a) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
  - b) poprawa lub utrzymanie właściwego stanu zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i gleb,
  - c) zabiegi likwidujące lub ograniczające negatywne skutki działalności człowieka,
  - d) regeneracja terenów zdegradowanych przez człowieka;
- 7) W stosunku do ochrony środowiska:
- a) wprowadzanie przyjaznych dla środowiska technologii oczyszczania ścieków i ogrzewania,
  - b) wnioskowanie o ograniczanie stosowania urządzeń nagłaśniających w bezpośrednim sąsiedztwie Parku,
  - c) bieżące usuwanie odpadów,
  - d) remontowanie oraz bieżąca konserwacja szlaków turystycznych,
  - e) zapobieganie zagrożeniom pożarowym, związanym z infrastrukturą techniczną oraz powodowanym przez pojazdy mechaniczne;
- 8) W stosunku do walorów krajobrazowych:
- a) zachowanie, przywracanie lub ukształtowanie na nowo wartości estetycznych krajobrazu, szczególnie w rejonach udostępnionych dla różnych form działalności człowieka,
  - b) ochrona pośrednia poprzez zadania realizowane w ramach: ochrony ekosystemów leśnych, lądowych nieleśnych, ochronę przyrody nieożywionej i gleb, ochronę środowiska, ochronę wartości kulturowych, udostępniania i zagospodarowania Parku,
  - c) pielęgnacja zadrzewień i zieleni wokół budynków wewnątrz Parku;
- 9) W stosunku do wartości kulturowych:
- a) zachowanie istniejących walorów kulturowych w zakresie kultury materialnej (obiektów i reliktyw) i niematerialnej,
  - b) prowadzenie prac konserwatorskich, remontowych lub restytucyjnych w obiektach stanowiących własność Skarbu Państwa,
  - c) podejmowanie starań o zachowanie walorów kulturowych obiektów o charakterze zabytkowym właścicieli innych niż Skarb Państwa,
  - d) umożliwienie i wspieranie kultywowania tradycji pasterskich;
- 1.3. Program działań ochronnych w obszarach ochrony krajobrazowej obejmuje:
- 1) W stosunku do ekosystemów leśnych położonych na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa, program działań obejmuje nadzorowanie zadań wskazanych w uproszczonych planach urządzania lasu lub inwentaryzacjach stanu lasu. Tworzone dla tych lasów uproszczone plany urządzania lasu lub inwentaryzacje stanu lasu powinny uwzględniać następujące zalecenia:
- a) w przypadku użytkowania rębnego, należy planować rębnie przerębowe lub stopniowe o maksymalnie wydłużonym okresie odnowienia (minimum 40-letni), intensywność cięć powinna być uzależniona od potrzeb występującego młodego pokolenia i dostosowana do wymagań gatunków tworzących drzewostany,
  - b) zakaz stosowania rębni zupełnych,
  - c) przy planowaniu użytkowania rębego należy uwzględnić potrzebę

- pozostawienia części drzew (zwłaszcza dziuplastych lub zamierających) do naturalnej śmierci,
- d) należy popierać pozostawianie w lesie części drewna martwego do naturalnego rozkładu,
  - e) cięcia pielęgnacyjne powinny być planowane na podstawie potrzeb hodowlanych drzewostanów, a ich intensywność nie powinna przekraczać 15% oszacowanej zasobności,
  - f) gospodarcze typy drzewostanów i składy gatunkowe odnowień, powinny być dostosowane do występujących typów siedliskowych lasu lub rozpoznanych zespołów roślinnych, z uwzględnieniem Zasad Hodowli Lasu obowiązujących w Lasach Państwowych,
  - g) należy popierać wykorzystywanie odnowienia naturalnego, a w przypadku jego braku lub niezgodności składów odnowień z siedliskiem, wprowadzać gatunki pożądane w sposób sztuczny (siew lub sadzenie) z wykorzystaniem materiału sadzeniowego rodzimego pochodzenia;
- 2) W stosunku do nieleśnych ekosystemów lądowych, ekosystemów wodnych, roślin i grzybów dziko występujących, zwierząt, przyrody nieożywionej i gleb, ochrony środowiska, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych, program działań ochronnych obejmuje realizację takich samych zadań jak wymienione w pkt. 1.2. w ścisłej współpracy z zarządcami terenu.
- 3) W lasach i na gruntach nieleśnych stanowiących własność Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Pienińskiego Parku Narodowego przewiduje się działania analogiczne do zaplanowanych w programach dla obszarów w ochronie czynnej.

I. DZIAŁANIA OCHRONNE WSPÓLNE DLA OBSZARÓW OBEJĘTYCH WSZYSTKIMI RODZAJAMI OCHRONY.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1.	Ochrona brzegów Zespołu Zbiorników Wodnych przed abrazją i osuwiskami	Zabezpieczenie i stabilizacja brzegów w przypadku wystąpienia istotnych zagrożeń – według potrzeb ujawnionych w wyniku monitoringu	Tereny przylegające do Zespołu Zbiorników Wodnych
2.	Ochrona poziomu wód podziemnych i powierzchniowych	1. Likwidacja ujęć wód położonych na terenie Parku i zastępowanie ich ujęciami wód powierzchniowych położonymi poza Parkiem. 2. Likwidacja ujęć wody w Parku może nastąpić po zapewnieniu mieszkańcom innego źródła wody	Teren całego Parku
3.	Ochrona przed osuszaniem gleb obszarów podmokłych	1. Usuwanie zakrzewień i zadrzewień. 2. Likwidacja ujęć wód	Teren całego Parku
4.	Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych przed zanieczyszczeniem	1. Likwidacja nielegalnych składowisk odpadów na terenie Parku. 2. Regularne usuwanie odpadów, szczególnie przy szlakach turystycznych. 3. Propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego przez Park. 4. Edukacja ekologiczna - propagowanie rolnictwa ekologicznego. 5. Dążenie do wyłączenia dróg publicznych na terenie Parku z możliwości poruszania się po nich pojazdów z substancjami niebezpiecznymi mogącymi skażać wodę	Teren całego Parku
5.	Ochrona koryt potoków przed degradacją	1. Utrzymanie i naprawa nawierzchni szlaków turystycznych położonych w sąsiedztwie potoków lub ich odsunięcie od potoków. 2. Budowa i utrzymanie mostków – według stwierdzonych potrzeb. 3. Preferowanie zrywki prowadzonej potokami ograniczonej wyłącznie do okresów zimowych	Teren całego Parku

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
6.	Ochrona dróg i infrastruktury technicznej z nimi związanej oraz pozostałej infrastruktury przed zniszczeniem	1. Zabezpieczanie oraz naprawa dróg zniszczonych przez erozję i procesy osuwania. 2. Wykonanie zabezpieczeń chroniących przed spadającymi odłamkami skalnymi – według potrzeb	Drogi i tereny do nich przyległe na obszarze całego Parku oraz w jego bezpośrednim otoczeniu
		Bieżące utrzymanie oraz naprawa bindugi.	Binduga w Dolinie Harczygrunt w oddziale 47 t2
		1. Remont i utrzymanie szlaków zrywkowych oraz przejazdów między łąkami. 2. Bieżące utrzymanie oraz naprawa infrastruktury technicznej	Teren całego Parku
7.	Ochrona przeciwpożarowa	Porządkowanie terenu wokół szlaków turystycznych z suchych części roślinnych – według potrzeb	Teren wzdłuż szlaków turystycznych
		Dozorowanie i dogaszanie pogorzeliisk – według potrzeb	Teren całego Parku
		Utrzymanie punktów czerpania wody - 2 sztuki	1. Harczygrunt. 2. Biały Potok
		Utrzymanie przejezdności dróg przeciwpożarowych	Teren całego Parku - drogi przeznaczone do celów przeciwpożarowych
8.	Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza poprzez likwidowanie skutków stosowania tradycyjnych nośników energii (między innymi węgla i koksu)	1. Stopniowa eliminacja tradycyjnych nośników energii z terenu Parku i zastąpienie ich nowymi rozwiązaniami technologicznymi, takimi jak piece kondensacyjne opalane drewnem lub gazem. 2. Stosowanie ogrzewania elektrycznego. 3. Montaż kolektorów słonecznych, baterii fotowoltanicznych, pomp ciepłych itp.	Wszystkie obiekty - według możliwości
9.	Likwidacja zanieczyszczeń wód i gleby ściekami sanitarno-bytowymi.	Budowa nowych oczyszczalni lub podłączeń do systemów kanalizacyjnych budynków niewyposażonych w system oczyszczania ścieków	Wszystkie obiekty - według możliwości
10.	Zapobieganie powstawaniu oraz ograniczenie emisji hałasu	Wnioskowanie o ograniczanie emisji hałasu przy organizacji imprez sportowych i masowych w otoczeniu Parku	Cały obszar Parku - według potrzeb

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
11.	Zapobieganie zagrożeniom powodowanym przez pojazdy mechaniczne na drogach publicznych	1. Uwzględnienie w planach remontowych dróg budowy przejść dla drobnej fauny. 2. Stopniowe przejmowanie dróg niespełniających kryteriów dróg publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa	Drogi powiatowe i gminne na terenie Parku
12.	Utrzymanie, remont i budowa urządzeń turystycznych	1. Naprawa, konserwacja i budowa szlaków turystycznych, infrastruktury turystycznej w tym: 1) mostków, 2) kładek, 3) przepustów, 4) krawężników, 5) schronów dla turystów i kasjerów, 6) oznakowani i drogowskazów na węzłach komunikacyjnych, 7) tablic edukacyjno – informacyjnych, 8) ławek, 9) barier i poręczy, 10) ogrodzeń przy szlakach turystycznych 2. Usuwanie drzew połamanych i wywróconych na szlaki turystyczne – według potrzeb	Szlaki turystyczne i obiekty zlokalizowane przy szlakach turystycznych
13.	Zabezpieczanie przed zniszczeniem terenów położonych przy szlakach turystycznych	Ogrodzenia, punktowe zakrzaczenia z gatunków miejscowych, pochodzących z obszaru Parku - według potrzeb stwierdzonych w wyniku przeglądu szlaków	Teren całego Parku - w miejscach o największym natężeniu ruchu turystycznego
14.	Ochrona obiektów kultury materialnej oraz sakralnej.	1. Remont i konserwacja obiektów kultury materialnej według projektów szczegółowych, ponadto na terenie Zamków Czorsztyn i Pieniny dopuszcza się: 1) usuwanie roślinności (koszenie i odkrzaczanie) porastającej mury i ich bezpośrednie otoczenie, 2) wykonywanie prac archeologicznych, 3) wykonanie niezbędnej infrastruktury na cele turystyczne	Teren całego Parku - 32 obiekty, w tym: 1) Zamek Czorsztyn, 2) Zamek Pieniny, 2) kapliczki i krzyże przydrożne
15.	Zachowanie dziedzictwa geologicznego	Ochrona cennych stanowisk geologicznych - zabezpieczenie ich przed penetracją	Cały obszar Parku - wszystkie cenne stanowiska geologiczne

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
16.	Utrzymanie gruntów pod liniami energetycznymi i teletechnicznymi	1. Oczyszczanie terenów, na których występują linie energetyczne i teletechniczne z drzew i krzewów - według potrzeb. 2. Na gruntach leśnych pod liniami stanowiących własność Skarbu Państwa (z wyłączeniem ochrony ścisłej) zakładanie poletek zaporowych (wprowadzanie podszytu) - według potrzeb	Teren całego Parku, w szczególności oddziały - 42 r, 46 b, 49 d, j1, 50 b
17.	Usuwanie gatunków roślin obcego pochodzenia i gatunków inwazyjnych	Zwalczanie roślin inwazyjnych w szczególności: 1) barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnovskii</i> (występujący na żwirowiskach i brzegach rzeki), 2) rdestowiec ostrokończysty <i>Reynoutria japonica</i> i rdestowiec sachaliński <i>Reynoutria sachalinesis</i> , 3) ostrożeń polny <i>Cirsium arvense</i> rozprzestrzeniający się w sąsiedztwie leśnych upraw porolnych	Teren całego Parku i jego bezpośrednie sąsiedztwo, a w szczególności brzegi Dunajca, oddziały - 2, 3, 9, 10, 14B, 20 – 25, 58, 59
18.	Zachowanie puli genowej roślin poprzez ochronę <i>ex situ</i>	1. Współpraca z bankami nasion - utrzymywanie w hodowli w ogródkach przy pawilonach edukacyjnych Parku. 2. Zbiór nasion z całego obszaru Parku – gatunki rzadkie, zagrożone i prawnie chronione na terenie całego Parku	Teren całego Parku
19.	Eliminacja obcych i niepożądanych gatunków zwierząt	1. Dopuszcza się eliminację obcych i niepożądanych gatunków zwierząt: 1) piżmak <i>Ondatra zibethica</i> , jenot <i>Nyctereutes procyonoides</i> , 2) norka amerykańska <i>Neovison vison</i> , odłów, bądź odstrzał - według potrzeb. 2. W przypadku bezdomnych psów i kotów, zagrażających zwierzętom występującym na terenie Parku, proponuje się postępowanie zgodne z wymaganiami ustawy z dnia 12 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.) – wg potrzeb	Teren całego Parku

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
20.	Przeciwdziałanie kłusownictwu	Prowadzenie patroli	Teren całego Parku
21.	Utrzymanie populacji rzadkich gatunków zwierząt	Dopuszcza się restytucję, reintrodukcję lub wzmocnienie populacji 22 gatunków zwierząt, po opracowaniu szczegółowych programów ochrony, następujących gatunków: 1) igliczek karpacki <i>Acicula parcelineata</i> , 2) szklarka mniejsza <i>Aegopinella minor</i> , 3) daudebardia czerwonawa <i>Daudebardia rufa</i> , 4) pomrów wielkobiczykowy <i>Lehmania macroflagellata</i> , 5) świdrzyk okazały <i>Macrogastera ventricosa</i> , 6) modraszek arion <i>Maculinea arion</i> , 7) modraszek alkon <i>Maculinea alcon (rebeli)</i> , 8) niepylak apollo <i>Parnassius apollo</i> , 9) kraśnik smugowiec <i>Zygaena brizea</i> , 10) kraśnik <i>Zygaena osterodensis</i> , 11) kraśnik pięcioplamek <i>Zygaena trifolii</i> , 12) kraśnik kminowiec <i>Zygaena cynarae</i> , 13) wynurt <i>Ceruchus chrysomelinus</i> , 14) nadobnica alpejska <i>Rosalia alpina</i> , 15) troć wędrowną <i>Salmo trutta m. trutta</i> , 16) gniewosz plamisty (miedzianka) <i>Coronella austriaca</i> , 17) sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i> , 18) cietrzew <i>Lyrurus tetrix</i> , 19) koszatka <i>Dryomys nitedula</i> , 20) popielica <i>Glis glis</i> , 21) żołądnica <i>Eliomys quercinus</i> , 22) orzesznica <i>Muscardinus avellanarius</i>	Teren całego Parku
22.	Ochrona gatunków zwierząt posiadających <i>locus typicus</i> na terenie Parku	Dopuszcza się stabilizację lub odtwarzanie siedlisk – według potrzeb ujawnionych w wyniku monitoringu	Teren całego Parku

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
23.	Ochrona biotopów, miejsc stałego występowania i rozrodu zwierząt	Utrzymanie lub odtwarzanie biotopów, miejsc stałego występowania, rozrodu zwierząt poprzez (w zależności od potrzeb): 1) koszenie, 2) odkrzaczanie, 3) pozostawienie części drewna do mineralizacji oraz drzew dziuplastych, 4) odtwarzanie naturalnych lub stworzenie zastępczych miejsc rozrodu, 5) prowadzenie stałego monitoringu miejsc rozrodu przy użyciu kamer lub innych środków technicznych, 6) ochronę szlaków migracji	Teren całego Parku
24.	Utrzymanie lub poprawa stanu populacji rzadkich lub zagrożonych gatunków roślin	Ochrona biotopów, poprzez: 1) koszenie, 2) odkrzaczanie, 3) pozostawienie części drewna do mineralizacji, 4) utrzymanie lub przywrócenie właściwych stosunków wodnych	Teren całego Parku
25.	Ochrona bezkręgowców	Realizacja programu restytucji populacji niepylaka apollo <i>Parnassius apollo</i> , poprzez (w zależności od potrzeb określonych w ramach monitoringu): 1) prowadzenie hodowli, 2) wypuszczanie wyhodowanych osobników w terenie, 3) monitoring, 4) utrzymanie w terenie siedlisk, 5) inwentaryzację populacji	Teren całego Parku
		Dopuszcza się stworzenie i utrzymanie zastępczych miejsc służących do rozrodu oraz ogródka z roślinami żywicielskimi dla dzikich gatunków pszczół	Oddział 26n1
26.	Ochrona płazów	1. Zabezpieczenie szlaków migracji – w miejscach stwierdzonych zagrożeń. 2. Utrzymanie istniejących miejsc rozrodu. 3. Wykonanie nowych miejsc rozrodu	1. Teren całego Parku i jego bezpośrednie otoczenie. 2. Stawy rozrodcze u ujścia Głębokiego Potoku, oddział - 45g. 3. Lokalizacja według potrzeb na obszarze całego Parku

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
27.	Utrzymanie płaszczyzn, ciągów i punktów widokowych	1. Koszenie łąk. 2. Usuwanie drzew i krzewów. 3. Wykupy łąk i polan (ok. 300 ha)	Teren całego Parku
28.	Zachowanie lub przywracanie wartości estetyczno-widokowych krajobrazu: 1) naturalnego, 2) naturalno-kulturowego, 3) kulturowo-naturalnego	1. Ochrona walorów krajobrazowych wykonywana jest poprzez działania realizowane w ramach ochrony: 1) ekosystemów leśnych, 2) ekosystemów lądowych nieleśnych, 3) ekosystemów wodnych, 4) wartości kulturowych, 5) udostępniania Parku dla różnych celów działalności człowieka. 2. Dążenie do zachowania wartości estetycznych krajobrazu poprzez usuwanie lub przysłanianie obiektów i elementów agresywnych lub dysharmonijnych w krajobrazie	Teren całego Parku
29.	Ochrona tradycji i zwyczajów lokalnych	Wspieranie spływu Przełomem Dunajca z zastosowaniem tradycyjnych łodzi i strojów	Przełom Dunajca
		Ochrona rozłogu pól	Teren całego Parku
		Prowadzenie kulturowego wypasu z wyłączeniem cennych ekosystemów łąkowych, na które wypas miałby niekorzystny wpływ	Teren całego Parku po uzgodnieniu lokalizacji i warunków z Dyrektorem Parku
30.	Wykonanie nowej oraz uzupełnienie istniejącej infrastruktury turystycznej i edukacyjnej	1. Wytyczenie i wykonanie nowego szlaku turystycznego na Krasie. 2. Uzupełnienie istniejącej infrastruktury turystycznej i edukacyjnej przy istniejących szlakach – według potrzeb	Teren całego Parku
31.	1. Utrzymanie zieleni wokół osad służbowych oraz pawilonów edukacyjnych, w tym łąk przylegających do pawilonów. 2. Utrzymanie ogródków roślin pienińskich. 3. Wykonanie niezbędnych prac w zadrzewieniach i lasach przy budynku dyrekcji Parku oraz przy pawilonach edukacyjnych. 4. Bieżące utrzymanie i remonty obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej	Według potrzeb	1. Osady służbowe. 2. Budynek dyrekcji Parku. 3. Pawilony edukacyjne oraz tereny wokół nich

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
32.	Ochrona ekosystemów Parku i cennych gatunków roślin przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzęta łowne	<p>1. Utrzymanie liczebności populacji zwierząt łownych na poziomie niezagrażającym ekosystemom leśnym, uprawom rolnym oraz rzadkim gatunkom roślin (storczykom).</p> <p>2. Do tworzenia rocznych planów redukcji przyjmuje się, że pojemność Parku i strefy ochronnej zwierząt łownych wynosi dla:</p> <p>1) jeleni - 26 sztuk, 2) saren - 30 sztuk, 3) dzików – 5 sztuk.</p> <p>3. Wielkość redukcji uzależniona jest od intensywności szkód (jeżeli szkody utrzymują się na niskim poziomie redukcji nie prowadzi się nawet, jeżeli została przekroczona wyliczona pojemność).</p> <p>4. Przeciwdziałanie szkodom powodowanych przez zwierzęta łowne w zależności od potrzeb.</p> <p>5. Wykonywanie poletek zaporowych lub innych zabezpieczeń chroniących uprawy.</p> <p>6. Zakup lub dofinansowanie zabezpieczeń właścicielom upraw prywatnych</p>	Teren całego Parku z wyłączeniem obszarów ochrony ścisłej
33.	Ochrona granic gruntów Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Parku	Odmalowywanie słupków granicznych i utrzymanie wizur	Teren całego Parku
34.	<p>1. Ochrona walorów widokowych.</p> <p>2. Ochrona ptaków</p>	Przebudowa napowietrznych linii energetycznych i teletechnicznych na kablowe podziemne po uzgodnieniu z właścicielem –realizowane przez właściciela linii	Teren całego Parku
35.	<p>1. Naprawa i bieżące utrzymanie istniejących stacji meteorologicznych.</p> <p>2. Wykonanie nowych stacji meteorologicznych i bieżące utrzymanie punktów lub powierzchni pomiarowych</p>	Według potrzeb	Teren całego Parku
36.	Utrzymanie ujęcia wody i jego ochrona, w tym przed podtopieniem przez bobry	Według potrzeb	Oddział 56a

II. DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARACH OCHRONY ŚCISŁEJ.

Ochroną ścisłą objęte są grunty Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Parku oraz nieliczne grunty innych własności

Lp	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1.	Pozyskanie rodzimego materiału rozmnożeniowego drzew leśnych, niezbędnego do prowadzenia przebudowy drzewostanów w strefie ochrony czynnej i krajobrazowej oraz ochrony gatunkowej roślin drzewiastych	Zbiór ograniczonej ilości nasion	Oddziały - 15 a, g, 41 l, h, 57 g – sosny
2.	Ochrona jaskiń	Zabezpieczenie wejść do dwóch najcenniejszych jaskiń	1. Jaskinia w Ociemnym. 2. Borsucza Jama
3.	Ochrona dobrze zachowanych, stabilnych muraw naskalnych i kserotermicznych wraz z towarzyszącymi im stadiami sukcesyjnymi oraz stadiów sukcesyjnych na łąkach ziołoroślowych niewymagających specjalnych działań ochronnych	Ochrona procesu	Oddziały - 2 h, 3 i, 5 i, o, t, z, 9 a, c, 10 a, i, 11 k, 12 j, 13 g, l, m, 14B d, g, h, j, 15 a, f, g, h, 18 b, d, 19 a, 20 c, d, 21 b, d, g, 22 m, o, 25 c, d, g, i, n, 26 b, f, h, n, p, 28 g, l, m, w, a1, z1, 31 g, 32 a, o, z, 38 m, 41 b, m, 43 d, j, 57 h, j
4.	Ochrona dobrze zachowanych drzewostanów zbliżonych do naturalnych	Ochrona procesu	Tereny leśne Parku objęte tą formą ochrony
5.	Usuwanie drzew przewróconych na szlaki turystyczne i drogi lub zagrażających bezpieczeństwu publicznemu.	1. Dopuszcza się usunięcie drzew lub ich części w przypadku przewrócenia się ich na szlaki turystyczne lub drogi. 2. Dopuszcza się również ich usunięcie, jeśli zagrażałyby bezpieczeństwu osób poruszających się drogami lub szlakami	W miejscach faktycznego zagrożenia na terenie całego Parku

III. DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARACH OCHRONY CZYNNEJ

Ochroną czynną objęte są grunty Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Parku oraz nieliczne grunty innych własności

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1.	Pozyskanie rodzimego materiału rozmnożeniowego drzew leśnych i krzewów niezbędnych do prowadzenia przebudowy drzewostanów w strefie ochrony czynnej i krajobrazowej oraz ochrony gatunkowej roślin drzewiastych	Zbiór ograniczonej ilości nasion	1. W oddziałach: 1) 45 m – jodła, 2) 30 b – buk, 3) 30 i – modrzew, 4) 11 a – grab, 5) 5 j1 – lipa, 6) 55 a – lipa, jesion, 7) 17 i1, 55c – jawor, jesion. 2. W przypadku braku nasion modrzewia w Pieninach, dopuszcza się zakupienie go od właścicieli drzewostanów nasiennych na Marszałku lub rezerwatu w Kluszkowcach.
2.	Utrzymanie szkółki leśnej	1. Utrzymanie, remontowanie i uzupełnianie istniejących obiektów oraz infrastruktury technicznej w szkółce, w tym m.in.: 1) budynku przechowalni, 2) budynku gospodarczego, 3) dróg i placów, 4) zbiornika wodnego, 5) studni głębinowej, 6) kompostowni. 2. Dopuszcza się stosowanie: 1) środków chemicznych ochrony roślin, 2) nawozów organicznych oraz mineralnych, 3) nawadniania szkółki deszczownicą. 3. Produkcja i ochrona sadzonek do odnowień, nasadzeń, zalesień i zadrzewień	Oddział 45h
3.	Wprowadzanie gatunków docelowych	Przygotowanie powierzchni (19, 00 ha) i sadzenie lub siew: 1) jodły, 2) buka, 3) gatunków domieszkowych	Oddziały - 29b,i, 30f,g,k,l, 34h,s, 35b,d, 36h1, 42f,m, 44f,g,h,l, 45b,c,i,l, 46c,f, 47a,f,l,n, 48a,b,h, 49h,o,t, 50a,f,g,n,o,p,t, 51g, 52a,b,f,j,l, 53p,t,w,d1
		Utrzymanie i bieżące remonty istniejących obiektów (schrony, przechowalnie itp.)	Na gruntach Skarbu Państwa

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
4.	Pielęgnacja odnowień	Usuwanie roślin głuszących i odnowienia – na powierzchni maksymalnej jednego zabiegu 29,65 ha/rok	Oddziały - 29b,i, 30c,f,g,i,k,l, 34c,d,h,j,r,s, 35a,b,d, 36b,d,h1, 42f,g,m, 44f,g,h,l, 45a,b,c,d,f,i,j,k,l, 46a,c,d,f,g, 47a,c,d,f,l,n, 48a,b,c,g,h, 49h,m,n,o,p,t, 50a,f,g,n,o,p,r,t, 51g, 52a,b,f,g,j,l, 53a,m,p,t,w,a1,d1
5.	Pielęgnacja upraw i młodników (czyszczenia wczesne i późne)	Regulacja składu gatunkowego oraz zagęszczenia drzew - na powierzchni maksymalnej zabiegu 166,96 ha	Oddziały - 29b,c,i, 30a,c,f,g,i,j,k,l,m,r, 34c,d,h,i,j,o,r,s, 35a,b,c,d, 36b,d,f,h1, 42a,b,c,d,f,g,h,k,m, 44a,f,g,h,j,k,l, 45a,b,c,d,f,i,j,k,l,m,n,r, 46a,c,d,f,g, 47a,b,c,d,f,g,h,i,l,n, 48a,b,c,d,g,h, 49c,f,g,h,m,n,o,p,t, 50a,c,f,g,n,o,p,r,t, 51a,b,g,n, 52a,b,f,g,i,j,k,l,n, 53a,g,h,i,j,m,n,o,p,t,w,y,z,a1,b1,d1, 58d
6.	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże wczesne)	Regulacja składu gatunkowego (na powierzchni maksymalnej zabiegu 69,06 ha) poprzez usuwanie gatunków drzew: 1) nieodpowiednich dla danych zbiorowisk, 2) niepożądanych gatunków domieszkowych	Oddziały - 17r, 30h, 42i,j,k,m, 44b,c, 45d,f,n,p, 46a, 47f,h,i,l, 48d,f, 49c,f,g, 50g,n,o, 51a,b,g,l,o, 52g,i,l,m,n,o, 53a,g,h,i,j,m,n,o,t,w,y,z,a1,b1,d1
7.	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże późne)	Regulacja składu gatunkowego (na powierzchni maksymalnej zabiegu 249,48 ha) poprzez usuwanie gatunków drzew: 1) nieodpowiednich dla danych zbiorowisk, 2) niepożądanych gatunków domieszkowych	Oddziały - 5j1, 17y,z, 29a,b, 30c,i,k,p, 34b,c,g,i, 35a,b,c,d, 36a,b,c,d, 42a,b,c,d,f,g,h,i,j,k, 44d,f,g,h,j,k,l, 45a,b,c,d,f,i,j,k,l,m,n,o,r, 46a,c,d,f,g, 47a,b,d,f,g,h,i,l,m,n, 48b,c,d,f,g,h, 49c,f,h,j,n,o,p,r,t, 50a,c,f,g,k,n,o,p,r,t, 51a,b,g,l,n,t, 52c,f,g,h,l,m,n,o
8.	Przeciwdziałanie szkodom powodowanym przez zwierzęta	1. Zabezpieczenie indywidualne (chemiczne, mechaniczne, ogrodzenia lub inne) sadzonek - na powierzchni maksymalnej jednego zabiegu 29,65 ha/rok. 2. Wykonanie nowych ogrodzeń zabezpieczających odnowienia oraz młodniki - na powierzchni maksymalnej jednego zabiegu 29,65 ha/rok	Oddziały - 29b,i, 30c,f,g,i,k,l, 34c,d,h,j,r,s, 35a,b,d, 36b,d,h1, 42f,g,m, 44f,g,h,l, 45a,b,c,d,f,i,j,k,l, 46a,c,d,f,g, 47a,c,d,f,l,n, 48a,b,c,g,h, 49h,m,n,o,p,t, 50a,f,g,n,o,p,r,t, 51g, 52a,b,f,g,j,l, 53a,m,p,t,w,a1,d1
		Naprawa starych ogrodzeń – według potrzeb	Teren całego Parku

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
9.	Ocena zagrożeń ze strony: 1) kornika drukarza, 2) rytownika pospolitego (rozrzedzanie ich populacji), 3) drwalnika paskowanego (rozrzedzanie ich populacji) (rozrzedzanie ich populacji), 4) zasnuj	1. Wykładanie pułapek klasycznych i feromonowych. 2. Kontrola występowania zasnuj. 3. Zakres według potrzeb stwierdzonych w monitoringu	Cały obszar w oddziałach wymagających interwencji
10.	Utrzymanie stanu sanitarnego drzewostanów	Dopuszcza się usunięcie z drzewostanu drzew obumarłych i obumierających, wyrwconych i połamanych, zaatakowanych przez owady i grzyby (posusz czynny), które zagrażają trwałości drzewostanów lub ich racjonalnej przebudowie (zabieg nie dotyczy drzew dziuplastych, leżaniny i stojących drzew obumarłych oraz wybranych powierzchni doświadczalnych, zaleca się pozostawienie w drzewostanach pojedynczych drzew lub zgrupowań obumarłych lub wyrwconych drzew na wybranych powierzchniach, z równoczesnym prowadzeniem kontroli stanu populacji korników)	Cały obszar w oddziałach wymagających interwencji
11.	1. Ochrona utworów skalnych. 2. Ochrona cennych gatunków roślin przed presją turystyczną	1. Utrzymanie we właściwym stanie dojść na galerię widokową na Trzy Korony. 2. Utrzymanie w dobrym stanie schronu dla kasjerów oraz poczekalni dla turystów	Oddziały - 18 k, 26 l1
		1. Utrzymanie we właściwym stanie terenu przy Zamku Dolnym w Czorsztynie poprzez coroczne koszenie i usuwanie biomasy oraz okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i najmłodszego pokolenia drzew (nalotu drzew). 2. Zagospodarowanie turystyczne według potrzeb	Oddziały - 51 r2

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
12.	Ochrona dobrze zachowanych, stabilnych muraw naskalnych i kserotermicznych wraz z towarzyszącymi im stadiami sukcesyjnymi oraz stadiów sukcesyjnych na łąkach ziołoroślowych niewymagających specjalnych działań ochronnych	Obecnie bez konieczności wykonywania zabiegów ochronnych	Oddziały - 8 z, 16A c, 38 d, 39 g, 41 i, j, 50 z1, 51 h, i, 52 p, 57 d, z, 59 b, k, m, n, r, s, 61 d1
13.	Zachowanie lub ochrona przed zarastaniem żwirowisk i kamieńców	1. Usuwanie obcych gatunków inwazyjnych- na powierzchni maksymalnej 1,26 ha/rok. 2. Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew zarastających żwirowiska, w celu utrzymania zbiorowiska - według potrzeb określonych w ramach monitoringu - na powierzchni maksymalnej 1,26 ha/rok	Oddziały - 2 l, m, n, o, p, 3 n, 9 i, 10 j, 14B k, 20 f, 21 k, 22 h, 23 h, 24 b, 25 o, 59 t1
14.	Zachowanie młak eutroficznych	1. Koszenie i usuwanie biomasy co 2, 3 lub 4 lata według potrzeb określonych w ramach monitoringu - 1,03 ha/rok. 2. Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew ocieniających młakę w celu utrzymania zbiorowiska – 0,09 ha/rok	Oddziały - 5 l, 32 i1, 53 f, k, l, r, 59 p1
15.	Zachowanie muraw naskalnych oraz muraw kserotermicznych	Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew ocieniających murawę oraz dodatkowo w oddziale 51 s koszenie i usuwanie biomasy według potrzeb określonych w ramach monitoringu	Oddziały - 5 n2, 21 i, 26 g, s, 28 z, i1, y1, 37 g, 38 f, 41 d, 50 j, m, 51 j, p, s, w
		1. Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew. 2. Koszenie i usuwanie biomasy na wtórnej murawie kserotermicznej (26 m1), z dopuszczonym ekstensywnym wypasem (0,82 ha/rok)	Oddział 26 m1

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		<p>3. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 9,28 ha/rok, w tym:</p> <p>1) usuwanie krzewów – 8,42 ha/rok,</p> <p>2) koszenie i usuwanie biomasy – 0,86 ha/rok (w tym z wypasem 0,82 ha/rok)</p>	
16.	Zachowanie łąk i ziołorośli	<p>1. Koszenie i usuwanie biomasy nie wcześniej niż 15 czerwca:</p> <p>1) dla łąk o charakterze ciepłolubnym nie wcześniej niż 15 lipca,</p> <p>2) dla polan ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów termin dostosowany indywidualnie do wymagań gatunku.</p> <p>2. Koszenie i usuwanie biomasy z pozostawieniem pasów ekologicznych.</p> <p>3. Dopuszcza się kontrolowane spalanie części skoszonej, wysuszonej i zebranej w niewielkie sterty biomasy.</p> <p>4. Deponowanie części biomasy na obrzeżach łąk lub pod grupami drzew (w razie potrzeby nawożenie obornikiem, kompostem, nawożenie mineralne nawozami fosforowo-potasowymi).</p> <p>5. Częstotliwość zabiegów ustalono indywidualnie dla poszczególnych pododdziałów (corocznie, co 2 lub 3 lata).</p> <p>6. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 41,08 ha/rok, w tym:</p> <p>1) koszenie i usuwanie biomasy – 37,18 ha/rok (w tym 0,07 ha innych własności),</p> <p>2) pozostawienie pasów ekologicznych – 3,62 ha/rok,</p> <p>3) usuwanie krzewów – 0,28 ha/rok.</p> <p>7. Prace porządkowe w tym rozgarnianie kretowisk, wyrównywanie buchtowisk, usuwanie połamanych drzew i gałęzi itp. – według potrzeb</p>	<p>Oddziały - 5 b, k, x,7 i, i1, i2, 8b,d, 11 a, 12m, 13 d, 16B d, 17 j, k, g1, i1, l1, m1, 18 f, h, i, j, 19 d, 26 l, d1, 28 b, h, i, 30 s1, 32 d, l, t, b1, i1, t1, b3, b4, 33 g, c1, c2, c3, 36 g1, 44 i, i1, i2, i3, i4, 45 g, 49 l, s, l2, l3, l4, l5, l6, 51 f, m, 57 l, 61 a1, 62 x1, 65 l1</p>

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
17.	Zachowanie pastwisk	<p>1. Kulturowy, coroczny wypas owiec w terminie 1 maja - 15 października przy obsadzie do 10 owiec/1ha.</p> <p>2. Wykaszenie, co roku miejsc niewypasanych przez owce.</p> <p>3. Usuwanie gatunków inwazyjnych.</p> <p>4. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 51,87 ha/rok</p>	Oddziały - 53 b, c, d, g1, h1
		<p>Bieżące utrzymanie obiektów i infrastruktury technicznej związanej z wypasem, w tym:</p> <p>1) 3 obiekty kubaturowe,</p> <p>2) 4 punkty pojenia owiec z zastosowaniem systemu koryt przelewowych,</p> <p>3) ogrodzenia rejonów źródliskowych i enklaw łąkowych</p>	Oddział 53
18.	Rewaloryzacja łąk	<p>1. Odtworzenie optymalnego zbiorowiska roślinnego poprzez:</p> <p>1) koszenie i usuwanie biomasy, z możliwością pozostawienia pasów ekologicznych,</p> <p>2) okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew.</p> <p>2. Częstotliwość zabiegów ustalana indywidualnie dla poszczególnych pododdziałów według potrzeb określonych w ramach monitoringu.</p> <p>3. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 13,69 ha/rok, w tym:</p> <p>1) koszenie i usuwanie biomasy – 12,37 ha/rok ,</p> <p>2) pozostawienie pasów ekologicznych – 1,31 ha/rok,</p> <p>3) usuwanie krzewów – 0,01 ha/rok.</p> <p>4. Prace porządkowe w tym (według potrzeb):</p> <p>1) rozgarnianie kretowisk,</p> <p>2) wyrównywanie buchtowisk,</p> <p>3) usuwanie połamanych drzew i gałęzi itp.</p>	Oddziały - 5 m, 17 d, l, 18 c, 32 s, b2, 42 l, n, 51 r

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
19.	Rewaloryzacja łąk po zaprzestaniu wypasu	1. Dopuszczone coroczne jesienne wypasanie. 2. Corocznie koszenie i usuwanie biomasy. 3. Zabiegi łącznie na powierzchni maksymalnej 6,31 ha/rok. 4. Prace porządkowe w tym (według potrzeb): 1) rozgarnianie kretowisk, 2) wyrównywanie buchtowisk, 3) usuwanie połamanych drzew i gałęzi, itp.	Oddział 53 s, x
20.	Ochrona ptaków i drobnych ssaków	Rozwieszanie w terenie i naprawa budek lęgowych i rozrodczych – według potrzeb	Teren całego Parku

IV. DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARACH OCHRONY KRAJOBRAZOWEJ

Ochroną krajobrazową objęte są głównie grunty prywatne, gminne, wspólnotowe, parafialne itp., grunty Skarbu Państwa oraz nieliczne grunty Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Parku

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1.	Zachowanie trwałości i stabilności drzewostanów - rodzaj działań ochronnych w lesie uzależniony jest od potrzeb i zawiera zabiegi ochronny biernej oraz czynnej	1. Zabiegi hodowlano-ochronne w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa realizowane będą według: 1) uproszczonych planów urządzenia lasu, 2) inwentaryzacji stanu lasu, 3) decyzji sprawującego nadzór nad lasami. 2. Prowadzenie przez Park nadzoru nad lasami niepaństwowymi w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. 3. Wykup gruntów	1. Teren leśny całego Parku na gruntach innych niż własność Skarbu Państwa. 2. Warunki brzegowe dla tych obszarów określono w punkcie 1.3. niniejszego załącznika
		Zabiegi na gruntach leśnych po wykupieniu przez Park - według zasad opisanych w uproszczonych planach urządzenia lasu lub inwentaryzacji stanu lasu	Tereny leśne w Parku na gruntach wykupionych przez Park
2.	Wprowadzanie gatunków docelowych	Przygotowanie powierzchni i sadzenie lub siew (na powierzchni 1.03 ha): 1) jodły, 2) buka, 3) gatunków domieszkowych	Na gruntach Skarbu Państwa w oddziałach - 34c1, 36j,k, 44t, 49a1, 50f1, 59w, 60d1
		Utrzymanie i bieżące remonty istniejących obiektów (schrony, przechowalnie itp.)	Na gruntach Skarbu Państwa
3.	Pielęgnacja odnowień	Wykaszanie roślin głuszących i odnowienia - na powierzchni 2.36 ha/rok	Na gruntach Skarbu Państwa w oddziałach - 5f1, 34c1, 36j,k, 44t, 49a1, 50f1, 59w, 60o,w,d1, 62i, 63n, 67c
4.	Pielęgnacja upraw i młodników (czyszczenie wczesne i późne)	Regulacja składu gatunkowego oraz zagęszczenia drzew – na powierzchni 6.45 ha/rok	Na gruntach Skarbu Państwa w oddziałach - 4p, 5f1, 17c1, 34c1, 36k, 39k1, 44t, 50f1, 58a,c, 59w, 60o,w,d1, 62i, 67c
5.	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże wczesne)	Regulacja składu gatunkowego poprzez usuwanie gatunków drzew, nieodpowiednich dla danych zbiorowisk oraz niepożądanych gatunków domieszkowych – na powierzchni maksymalnej zabiegu 1,30 ha	Na gruntach Skarbu Państwa w oddziałach - 17a1, 22k, 321l, 37n1, 59a1, 60i, 63i

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
6.	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże późne)	Regulacja składu gatunkowego poprzez usuwanie gatunków drzew (na powierzchni maksymalnej zabiegu 15,20 ha): 1) nieodpowiednich dla danych zbiorowisk, 2) niepożądanych gatunków domieszkowych	Na gruntach Skarbu Państwa w oddziałach - 1j, 5c1,f1,g1, 7n,p, 8i,l,r, 12p,r, 13k, 17n,o,t,b1,d1, 26g1,h1, 30n,o, 33j, 38d1, 39k1, 44t, 45c1, 48r, 49x,a1, 50h1, 59y, 63f,k, 65f, 66i
7.	Przeciwdziałanie szkodom powodowanym przez zwierzęta	1. Zabezpieczenie indywidualne (chemiczne, mechaniczne lub inne) sadzonek - na powierzchni 6,45 ha/rok. 2. Wykonanie nowych ogrodzeń zabezpieczających odnowienia oraz młodniki - na powierzchni 6,45 ha/rok	Na gruntach Skarbu Państwa w oddziałach - 4p, 5f1, 17c1, 34c1, 36k, 39k1, 44t, 50f1, 58a,c, 59w, 60o,w,d1, 62i, 67c
		Naprawa starych ogrodzeń – według potrzeb	Na gruntach Skarbu Państwa - cały obszar w oddziałach wymagających interwencji
8.	Ocena zagrożeń ze strony (oraz rozrzedzanie ich populacji – zasnuj): 1) kornika drukarza, 2) rytownika pospolitego, 3) drwalnika paskowanego	1. Wykładanie pułapek klasycznych i feromonowych. 2. Kontrola występowania zasnuj. 3. Zakres według potrzeb stwierdzonych w monitoringu	Na gruntach Skarbu Państwa cały obszar w oddziałach wymagających interwencji
9.	Utrzymanie stanu sanitarnego drzewostanów	1. Dopuszcza się usunięcie z drzewostanu drzew zagrażających trwałości drzewostanów lub ich racjonalnej przebudowie: 1) obumarłych i obumierających, 2) wyróconych i połamanych, 3) zaatakowanych przez owady i grzyby (posusz czynny). 2. Zabieg nie dotyczy drzew dziuplastych, leżaniny i stojących drzew obumarłych oraz wybranych powierzchni doświadczalnych. 3. Zaleca się pozostawienie w drzewostanach pojedynczych drzew lub zgrupowań obumarłych lub wyróconych drzew, z równoczesnym prowadzeniem kontroli stanu populacji korników – na wybranych powierzchniach	Na gruntach Skarbu Państwa - cały obszar w oddziałach wymagających interwencji

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
10.	Ochrona tradycyjnego sposobu gospodarowania i mozaikowego układu użytków rolnych, w tym zachowanie starych sadów	1. Tradycyjna gospodarka rolna. 2. Utrzymanie obecnego stanu. 3. Dopuszcza się dodatkowo, jesienne przepasanie wykoszonych łąk. 4. Dopuszcza się wypas owiec w sezonie wegetacyjnym po uzgodnieniu warunków i lokalizacji z Dyrektorem Parku	Oddziały - 5 k1, 29 j, 42 p, 47 n1, r1, 49 b1, a2, 50 o1, s1, t1, w2, 59 m3, m4, a7, 60 j1, 64 a1, 71 f1, f4, f6, f7, 73 t, y, z
		1. Zabiegi pielęgnacyjne w sadach. 2. Utrzymanie i przywrócenie sadów – 0,32 ha/rok	Oddziały - 55 g, 60 k1
11.	Ochrona cennych zbiorowisk poprzez systematyczny wykup gruntów o wysokich walorach przyrodniczych	Wykup przez Park gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa - w miarę posiadanych środków finansowych	Według ustalonej kolejności wykupu
12.	Ochrona stadiów sukcesyjnych na łąkach	Ochrona procesu - bez zabiegów ochronnych	1. Na gruntach Skarbu Państwa w oddziałach - 5 m1, 7 a1, 12 w, 17 f1, h1, 22 n, 38 y2, 44 o, p, r, y, z, 49 b1, 58 b, 59 m1, r2, a3, a5, p5, a7, a8, 60 b1, c1, h1, 61 p, b2, d2, 62 m, y, 63 x, a1, 65 d1, 67 n7. 2. Tereny nieleśne Parku na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa w oddziałach - 5, 7, 8, 12, 18, 22, 23, 28, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 44, 47, 48, 49, 50, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 73
13.	Zachowanie pastwisk i wtórnych muraw kserotermicznych	1. Ekstensywna działalność rolnicza – kulturowy, coroczny wypas owiec w terminie 1 maja – 15 października przy obsadzie do 10 owiec/1 ha. 2. Wykaszenie, co roku miejsc niewypasanych przez owce. 3. Usuwanie gatunków inwazyjnych. 4. Zabiegi wypasu łącznie na powierzchni maksymalnej 1,92 ha/rok. 5. Koszenie i usuwanie biomasy łącznie na powierzchni maksymalnej 0,09 ha/rok	Na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa w oddziałach - 26 s1, 53 i1, 71 f3

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		1. Koszenie i usuwanie biomasy na wtórnych murawach kserotermicznych z dopuszczonym ekstensywnym wypasem. 2. Zabiegi wypasu łącznie na powierzchni maksymalnej 5,83 ha/rok. 3. Zabiegi koszenia i usuwania biomasy łącznie na powierzchni maksymalnej 4,43 ha/rok. 4. Usuwanie krzewów łącznie na powierzchni maksymalnej 0,50 ha/rok	Oddziały - 26 k1, 71 f2
14.	Zalesienie nieużytków	1. Zalesienie terenów pierwotnie leśnych niebędących cennymi zbiorowiskami nieleśnymi lub siedliskami przyrodniczymi. 2. Zabiegi na powierzchni 1,18 ha w tym: 1) przygotowanie powierzchni – 1,18 ha, 2) sadzenie – 1,18 ha, 3) pielęgnacja – 1,18 ha	Na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa w oddziałach - 4 r, 62 n, 73 x
15.	Zachowanie: 1) łąk, 2) muraw kserotermicznych, 3) młak i zarośli	1. Tradycyjna gospodarka rolna. 2. Koszenie i usuwanie biomasy nie wcześniej niż 15 czerwca (dla łąk o charakterze ciepłolubnym nie wcześniej niż 15 lipca, a dla polan ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów termin dostosowany indywidualnie do wymagań gatunku). 3. Koszenie i usuwanie biomasy z pozostawieniem pasów ekologicznych. 4. Dopuszcza się kontrolowane spalanie skoszonej, wysuszonej i zebranej w niewielkie sterty biomasy. 5. Dopuszcza się deponowanie części biomasy na obrzeżach łąk lub pod grupami drzew, w razie potrzeby nawożenie: 1) obornikiem, 2) kompostem, 3) mineralnymi nawozami fosforowo-potasowymi	Na gruntach Skarbu Państwa w oddziałach - 1 r, 4 p1, p2, 5 l1, p1, 8 w, y, w4, y2, 12 s, 17 j1, 26 o1, 28 j1, 32 n1, 34 d1, 35 j, 36 n, r, 37 j2, j3, 38 k2, k3, 39 s1, s3, 44 a1, 47 s3, 48 c1, 50 n1, t1, 59 a2, a4, a6, a9, m3, m4, n1, p3, 60 c1, g1, j1, l1, m1, n1, s1, 61 n, s, t, x, 62 p, x, p1, w1, 63 t, w, y, y1, 64 b1, 65 i1, 66 s, 67 m1, n1, n5, n6, n7, n9, 68 o, 71 f8, 72 o1

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		6. Częstotliwość zabiegów ustalono indywidualnie dla poszczególnych pododdziałów (corocznie, co 2, 3 lub 4 lata). 7. Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew ocieniających łąki i murawy w celu utrzymania zbiorowiska - według potrzeb określonych w ramach monitoringu. 8. Zabiegi na gruntach Skarbu Państwa łącznie na powierzchni maksymalnej 32,28 ha/rok, w tym: 1) koszenie i usuwanie biomasy – 31,38 ha/rok, 2) usuwanie krzewów – 0,32 ha/rok	
		1. Okresowe usuwanie pojawiających się krzewów i nalotu drzew. 2. Ekstensywny wypas lub koszenie i usuwanie biomasy na wtórnej murawie kserotermicznej -0,29 ha/rok	Oddział 26 k1
		Utrzymanie remizy ekologicznej poprzez pielęgnację zarośli – 0,14 ha/rok	Oddział 63 n
		Wykonanie i utrzymanie poletka zaporowego - 0,15 ha/rok	Oddział 37 m
		1. Zabiegi na gruntach innych własności łącznie na powierzchni maksymalnej 221,05 ha/rok, w tym: 1) koszenie i usuwanie biomasy – 199,27 ha/rok, 2) usuwanie krzewów – 21,78 ha/rok. 2. Zabiegi na gruntach nieleśnych po wykupieniu przez Park – zalecenia ochronne pozostają bez zmian	Tereny nieleśne całego Parku na gruntach innych własności w oddziałach - 1, 4, 5, 7, 8, 12, 17, 18, 26, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 44, 47, 48, 49, 50, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73
		Prace porządkowe w tym (według potrzeb): 1) rozgarnianie kretowisk, 2) wyrównywanie buchtowisk, 3) usuwanie połamanych drzew i gałęzi	Tereny nieleśne całego Parku
16.	Ochrona ptaków i drobnych ssaków	Rozwieszanie w terenie i naprawa budek lęgowych i rozrodczych – według potrzeb	Teren całego Parku

V. INWENTARYZACJA, BADANIA NAUKOWE I MONITORING

Ekosystemy leśne

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	Monitoring stanu ekosystemów leśnych	Wykonanie pomiarów na 371 stałych powierzchniach kontrolnych – według możliwości i potrzeb	Cały obszar Parku
2	Monitoring występowania zasnuj	Kontrola i ocena zagrożenia ze strony szkodników pierwotnych świerka (na 19 powierzchniach kontrolnych, wykonywana corocznie)	Drzewostany świerkowe lub z przewagą świerka
3	Monitoring stanu populacji owadów ksylo- i kambiofagicznych (kornik drukarz, rytownik pospolity, drwalnik paskowany)	1. Kontrola i ocena zagrożenia na podstawie odłowów do pułapek feromonowych (średnio 100 sztuk rocznie) i drzew pułapkowych (według możliwości i potrzeb). 2. Wykonywana corocznie, od kwietnia do października	Cały obszar Parku
4	Monitoring skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych	1. Kontrola stanu upraw (ocena upraw) w uprawach jednorocznych i 5- letnich (wykonywane w uprawach corocznie). 2. Kontrola uszkodzeń ze strony zwierzyny (wykonywane w uprawach corocznie). 3. Kontrola i ocena skuteczności zabiegów ochronnych w lasach na podstawie ponownej taksacji lasów objętych ochroną czynną, z zaplanowanymi zabiegami ochronnymi – zalecane wykonanie co 10 lat	Obszar Parku objęty ochroną czynną (stabilizującą) oraz przebudowy
Ekosystemy nieleśne			
1	Monitoring skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych	1. Ocena wpływu stosowanych zabiegów lub ich zaniechania na stan występujących w Parku ekosystemów nieleśnych na podstawie obserwacji na: 1) 19 powierzchniach kontrolnych podstawowych, 2) 38 powierzchniach uzupełniających. 2. Częstotliwość kontroli uzależniona od trwałości ekosystemów: 1) co roku,	Cały obszar Parku

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		2) co 2 lata, 3) co 3 lub 5 lat	
Ekosystemy wodne			
1	Monitoring właściwości fizykochemicznych wód Dunajca	Monitoring stanu czystości wód na podstawie kontroli WIOŚ Nowy Sącz - wykonanie co roku	Punkt kontrolny na Dunajcu w Sromowcach Niżnych, „Czerwony Klasztor”
2	Hydrologia Dunajca	1. Kontrola wskazań wodowskazów oraz wielkości dopływu i odpływu wód z Zespołu Zbiorników Wodnych. 2. Monitoring całoroczny, wykonywany przez pracowników Zespołu Zbiorników Wodnych	Urządzenia pomiarowe Zespołu Zbiorników Wodnych w Dolinie Dunajca
3	Monitoring stanu źródeł pienińskich	1. Ocena bilansu wód źródeł na podstawie odczytów z limnimetrów i pluwiometrów (z 5 punktów kontrolnych wykonywany przez pracowników Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie). 2. Monitoring całoroczny	Kontrola w 5 punktach - limnimetry na źródłach: Kirowym, Kołowych i Pod Wysokim Działem oraz pluwiometry na polanach w Wielkiej Dolinie i Podłażcach
4	Monitoring zjawisk lodowych	Kartowanie pokrywy lodowej w Przełomie Dunajca oraz temperatury wody - corocznie w okresie występowania pokrywy lodowej	Przełom Dunajca
5	Monitoring stanu Dunajca	Kontrola stanu Dunajca: 1) łańcuch żwirowych co 3 lata, 2) składu granulometrycznego rumoszu co 10 lat, 3) rozkładu prędkości wody co 10 lat, 4) profilu podłużnego koryta co 10 lat, 5) ilości zawiesin w wodzie co roku	W granicach Parku, na rzece Dunajec
Monitoring gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk			
1	Monitoring glonów i ich siedlisk	1. Obserwacja i ocena stanu 25 gatunków glonów specjalnej troski co 5 lat - na znanych stanowiskach. 2. Monitoring stanu biotopów specjalnej troski. 3. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza	Obszary występowania glonów

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. 4. Dotyczy wszystkich gatunków	
2	Monitoring śluzowców i ich siedlisk	1. Obserwacja i ocena stanu 15 gatunków specjalnej troski na potencjalnych biotopach - obserwacje trzyletnie i co 7 lat. 2. Ocena biotopów specjalnej troski. 3. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. 4. Dotyczy wszystkich gatunków	Wytypowane ekosystemy leśne Parku
3	Monitoring porostów i ich siedlisk	1. Kontrola występowania i ocena stanu 21 taksonów specjalnej troski na znanych stanowiskach - co 2-3 lata, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. 2. Kontrola biotopów specjalnej troski, pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych . 3. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. 4. Dotyczy wszystkich gatunków	Znane lub potencjalne stanowiska występowania porostów
4	Monitoring grzybów i ich siedlisk	1. Kontrola występowania i ocena stanu 34 gatunków specjalnej troski na znanych stanowiskach - co 5 lat, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. 2. Kontrola biotopów specjalnej troski, pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych. 3. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza	Znane lub potencjalne stanowiska Parku

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. 4. Dotyczy wszystkich gatunków	
5	Monitoring mszaków i ich siedlisk	1. Kontrola występowania i ocena stanu 28 gatunków specjalnej troski na znanych stanowiskach - co 5 lat, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. 2. Kontrola biotopów specjalnej troski, pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych. 3. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. 4. Dotyczy wszystkich gatunków	Znane lub potencjalne stanowiska Parku
6	Monitoring paprotników i roślin naczyniowych i ich siedlisk	1. Kontrola występowania i ocena stanu 27 gatunków specjalnej troski na znanych stanowiskach - co 1-5 lat w zależności od gatunku na podstawie szczegółowej metodyki, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych. 2. Kontrola biotopów specjalnej troski, pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych. 3. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku – dopuszcza się zbiór niewielkich próbek niezbędnych do oznaczenia gatunku lub taksonu. 4. Dotyczy wszystkich gatunków	Znane stanowiska występowania gatunków
7	Monitoring występowania gatunków inwazyjnych – między innymi barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnovskii</i> MANDEN	1. Kontrola stanowisk występowania gatunku wykonywana corocznie wraz z oceną jego liczebności i usuwaniem. 2. Ocena skuteczności prowadzonych zabiegów	Kontrola całej polskiej części rzeki Dunajec o długości 19 km, z czego w Parku w oddziałach - 2,3,9,10,14B,20,21,22,23,24,25

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
Monitoring gatunków zwierząt i ich stanowisk			
1	Monitoring kręgowców	<p>1. Kontrola i ocena występowania 41 gatunków specjalnej troski oraz rodzaju <i>Chiroptera</i> i gromady <i>Amphibia</i> na znanych stanowiskach - co 1-6 lat w zależności od gatunku na podstawie szczegółowej metodyki, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych.</p> <p>2. Poszukiwanie nowych stanowisk gatunków specjalnej troski.</p> <p>3. Kontrola biotopów specjalnej troski pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych.</p> <p>4. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku (dotyczy wszystkich gatunków) dopuszcza się:</p> <p>1) odłów osobników w celu oznaczenia gatunków, 2) wykonanie dokumentacji fotograficznej</p>	Cały obszar Parku i otuliny
2	Monitoring bezkręgowców	<p>1. Kontrola i ocena występowania 31 gatunków specjalnej troski oraz rodzaju <i>Bithynella</i>, <i>Bombus</i> i <i>Psithyrus</i> na znanych stanowiskach - co 1-6 lat w zależności od gatunku na podstawie szczegółowej metodyki, w tym ocena konieczności podjęcia działań ochronnych.</p> <p>2. Poszukiwanie nowych stanowisk gatunków specjalnej troski.</p> <p>3. Kontrola biotopów specjalnej troski pod względem konieczności stosowania zabiegów ochronnych.</p> <p>4. Aktualizacja listy gatunków występujących na terenie Parku (dotyczy wszystkich gatunków) dopuszcza się:</p>	Cały obszar Parku, na znanych lub potencjalnych stanowiskach

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		1) odłów osobników w celu oznaczenia gatunków, 2) wykonanie dokumentacji fotograficznej	
3	Monitoring niepyłaka apollo <i>Parnassius apollo</i>	Monitoring prowadzony corocznie w ramach ochrony gatunku: 1) metodą znakowania, 2) powtórnych odłowów	Cały obszar Parku, na znanych lub potencjalnych stanowiskach
Monitoring przyrody nieożywionej			
1	Badania zawartości metali ciężkich pochodzenia komunikacyjnego w glebach	Oznaczenie zawartości metali ciężkich w glebie - monitoring zlecany co 5 lat do opracowania	Cały obszar parku
2	Badania zanieczyszczeń powietrza	1. Całoroczny monitoring wybranych zanieczyszczeń w 3 punktach z comiesięczną wymianą próbników - co 5 lat. 2. Coroczny monitoring wybranych zanieczyszczeń w 3 punktach z miesięczną ekspozycją w jednym miesiącu zimowym	Wybrane punkty w granicach Parku
3	Badania zanieczyszczeń powietrza	Stały, całoroczny monitoring zanieczyszczeń w 3 punktach z comiesięczną wymianą próbników - co roku (wykonywany przez wioś)	Wybrane punkty w granicach Parku
4	Badanie zanieczyszczeń powietrza pochodzenia komunikacyjnego	Monitoring zanieczyszczeń powietrza metoda pasywną przez ekspozycje 70 próbników w sierpniu lub/i w listopadzie – w miarę potrzeb	Obszar Parku położony w oddziale 53 i w pobliżu drogi Krośnica-Niedzica
5	Badanie zmian mezoklimatu	Rejestracja zmian temperatury i wilgotności powietrza w około 15 punktach - przez cały rok, corocznie	Obszar całego Parku
6	Badanie warunków klimatycznych w Parku	Rejestracja zmian meteorologicznych na stacjach meteorologicznych	Stacje meteorologiczne - Podłężce (oddział 26), Majerz (oddział 53), Krościenko n.D. przy budynku Dyrekcji Parku (oddział 55)
7	Badanie odczynu opadów	Badanie odczynu wody opadowej za pomocą pH-metrów - w okresie letnim, corocznie	Teren Parku, stacje meteorologiczne
8	Badanie natężenia ruchu	1. Liczenie ilości pojazdów	Droga Krośnica-Sromowce

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
	pojazdów	przejeżdżających przez skrzyżowanie drogi w Sromowcach Wyżnych – Wygon przez 2-3 dni w sierpniu każdego roku. 2. Możliwe zainstalowania urządzeń automatycznych do pomiaru ciągłego natężenia ruchu pojazdów w Parku	Niżne
9	Badanie procesów abrazyjnych	1. Badanie osuwisk Parku (granulometryczne i pomiary geodezyjne) - według potrzeb co 3 lata. 2. Stabilizacja transektów osuwisk, badania - według potrzeb co 3 lata	Osuwiska na terenie Parku
Monitoring w ramach ochrony Parku, jako obszarów Natura 2000 „Pieniny”			
1	Monitoring nieleśnych siedlisk przyrodniczych dla obszaru PLH 120013	1. Monitoring 9 zidentyfikowanych w Parku nieleśnych siedlisk przyrodniczych (49 stanowisk kontrolnych), pod względem stanu i skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych, wykonywany co 3 lata w siedliskach 6210, 8160*, a co 6 lat w pozostałych siedliskach przyrodniczych. 2. Monitoring częściowo realizowany w ramach monitoringu lądowych ekosystemów nieleśnych. 3. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na poszczególne siedliska przyrodnicze zamieszczono w załączniku nr 8	Obszar całego Parku, wytypowane stanowiska
2	Monitoring leśnych siedlisk przyrodniczych dla obszaru PLH 120013	1. Monitoring 5 zidentyfikowanych w Parku leśnych siedlisk przyrodniczych (160 stanowisk kontrolnych do uproszczonego monitoringu i 116 stanowisk do monitoringu szczegółowego co 6 lat) pod względem stanu i skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych. 2. Monitoring realizowany na stałych powierzchniach	Wytypowane ekosystemy leśne Parku

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		kontrolnych lub na transektach według metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska. 3. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na poszczególne siedliska przyrodnicze zamieszczono w załączniku nr 8	
3	Monitoring stanu ochrony gatunków roślin dla obszaru PLH 120013	1. Monitoring trzech gatunków roślin - stan populacji i siedliska: 1) pszonak pieniński co 3 lat na 2 stanowiskach, 2) obuwik pospolity co 3 lata na 2 stanowiskach, 3) bezlist okrywowy co 3 lata na 4 stanowiskach. 2. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na poszczególne gatunki roślin zamieszczono w załączniku nr 8	Obszar Parku na znanych stanowiskach występowania gatunków
4	Monitoring stanu ochrony gatunków zwierząt dla obszaru PLH 120013	1. Monitoring 7 gatunków zwierząt (bez ptaków) - stan populacji i siedliska: 1) biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> (do ustalenia po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych), 2) krasopani hera <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i> (stan populacji i siedliska) corocznie na 4 stanowiskach, 3) kumak górski <i>Bombina variegata</i> (do ustalenia po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych), 4) traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i> (do ustalenia po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych), 5) podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> , corocznie na 1 stanowisku, 6) nocek duży <i>Myotis myotis</i> , corocznie na 1 stanowisku, 7) ryś <i>Lynx lynx</i> , corocznie notowanie wszystkich obserwacji	Teren całego Parku, na ustalonych, znanych stanowiskach

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		2. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na poszczególne gatunki zwierząt zamieszczono w załączniku nr 8	
5	Monitoring stanu ochrony gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony dla obszaru PLB 120008	<p>1. Monitoring 7 gatunków ptaków:</p> <p>1) orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i>,</p> <p>2) sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>,</p> <p>3) puchacz <i>Bubo bubo</i> - sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>,</p> <p>4) dzięcioł biało grzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>,</p> <p>5) dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>,</p> <p>6) pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>.</p> <p>2. Kontrola liczebności gatunków, co 3 lata, dla orła przedniego i sokoła wędrownego – kontrola sukcesów lęgowych w gniazdach co roku.</p> <p>3. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na poszczególne gatunki ptaków zamieszczono w załączniku nr 8</p>	Teren całego Parku
6	Monitoring gatunków ptaków nie będących przedmiotami ochrony dla obszaru PLB 120008, dla których przewidziano wykonanie inwentaryzacji w trakcie obowiązywania planu ochrony	<p>1. Monitoring następujących gatunków ptaków:</p> <p>1) trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>,</p> <p>2) jarząbek <i>Bonasa Banasia</i>,</p> <p>3) puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>,</p> <p>4) włośchatka <i>Aegolius funereus</i>,</p> <p>5) dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>,</p> <p>6) dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>,</p> <p>7) muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>,</p> <p>8) muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>,</p> <p>9) gąsiorek <i>Lanius collurio</i>,</p>	Teren całego Parku

Lp.	Rodzaj działalności	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
		10) drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i> , 11) orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i> , 12) pliszka górską <i>Motacilla cinerea</i> . 2. Kontrola liczebności gatunków, co 3 lata. 3. Dokładny opis monitoringu i lokalizację z rozbiem na poszczególne gatunki ptaków zamieszczono w załączniku nr 8	
Monitoring walorów krajobrazowych			
1	Monitoring punktów widokowych	Dokumentacja fotograficzna 24 panoram widokowych, wykonywana co 5 lat, lub w przypadku panoram zagrożonych szybszym zarastaniem 2-3 lata	Cały obszar Parku na wytypowanych panoramach
Monitoring wartości kulturowych			
1	Monitoring form obiektów	Dokumentacja fotograficzna 32 obiektów kulturowych, co 5 lat	Cały obszar Parku
Ruch turystyczny			
1	Wielkość i dynamika ruchu turystycznego	Na podstawie sprzedaży biletów wstępu do parku, okresowych akcji liczenia turystów na szlakach oraz urządzeń elektronicznych do pomiaru ruchu turystycznego	Punkty wejścia do parku oraz wybrane szlaki turystyczne
2	Wielkość ruchu samochodowego	Na podstawie okresowego monitoringu natężenia ruchu na drodze powiatowej – według potrzeb	Droga powiatowa Krośnica-Sromowce Niżne w Parku

1)

Podział na:

- 1) obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową;
  - 2) oddziały oznaczone liczbami lub liczbami z dużą literą, pododdziały oznaczone literami i ewentualnie liczbami;
  - 3) obwody ochronne;
- podano zgodnie z „Mapą przeglądową podziału powierzchniowego” stanowiącą załącznik do „Planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2012-2031” wykonaną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Krościenko n.D.

**OBSZARY I MIEJSCA UDOSTĘPNIANE DLA CELÓW NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH,
TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, SPORTOWYCH, AMATORSKIEGO POŁOWU
RYB I RYBACTWA ORAZ SPOSOBY ICH UDOSTĘPNIANIA**

I. Miejsca udostępniane dla celów naukowych

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	<p>Cały obszar Parku z wyłączeniem:</p> <p>a) stref ochronnych ostoi, rozrodu lub regularnego przebywania rzadkich i chronionych gatunków zwierząt,</p> <p>b) obszarów występowania jedynych stanowisk roślin rzadkich i chronionych,</p> <p>c) doliny Potoku Pienińskiego, za wyjątkiem badań istotnych z punktu widzenia nauki lub ochrony Parku, które nie mogą być przeprowadzone w innych miejscach</p>	<p>Uzyskanie zgody na wykonywanie badań na terenie Parku daje możliwość:</p> <p>a) wejścia na teren Parku poza szlakami turystycznym oraz poruszania się poza nimi,</p> <p>b) pozyskania materiału dowodowego do badań</p>	<p>Na terenie Parku może przebywać jednocześnie:</p> <p>a) do 30 osób wykonujących badania naukowe, w grupach nie większych niż 10 osób w jednym miejscu,</p> <p>b) do 100 osób odbywających zajęcia terenowe lub specjalistyczne wycieczki terenowe z instytucji i stowarzyszeń naukowych oraz uczelni, w grupach nie większych niż 40 osób w jednym miejscu</p>

II. Miejsca udostępniane dla celów edukacyjnych

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Pawilon edukacyjny Sromowce Niżne ul. Sobczańska 89 oddział 26 n1	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny	Bez limitu
2	Pawilon edukacyjny Sromowce Wyżne Kąty 247a (przystań flisacka) oddział 56 b	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny	Bez limitu
3	Pawilon edukacyjny Hałuszowa 63 oddział 53 f1	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny	Bez limitu
4	Pawilon edukacyjny Krościenko n.D. ul. Jagiellońska 107 b (Dyrekcja Parku) oddział 55 a	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny	Bez limitu
5	Pawilon edukacyjny Szczawnica ul. Zybliekiewicza 1 oddział 2 b	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny	Bez limitu

III. Miejsca udostępniane dla celów turystycznych i rekreacyjnych

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Parkingi w oddziałach 51 c, 55a,b 56 b, c	Parkowanie samochodów w ilości limitowanej pojemnością parkingów	Bez limitu
2	Ruiny zamku Czorsztyń w oddziale 51m, s, r2	Zwiedzanie udostępnionych ruin	Bez limitu
3	Ruiny zamku Pieniny w oddziale 16Ac	Zwiedzanie udostępnionych ruin	Bez limitu
4	Ruiny zamku Pieniny w oddziale nr 16Ac	Organizacja tradycyjnego odpustu na Górze Zamkowej	Bez limitu
5	Zagroda pasterska na Majerzu w oddziale 53 f1	Wstęp do baczki	Bez limitu
6	Przystań flisacka w Sromowcach Wyżnych Kątach w oddziale 56b, c	Baza spływu flisackiego na Dunajcu wraz z niezbędną infrastrukturą	Bez limitu
7	Przystań przewozu międzybrzegowego „Kacze” w Szczawnicy w oddziale 2, 3 i 59	Przewóz łodziami przez Dunajec na szlaku niebieskim pomiędzy Szczawnicą a Krasem	Bez limitu

¹⁾ Podział na oddziały oznaczone liczbami lub liczbami z dużą literą, pododdziały oznaczone literami i ewentualnie liczbami podano zgodnie z „Mapą przeglądową podziału powierzchniowego” stanowiącą załącznik do „Planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2012-2031” wykonaną przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Krościenko n.D.

IV. Miejsca udostępniane w celach sportowych

Na terenie Parku nie wyznacza się miejsc udostępnianych w celach sportowych.

V. Miejsca udostępniane dla amatorskiego połowu ryb i rybactwa.

Na terenie Parku nie wyznacza się miejsc udostępnianych dla amatorskiego połowu ryb i rybactwa.

MIEJSCA, W KTÓRYCH MOŻE BYĆ PROWADZONA DZIAŁALNOŚĆ WYTWÓRCZA,
HANDLOWA I ROLNICZA

1. Miejscami, w których może być prowadzona działalność handlowa są:
  - 1) pawilony edukacyjne stanowiące własność Pienińskiego Parku Narodowego w Sromowcach Niżnych (oddział 26n1), Sromowcach Kątach (oddział 56b), Hałuszowej (oddział 53f1), Krościenku (oddział 55a) i Szczawnicy (oddział 2b);
  - 2) ruiny Zamku Czorsztyn w oddziale 51 m, s, r2;
  - 3) zagroda pasterska na Majerzu w oddziale 53c1 (wyłącznie sprzedaż wyrobów pochodzących z przerobu mleka);
  - 4) przystań flisacka w Sromowcach Kątach w oddziale 56b,c;
  - 5) budynek gospodarczy – pawilon wejściowy w oddziale 51d.
2. Działalność rolnicza dopuszczona jest:
  - 1) na gruntach rolnych objętych ochroną krajobrazową w formie ekstensywnej gospodarki rolnej oraz w formie tradycyjnego pasterstwa.
  - 2) na gruntach objętych ochroną czynną, z zachowaniem zaleceń zawartych w planie ochrony odnośnie wykonywania zabiegów, w formie:
    - a) utrzymania łąk ekstensywnych w dobrej kulturze rolnej,
    - b) tradycyjnego pasterstwa, w oddziale 53 b, c, c1, d, g1, h1.

USTALENIA DO STUDIÓW UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMIN, MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO, PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA
DOTYCZĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA ZAGROZEŃ ZEWNĘTRZNYCH I
WEWNĘTRZNYCH

§ 1. Proponuje się ustalenia do nowotworzonych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku, mogących mieć swoje źródło w jego otulinie, polegające na:

- 1) dążeniu do koncentracji zabudowy i usług w miejscowościach gminnych, w powiązaniu z istniejącą zabudową wsi oraz nowych zespołach zabudowy wyznaczonych planami zagospodarowania przestrzennego,
- 2) ograniczeniu zabudowy ciągłej wzdłuż dróg, poza strefami koncentracji zabudowy,
- 3) ograniczeniu rozpraszania zabudowy na terenach otwartych łącznie z wyłączeniem tych terenów z możliwością lokalizowania nowej zabudowy siedliskowej,
- 4) wyznaczaniu terenów pod zabudowę zgodnie z tradycją danego obszaru - propagowanie zwartej zabudowy o jasnym układzie architektonicznym oraz unikanie jej realizacji w obszarach eksponowanych widokowo,
- 5) nie wprowadzaniu nowych terenów pod zabudowę w odległości mniejszej niż 100 m od granicy Parku, za wyjątkiem terenów przewidzianych pod zabudowę w następujących dokumentach:
  - a) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łapsze Niżne, zatwierdzone uchwałą Rady Gminy w Łapszach Niżnych Nr XII-66/99 z dnia 18 października 1999r.,
  - b) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czorsztyn, zatwierdzone uchwałą Rady Gminy Czorsztyn z/s w Maniowach Nr XV/125/99 z dnia 31 grudnia 1999r.,
  - c) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krościenko n.D. zatwierdzone uchwałą Rady Gminy Krościenko n.D. Nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000r.,
  - d) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczawnica, zatwierdzone Uchwałą Rady Miasta Szczawnica Nr 60/IX/99 z dnia 21 czerwca 1999r.,
- 6) wyznaczeniu obszarów przeznaczonych pod zagospodarowanie turystyczne - zwłaszcza pod stacje narciarskie, z wyłączeniem terenów cennych przyrodniczo (w tym parków narodowych), z uwzględnieniem chłonności turystycznej danego obszaru,
- 7) dążeniu do wyłączenia z zabudowy i ograniczania przestrzeni przez bariery techniczne istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park z obszarami cennymi przyrodniczo. Mapę z zaznaczonym przebiegiem korytarzy ekologicznych zamieszczono w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia,
- 8) wyłączeniu z zabudowy terenu pomiędzy - Uroczyskiem Zamek Czorsztyn, istniejącą zabudową Czorsztyna, a Wapiennikiem,
- 9) dążeniu do wprowadzenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Czorsztyn, Krościenko n.D., Łapsze Niżne i Szczawnica oraz w planach zagospodarowania przestrzennego ww. gmin odpowiednich regulacji zmierzających do ochrony walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku poprzez wykluczenie budowy masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych elementów dysharmonijnych w krajobrazie. Dopuszcza się możliwość budowy

- neutralnych krajobrazowo obiektów służących poprawie jakości połączeń telefonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości Sromowce Niżne i Wyżne. Dążenie do lokalizowania infrastruktury telekomunikacyjnej na istniejących obiektach kubaturowych,
- 10) dążeniu do zachowania tradycyjnego rozłogu pól i tradycyjnego, ekstensywnego rolnictwa,
  - 11) zalecaniu realizacji obiektów z uwzględnieniem tradycyjnych form budownictwa oraz detalu architektonicznego,
  - 12) wprowadzaniu, przy zakładaniu zadrzewień przydrożnych, zalecenia stosowania gatunków rodzimej roślinności wysokiej,
  - 13) eliminacji uciążliwych gatunków roślin obcego pochodzenia, w tym szczególnie barszczu Sosnowskiego i rdestowca ostrokończystego,
  - 14) uwzględnieniu w istniejących i planowanych inwestycjach drogowych, budowy przejść dla zwierząt,
  - 15) dopuszczeniu realizacji reklam i bilbordów wyłącznie w terenach przeznaczonych pod zabudowę,
  - 16) dostosowaniu na terenach zabudowanych, powierzchni i wysokości reklam i bilbordów do istniejącej zabudowy,
  - 17) dążeniu do wprowadzenia niezbędnych regulacji w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Czorsztyn, Krościenko n.D., Łapsze Niżne i Szczawnica oraz w planach zagospodarowania przestrzennego ww. gmin odpowiednich regulacji zmierzających do ograniczenia lokalizacji tablic informacyjnych i reklamowych przy drogach publicznych poza granicami Parku, wyłącznie do terenów zabudowanych,
  - 18) wprowadzeniu obowiązku kablowania sieci elektroenergetycznych i telefonicznych, dla gruntów położonych w granicach Parku oraz zalecenia kablowania dla obszarów położonych w otulinie,
  - 19) ograniczaniu poza terenami zabudowanymi oświetlenia dróg do niezbędnego minimum, z wprowadzeniem czasowych wyłączników wygaszających oświetlenie dla części godzin nocnych (wyłączanie oświetlenia w godzinach od 0.00 do 5.00),
  - 20) zaleceniu stosowania zadrzewień i zakrzewień w formie osłonowej i kompozycyjnej dla nowej zabudowy,
  - 21) prowadzeniu pielęgnacji krajobrazu np.: odślanianie miejsc cennych widokowo, zasłanianie zabudowy dzięki wprowadzeniu zadrzewień i zakrzaczeń gatunkami miejscowymi, wprowadzanie zieleni wysokiej jako tła kompozycyjnego dla zabudowy zarówno istniejącej, jak i planowanej,
  - 22) niewprowadzaniu do wód powierzchniowych gruntowych Parku i otuliny wód i oczyszczonych ścieków poniżej II klasy czystości, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U. Nr 32, poz. 284),
  - 23) preferowaniu normatywu powierzchni działki, w terenach położonych poza zwartą zabudową, powyżej 700m² oraz powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszej niż 60% działki,
  - 24) preferowaniu realizacji nowych obiektów mieszkalnych o maksymalnej wysokości do dwóch kondygnacji, w tym jednej w poddaszu lub wysokości nie większej niż 11 m od najniższej położonego poziomu terenu przy budynku do kalenicy,
  - 25) preferowaniu zmiany istniejących systemów ujęć wody z terenu Parku na ujęcia zlokalizowane poza jego obszarem. Likwidacja ujęć wody w Parku może nastąpić po zapewnieniu mieszkańcom innego źródła wody,
  - 26) promowaniu ogrzewania przy zastosowaniu paliw ekologicznych (energia elektryczna, olej opałowy, kolektory słoneczne itp.),
  - 27) rozwiązywaniu problemu gospodarki odpadami i propagowaniu selektywnej zbiórki odpadów oraz likwidacja nielegalnych składowisk odpadów,
  - 28) dążeniu do wprowadzenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Czorsztyn, Krościenko n.D., Łapsze Niżne i Szczawnica oraz w planach zagospodarowania przestrzennego ww. gmin odpowiednich regulacji mówiących

o niemontowaniu urządzeń nagłaśniających za wyjątkiem dolnych stacji wyciągów narciarskich, nieużywaniu urządzeń oświetleniowych po godzinie 20-tej, niewprowadzaniu obiektów z handlem, gastronomią i usługami, za wyjątkiem dolnych stacji wyciągów narciarskich, niewprowadzaniu innych obiektów i urządzeń uciążliwych dla środowiska za wyjątkiem urządzeń do utrzymania i naśnieżania tras narciarskich na terenach przewidzianych dla rozwoju narciarstwa rekreacyjnego.

§ 2. Dopuszcza się dla gruntów położonych na terenie Parku, niestanowiących własności Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Pienińskiego Parku Narodowego, wyłącznie bieżące utrzymanie i remonty istniejącej zabudowy, bieżące utrzymanie, modernizację i remonty istniejącej infrastruktury technicznej.

§ 3. Powyższe ustalenia nie dotyczą planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony lub będących w toku opracowania, a uzgodnionych z Parkiem.

§ 4. Wprowadza się następujące wskazania odnośnie do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planie zagospodarowania przestrzennego województwa, jako niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000:

1) wyłączenie z zabudowy i ograniczania przestrzeni przez bariery techniczne istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park z obszarami cennymi przyrodniczo w następujących strefach:

a) w gminie Krościenko n.D.:

- obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od oczyszczalni ścieków dla Miasta Szczawnica po obszar przeznaczony pod zabudowę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krościenko n.D. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) przy ul. Kozłeczyzna do Dunajca oraz z drugiej strony Dunajca od obszaru przeznaczonego pod zabudowę w w/w Studium Gminy Krościenko n.D. przy ul. Kingi do granicy Pienińskiego Parku Narodowego (korytarz nr 1) z wyjątkiem terenów przewidzianych pod budowę przystani flisackiej w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Przystań zatwierdzonym uchwałą nr XXXII/231/2001 Rady Gminy w Krościenko n.D. z dnia 2 marca 2001 r.,
- obszar pomiędzy Pienińskim Parkiem Narodowym a Gorcami (pasmem Lubania):
  - od Wielkiego Załonia w kierunku na Dział (pomiędzy Grywałdem a Dziadowymi Kątami - korytarz nr 2),
  - od Koziej Góry, Gronia i Płaśni w kierunku pasma Lubania (pomiędzy Grywałdem a Krośnicą - korytarz nr 3 i 4),

b) w mieście Szczawnica obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od granicy z Gminą Krościenko n.D. do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec - korytarz nr 1,

c) w gminie Czorsztyn z siedzibą w Maniowach:

- od Majerza poprzez Wielkie Pole do pasma Lubania - korytarz nr 5,
- od Macelowej Góry (zabudowań w Sromowcach Wyżnych - Kątach) po obszar przeznaczony pod zabudowę w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy Czorsztyn z/s w Maniowach Nr XXIII/162/04 z dnia 29 listopada 2004r.) w Sromowcach Niżnych - korytarz nr 8,
- od Góry Popieska przez Sołtysią Skalkę i Pulsztyn do Macelowej Góry - korytarz nr 7,

d) w gminie Łapsze Niżne:

- obszar pomiędzy częścią Pienin Spiskich poza Parkiem do zbiornika:

- od szkółki leśnej Nadleśnictwa Krościenko n.D. w Falsztynie po zabudowania Niedzicy - Kopanisko w kierunku Uroczyska Zielone Skałki - korytarz nr 6,
- od Niedziczanki po zaporę zbiornika wyrównawczego - korytarz nr 7.

Mapę z zaznaczonymi numerowanymi korytarzami ekologicznymi zamieszczono na str. 33 niniejszego rozporządzenia,

- 2) wyłączenie z zabudowy terenu pomiędzy Uroczyskiem Zamek Czorsztyn, istniejącą zabudową Czorsztyna, a Wapiennikiem,
- 3) wprowadzenie obowiązku ochrony walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku poprzez zakazu budowy masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych wysokich budowli, z wyłączeniem terenów przewidzianych pod zabudowę, istnieje możliwość budowy neutralnych krajobrazowo obiektów służących poprawie jakości połączeń telefonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości Sromowce Niżne i Wyżne,
- 4) zmiana przeznaczenia gruntów oznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczawnica zatwierdzonym uchwałą NR 209/XXX/96 z dnia 25 listopada 1996 r. jako B88 NO/TS z terenów usług na tereny wyłączone z zabudowy i zainwestowania,
- 5) zmiana przeznaczenia terenów w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krościenko n.D. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) w części położonej pomiędzy istniejącą zabudową przy ulicy św. Kingi w Krościenku n/D., a granicą Parku poprzez wyłączenie ich z zabudowy i zainwestowania w tym z zabudowy siedliskowej i tymczasowej,
- 6) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 9ML, 10ML i 11ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (mpzp) Gminy Łapsze Niżne (zatwierdzonym uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r.), w części dotyczącej miejscowości Falsztyn, ze względu na to, że są to według mpzp tereny osuwiskowe,
- 7) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 13ML i 14ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Łapsze Niżne zatwierdzonym uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006, w części dotyczącej miejscowości Niedzica Zamek, ze względu na to, że są to według Studium tereny osuwiskowe.

ZAKRES PLANU ZADAŃ OCHRONYCH DLA OBSZARÓW NATURA 2000 –
PLH120013 i PLB120008, UWZGLĘDNIONY W PLANIE OCHRONY DLA PIENIŃSKIEGO
PARKU NARODOWEGO

Na terenie Parku utworzono następujące obszary Natura 2000: Obszar Spełniający Kryteria Obszarów o Znaczeniu Wspólnotowym - Pieniny PLH120013 oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – Pieniny PLB120008. Wymienione obszary Natura 2000 w całości zawierają się w granicach Parku i położone są w województwie małopolskim, powiecie nowotarskim, na terenie gmin: Czorsztyn, Krościenko n.D. i miasta Szczawnica.

Decyzja Komisji z dnia 25 stycznia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (Dz. Urz. UE L 77 z 19.03.2008, str. 106) obejmuje obszar Pieniny PLH 120013.

Obszar Pieniny PLB 120008 wyznaczony został rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. (Dz. U. Nr 198, poz. 1226) zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

1. Opis granic obszaru i mapa obszarów Natura 2000.

Na obydwie obszary Natura 2000, składają się następujące kompleksy:

- główny kompleks Parku (wraz z drogami i rzekami przecinającymi obszar);
- kompleks Zamku Czorsztyn.

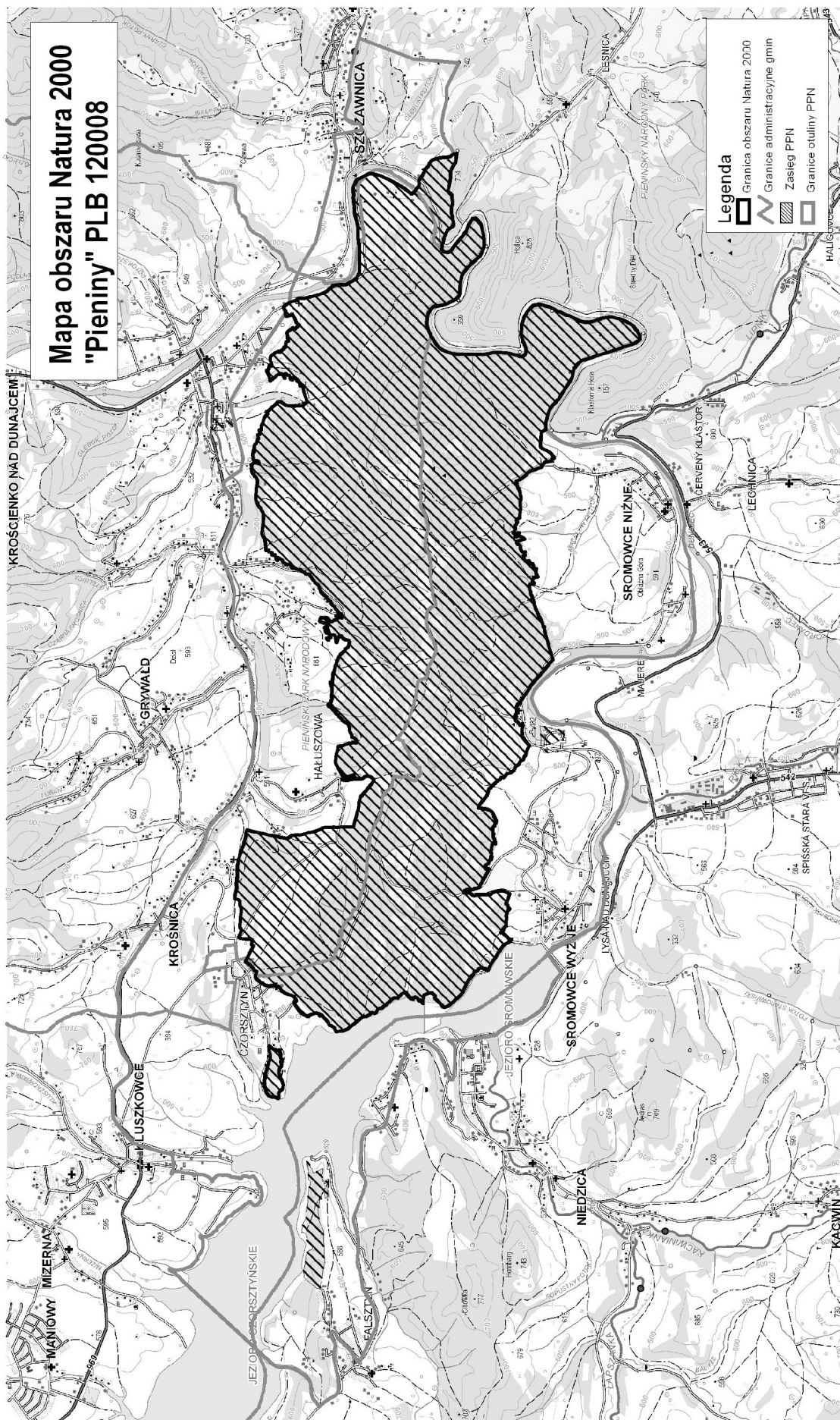
Obszary mają wspólne granice, z wyjątkiem różnicy w przebiegu granicy enklawy Parku o nazwie „Zamek Czorsztyn”.

Powierzchnia każdego z obszarów wynosi po 2336,40 ha.

Opis granic obszaru Natura 2000 PLB120008 jest tożsamy z opisem granic Parku zawartym w § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie *Pienińskiego Parku Narodowego* (Dz. U. Nr 64 poz. 307).

Opis granic obszaru Natura 2000 PLH120013 jest tożsamy z opisem granic Parku zawartym w § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie *Pienińskiego Parku Narodowego* (Dz. U. Nr 64 poz. 307), z wyjątkiem niewielkiego odcinka granicy w kompleksie Zamku Czorsztyn.

Mapy obszarów Natura 2000: Pieniny PLB120008, Pieniny PLH120013 przedstawiono poniżej.

2. Przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 PLH120013 i PLB120008 - „Pieniny”.

Lista przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000 „Pieniny” została zweryfikowana w stosunku do informacji zawartych w SFD dla tych obszarów. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 „Pieniny” są (według kolejności kodów):

Obszar PLH120013:

(za przedmioty ochrony przyjęto siedliska przyrodnicze, gatunki roślin i zwierząt z oceną: A, B, C)

1) Siedliska przyrodnicze (*gwiazdką oznaczono priorytetowe typy siedlisk przyrodniczych) określone w załączniku I do dyrektywy siedliskowej:

- a) 5130 - Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych,
- b) 6170 - Nawapienne murawy wysokogórskie (*Seslerion tatrae*) i wyleżyska śnieżne (*Arabidion coeruleae*),
- c) 6210 - Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*) - brak płatów o znaczeniu priorytetowym (z istotnymi stanowiskami storczyków),
- d) 6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- e) 6520 - Górskie łąki kośne/konietlicowe użytkowane ekstensywnie/ (*Polygono-Trisetion*),
- f) 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- g) *8160 - Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze *Stipion calamagrostis*,
- h) 8210 - Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*,
- i) 8310 - Jaskinie nieudostępniane do zwiedzania,
- j) 9130 - Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
- k) 9150 - Ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*),
- l) 9180* - Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*),
- m) 91E0* - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe),
- n) 91Q0 - Górskie reliktywne lasy sosnowe (*Erico-Pinion*);

2) Gatunki roślin określone w załączniku II do dyrektywy siedliskowej (*gwiazdką oznaczono gatunek priorytetowy):

- a) pszonak pieniński* *Erysimum pieninnicum*,
- b) obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*,
- c) bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*;

3) Gatunki zwierząt z załącznika II do dyrektywy Siedliskowej (*gwiazdką oznaczono gatunek priorytetowy):

- a) biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*,
- b) krasopani hera* *Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*,
- c) kumak górski *Bombina variegata*,
- d) traszka karpacka *Triturus montandoni*,
- e) podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*,
- f) nocek duży *Myotis myotis*,
- g) ryś *Lynx lynx*.

Obszar PLB120008:

1) (na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków za przedmioty ochrony przyjęto gatunki, które spełniają kryteria określone w § 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotami zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000)

- a) orzeł przedni *Aquila chrysaetos*,
- b) sokół wędrowny *Falco peregrinus*,
- c) puchacz *Bubo bubo*,
- d) sóweczka *Glaucidium passerinum*,
- e) dzięcioł biało-grzbiety *Dendrocopos leucotos*,
- f) dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*,
- g) pomurnik *Tichodroma muraria*;

2) (pozostałe gatunki ptaków nie będące przedmiotami ochrony, dla których przewidziano wykonanie inwentaryzacji w trakcie obowiązywania planu ochrony)

- a) trzmiełojad *Pernis apivorus*,
- b) jarząbek *Bonasa bonasia*,
- c) puszczyk uralski *Strix uralensis*,
- d) włośchatka *Aegolius funereus*,
- e) dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*,
- f) dzięcioł czarny *Dryocopus martius*,
- g) muchołówka mała *Ficedula parva*,
- h) muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*,
- i) gąsiorek *Lanius collurio*.
- j) pliszka górską *Motacilla cinerea*
- k) drozd obroźny *Turdus torquatus*,
- l) orzechówka *Nucifraga caryocatactes*;

3. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony.

Siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt i ich siedliska będące przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 są równocześnie przedmiotami ochrony Parku. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń zawarta jest w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia „Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków”, niektóre z tych zagrożeń odnoszą się również do siedlisk przyrodniczych i gatunków Natura 2000.

Poniżej uszczegółowiono zagrożenia dla poszczególnych przedmiotów ochrony Natura 2000: Zagrożenia wspólne dla siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, zwierząt i ptaków oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Zanieczyszczenie powietrza gazami i pyłami	1. Zwiększenie ryzyka zachorowań i uszkodzenia aparatu asymilacyjnego. 2. Ograniczenie wzrostu roślin. 3. Ubożenie siedlisk	1. Propagowanie alternatywnych źródeł energii wśród ludności miejscowej. 2. Modernizacja systemów grzewczych szczególnie w obiektach Parku na wykorzystujące energię odnawialną i tzw. czystą energię. 3. Ocieplanie budynków. 4. Edukacja ekologiczna

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
2.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Zanieczyszczenie wód i gleby ściekami, środkami ochrony roślin i nawozami oraz odpadami i metalami ciężkimi	1. Zubożanie siedlisk. 2. Niszczenie roślin i zwierząt	1. Wspieranie budowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków i kolektorów w miejscowościach otaczających Park. 2. Wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków tylko w zabudowie rozproszonej. 3. Przeciwdziałanie przekształcaniu łąk na grunty orne. 4. Ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i środków chemicznych ochrony roślin w pobliżu rzek i potoków. 5. Kontrola wprowadzanego zagospodarowania terenu na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, pod kątem rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadów. 6. Dążenie do likwidacji nielegalnych składowisk odpadów na terenie Parku oraz zbieranie odpadów szczególnie przy szlakach turystycznych. 7. Segregacja odpadów. 8. Propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego na terenie Parku. 9. Edukacja ekologiczna (propagowanie rolnictwa ekologicznego)
3.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Niekontrolowana penetracja ludzka całego terenu Parku	1. Degradacja przedmiotów ochrony. 2. Niszczenie roślin. 3. Płoszenie zwierząt	1. Ukierunkowanie ruchu turystycznego poprzez budowę i konserwację infrastruktury turystycznej. 2. Jednolite i czytelne oznakowanie granicy zewnętrznej Parku. 3. Konserwacja szlaków pieszych (odnawianie co 3 - 4 lata) - zgodnie z potrzebą

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
				<p>4. Ewentualne korekty przebiegu szlaków.</p> <p>5. Wymiana słupów i drogowskazów na węzłach komunikacyjnych.</p> <p>6. Konserwacja szlaków rowerowych.</p> <p>7. Wyznaczanie nowych szlaków.</p> <p>8. Konserwacja ścieżki spacerowej do granicy Rzeczypospolitej Polskiej i utrzymanie obiektu na granicy Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>9. Utrzymanie obiektów przeprawy przez Dunajec w Szczawnicy.</p> <p>10. Utrzymanie obiektów Przystani Flisackiej w Sromowcach Kątach.</p> <p>11. Utrzymanie spływu Przełomem Dunajca.</p> <p>12. Wykonanie i konserwacja ścieżek edukacyjnych.</p> <p>13. Konserwacja szlabanów metalowych (instalowanie nowych w celu uniemożliwienia wjazdów pojazdów na tereny chronione).</p> <p>14. Budowa zapór (z żerdzi, kłód, gałęzi) w miejscach nielegalnej penetracji (ścieżki, wjazdy itp.).</p> <p>15. Kontrola terenu przez służby Parku.</p> <p>16. Edukacja ekologiczna.</p> <p>17. Wprowadzanie opłat za korzystanie z obiektów Parku.</p> <p>18. Opracowanie i egzekwowanie regulaminu zwiedzania.</p> <p>19. Zbieranie odpadów w celu uniknięcia synantropizacji niektórych gatunków zwierząt.</p> <p>20. Ustawianie tablic informacyjnych z regulaminem Parku i piktogramów</p>

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
4.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Pojawienie się gatunków zwierząt: 1) obcego pochodzenia, 2) inwazyjnych, 3) ekspansywnych	Wypieranie rodzimych gatunków roślin i zwierząt	Eliminacja gatunków obcych i niepożądanych na przedpolu Parku
5.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Wiosenne wypalanie traw	Zubożanie lub niszczenie siedlisk przyrodniczych roślin i zwierząt	1. Edukacja ekologiczna i przeciwpożarowa. 2. Patrole służb Parku w okresie największego zagrożenia. 3. Utrzymanie baz sprzętu przeciwpożarowego z właściwym wyposażeniem
6.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Utrudnienia zarządzania obszarami leśnymi i nieleśnymi oraz infrastrukturą turystyczną ze względu na duży sięgający 43,5% udział gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa w granicach Parku	1. Ograniczone możliwości właściwego zarządzania gruntami Skarbu Państwa. 2. Prawdopodobieństwo degradacji przedmiotów ochrony	Wykup gruntów prywatnych znajdujących się w granicach Parku

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
7.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa	W lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa: 1) nadmierna eksploatacja lasów, 2) brak zainteresowania właścicieli zabiegami ochronnymi	Możliwość zanikania cennych zbiorowisk, gatunków roślin i zwierząt	1. Kontrola wielkości i zasadności pozyskania. 2. Wnioskowanie opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów lub inwentaryzacji stanu lasu. 3. Propagowanie wykonywania prac pielęgnacyjnych i hodowlanych w lasach prywatnych. 4. Udostępnianie lub sprzedaż materiału sadzeniowego i środków ochrony. 5. Pomoc w uzyskiwaniu dopłat ze środków zewnętrznych lub dopłaty ze środków własnych Parku w celu zachowania cennych ekosystemów w tym buczyn storczykowych. 6. Prowadzenie przez Park nadzoru nad lasami niepaństwowymi na podstawie porozumień administracyjnych zawieranych ze Starostą Powiatu Nowy Targ w oparciu o ustawę o ochronie przyrody. 7. Wykupy gruntów
8.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa	Brak skutecznych instrumentów prawno-finansowych motywujących właścicieli gruntów na terenie Parku do utrzymywania lub przywrócenia siedlisk przyrodniczych do właściwego stanu ochrony	Możliwość utraty przedmiotu ochrony	1. Wspieranie działań właścicieli prywatnych gruntów w Parku celem uzyskania środków finansowych na prowadzenie działań ochronnych w granicach Parku. 2. Organizacja kampanii i zajęć edukacyjnych promujących konieczność utrzymywania siedlisk przyrodniczych Parku we właściwym stanie
9.	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin	Szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne w ekosystemach leśnych i nieleśnych	Ubożenie siedlisk i niszczenie roślin	1. Zabezpieczanie upraw leśnych i odnowień przed niszczeniem przez zwierzęta poprzez: 1) stosowanie repelentów, 2) stosowanie zabezpieczeń

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
				mechanicznych, 3) wykonanie nowych ogrodzeń oraz naprawianie już istniejących. 2. Regulacja populacji
10.	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze	Ograniczenie bioróżnorodności i zmniejszenie puli genowej w obrębie gatunku dla siedlisk leśnych	Zubożenie siedlisk przyrodniczych prowadzące do ich zaniku	1. Zbiór nasion z wybranych drzew pochodzących z różnych części Parku (z dopuszczeniem pozyskiwania nasion z drzew rosnących na obszarze ochrony ścisłej). 2. Hodowla odpowiedniego materiału sadzeniowego
11.	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze	Zniekształcenie składu gatunkowego struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów oraz zasobów rozkładającego się drewna w stosunku do naturalnego stanu ekosystemów	Zubożenie siedlisk przyrodniczych prowadzące do ich zaniku	1. Regulacja struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów. 2. Zbiór nasion z drzew i krzewów. 3. Produkcja we własnej szkółce sadzonek drzew i krzewów. 4. Porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby do odnowienia naturalnego i sztucznego. 5. Odnowienie lasu w drodze: 1) samosiewu, 2) siewu, 3) sadzenia, 4) dolesianie luk i przerzedzeń, 5) zalesienia, 6) wykonywanie poprawek i uzupełnień, 7) pielęgnacja upraw i odnowień naturalnych, 8) utrzymywanie odpowiedniej struktury zbiorowiska leśnego, 9) wykonywanie cięć pielęgnacyjno-hodowlanych i ochronnych, 10) przebudowa drzewostanów, 11) pozostawianie drzew martwych i zamierających
12.	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze	Abrazja i osuwiska w rejonie Zespołu	Zniekształcenie lub zanik części siedlisk przyrodniczych	1. Prowadzenie obserwacji osuwisk i abrazji na brzegach Zespołu

Lp.	Przedmiot zagrożenia	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
		Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica-Sromowce Wyżne		Zbiorników Wodnych. 2. Dopuszcza się stabilizację brzegów

Zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych i sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1.	5130 - zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	1. Zarastanie przez drzewa. 2. Nadmierny rozrost krzewów tarniny (zagłuszanie innych gatunków runa i krzewów)	1. Przejście w zbiorowiska leśne. 2. Eliminacja gatunków typowych dla siedliska (zwłaszcza runa). 3. Ocienienie	1. Usuwanie pojedynczych drzew i rozrastającej się tarniny. 2. Wypas w płacie siedliska (ewentualnie)
2.	6170 - nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne	1. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 2. Erozja gleb i skał	1. Ocienienie. 2. Zmiana składu gatunkowego. 3. Zanik cennych zbiorowisk i gatunków	1. Usuwanie pojedynczych drzew w miejscach, gdzie chronione mają być także stanowiska gatunków. 2. Na pozostałym areale (bez zabiegów). 3. Utrzymanie układu dynamicznego. 4. W wyjątkowych wypadkach (usunięcie drzew ocieniających skałę). 5. Zabezpieczenia przy szlakach turystycznych w miejscach szczególnie podatnych na erozję
3.	6210 - murawy kserotermiczne	1. Zaniechanie użytkowania gruntów. 2. Zaniechanie wypasu. 3. Zarastanie przez drzewa i krzewy	1. Ocienienie. 2. Zmiana składu gatunkowego. 3. Zanik cennych zbiorowisk i gatunków	1. Dążenie do wykupu gruntów. 2. Kulturowy wypas owiec. 3. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 4. Usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie)
4.	6430 - ziołorośla górskie	1. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 2. Pojawianie się gatunków inwazyjnych	1. Ocienienie. 2. Zmiana składu gatunkowego	1. Bez zabiegów (utrzymanie układu dynamicznego). 2. Usuwanie mechaniczne (ewentualnie chemiczne) pojawiających się osobników gatunków inwazyjnych

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
5.	6520 - górskie łąki kośne	1. Zaniechanie użytkowania gruntów. 2. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 3. Zmiana charakteru zbiorowiska. 4. Szkody wyrządzane przez dziki	1. Ocienienie. 2. Zmiana składu gatunkowego i struktury zbiorowiska. 3. Odkładanie się warstwy liści i innych części organicznych roślin. 4. Niszczenie upraw i cennych gatunków. 5. Zanik cennych zbiorowisk i gatunków	1. Dążenie do wykupu gruntów. 2. Popieranie ekstensywnej działalności rolniczej na gruntach innej własności. 3. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 4. Usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie). 5. Regularne koszenie z usunięciem biomasy. 6. Kontrola liczebności dzików. 7. Poletka zaporowe
6.	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 2. Osuszanie. 3. Odwadnianie terenu. 4. Zarastanie przez gatunki ekspansywne	1. Ocienienie. 2. Zmiana składu gatunkowego i struktury zbiorowisk roślinnych	1. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 2. Usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie). 3. Okresowe koszenie z usuwaniem biomasy. 4. Zahamowanie nadmiernego odpływu wody poprzez między innymi likwidację ujęć wody w Parku
7.	8160* - podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	Zarastanie przez drzewa i krzewy	1. Ocienienie. 2. Zmiana składu gatunkowego. 3. Przekształcenie roślinności w zbiorowiska murawowe, a potem zaroślowe i leśne	1. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 2. Usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie). 3. Uruchamianie piargu
8.	8210 - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	1. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 2. Zarastanie przez gatunki ekspansywne (potencjalnie)	Zmiana składu gatunkowego	1. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 2. Usuwanie gatunków ekspansywnych (ewentualnie)
9.	8310 - jaskinie nie udostępniane do zwiedzania	1. Niekontrolowana penetracja. 2. Wandalizm	1. Niszczenie szaty naciekowej. 2. Zmiana mikroklimatu jaskini	Zabezpieczenie wejść do jaskiń najcenniejszych i do obiektów łatwo dostępnych
10.	9130 - żyzne buczyny	Nie stwierdzono	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
11.	9150 - ciepłolubne buczyny storczykowe	Stwierdzono występowanie w runie inwazyjnego gatunku obcego <i>Impatiens parviflora</i> , który rozprzestrzenia się w rejonach odwiedzanych masowo przez turystów	Brak istotnych negatywnych wpływów	Nie dotyczy
12.	9180* - jaworzyny na stokach i zboczach	1. Potencjalnie zniszczenia spowodowane gospodarką leśną, np. zniszczenie runa przez szlaki zrywkowe, nadmierne prześwietlenie. 2. Sporadycznie przy szlakach turystycznych występuje niecierpek drobnokwiatowy, jego udział nie stanowi jednak poważnej konkurencji dla innych współwystępujących gatunków	W obecnej sytuacji brak istotnych negatywnych wpływów	Ochrona ścisła cenniejszych płatów
13.	91E0* - lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	1. Potencjalna inwazja gatunków obcych (np. barszcz Sosnowskiego, nawłocie). 2. Wydeptywanie ścieżek przez turystów. 3. Zmiana stosunków wodnych w źródłiskach (dla olszynki bagiennej). 4. Osuszanie	1. Przekształcenie składu gatunkowego. 2. Mechaniczne zniszczenie runa. 3. Zaburzenie stosunków wodnych w olszynie bagiennej	1. Eliminacja gatunków obcych w miarę ich pojawienia się. 2. Ochrona ścisła cenniejszych płatów. 3. Zahamowanie nadmiernego odpływu wody poprzez między innymi likwidację ujść wody w Parku
14.	91Q0 - górskie reliktywne lasy sosnowe	Część płatów jest zagrożona niekontrolowaną penetracją przez turystów, co wiąże się z wydeptywaniem	Mechaniczne zniszczenie struktury runa	Ochrona ścisła

*) siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Zagrożenia dla gatunków roślin Natura 2000 i sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1.	Pszonak pieniński* <i>Erysimum pieninnicum</i>	1. Sporadyczne zrywanie lub wydeptywanie. 2. Nadmierne ocienienie stanowiska. 3. Koszenie (potencjalnie)	1. Zniszczenia mechaniczne. 2. Zaburzenia w utrzymaniu właściwej struktury populacji (niszczenie osobników kwitnących, uniemożliwienie zawiązywania i rozsiewania nasion; eliminacja poprzez konkurencję cieniożośnych gatunków)	1. Właściwa organizacja ruchu turystycznego w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk. 2. Usuwanie nadmierne zwierających się krzewów i drzew. 3. Hodowla zachowawcza w szkółce. 4. Zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk
2.	Obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	1. Wzrost zacienienia. 2. Prace leśne (potencjalnie)	1. Wzrost zacienienia negatywnie wpływa na rozwój roślin. 2. Prace leśne mogą prowadzić do uszkodzeń mechanicznych. 3. Niszczenie roślin	1. Jeśli wyniki monitoringu wykażą nadmierne zwarcie drzew i ocienienie stanowiska, należy przeprowadzić cięcia doświetlające dno lasu (stanowisko obuwika). 2. Oznakowanie stanowisk leżących w strefie ochrony czynnej, a w przypadku znalezienia, również krajobrazowej (grunty prywatne) – ochrona w trakcie prac leśnych. 3. Zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
3.	Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niszczenie podczas prac leśnych (na 2 z 12 znanych stanowisk) – tereny prywatne. 2. Zniekształcenie ekosystemu. 3. Uszczuplenie zasobów rozkładającego się drewna 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość mechanicznego zniszczenia fragmentu stanowiska przy pozyskaniu i zrywce drewna. 2. Możliwość zaniku populacji 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oznakowanie stanowiska umożliwiające ochronę w trakcie prac leśnych. 2. Podporządkowanie prac leśnych w rejonie stanowisk bezlista ochronie tego gatunku – ochrona przed mechanicznym uszkodzeniem – np. zmiana przebiegu dróg zrywkowych, rezygnacja z wycinki sąsiadujących ze stanowiskiem drzew (za zgodą właścicieli). 3. Hodowla zachowawcza w szkółce. 4. Zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk. 5. Pozostawianie drzew martwych i zamierających

*) Gatunek priorytetowy.

Zagrożenia dla gatunków zwierząt Natura 2000 (bez ptaków) sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1.	Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych	Spadek liczebności populacji	Ograniczenie poboru wody z terenu Parku
2.	Krasopanihera* <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>	Sukcesja krzewów i drzew na stanowiskach gatunku (także zarastające piargi)	Może doprowadzić do wycofania się gatunku na skutek zmiany charakteru siedliska	Eliminacja drzew i krzewów
3.	Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	1. Rozjeżdżanie przez pojazdy na drogach (dotyczy zarówno dróg publicznych przecinających park jak i dróg leśnych (kumak wykorzystuje jako siedliska rozrodu kałuże na drogach, koleiny dróg leśnych)). 2. Zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych, małych oczek wodnych	1. Bezpośrednia eliminacja osobników. 2. Zmniejszanie areалу siedliska gatunku	1. Tworzenie siedlisk zastępczych. 2. Tworzenie przejść umożliwiających bezpieczną migrację. 3. W okresie rozrodu płazów ochrona miejsc nasilonej migracji przez drogi przecinające obszar. 4. Ograniczenie poboru wody z terenu Parku
4.	Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	1. Rozjeżdżanie przez pojazdy na drogach (dotyczy zarówno dróg publicznych przecinających park jak i dróg leśnych (traszka ta wykorzystuje jako siedliska rozrodu koleiny dróg leśnych)). 2. Zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych	1. Bezpośrednia eliminacja osobników. 2. Zmniejszanie areалу siedliska gatunku	1. Tworzenie siedlisk zastępczych. 2. Tworzenie przejść umożliwiających bezpieczną migrację. 3. W okresie rozrodu płazów ochrona miejsc nasilonej migracji przez drogi przecinające obszar. 4. Ograniczenie poboru wody z terenu Parku
5.	Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	1. Niekontrolowana penetracja jaskiń w okresie hibernacji. 2. Zasypywanie i zasłanianie otworów jaskiń	1. Ryzyko wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji. 2. Eliminacja obiektu jako hibernaculum	Zabezpieczanie wejść do jaskiń, będących miejscem zimowisk - kratami

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
6.	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	1. Niekontrolowana penetracja jaskiń w okresie hibernacji. 2. Zasypywanie i zasłanianie otworów jaskiń	1. Ryzyko wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji. 2. Eliminacja obiektu jako hibernaculum	Zabezpieczanie wejść do jaskiń, będących miejscem zimowisk - kratami
7.	Ryś <i>Lynx lynx</i>	1. Presja na zabudowę skutkująca ograniczeniem otwartych terenów. 2. Zamykanie korytarzy ekologicznych łączących Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi	1. Ograniczenie areалу bytowania. 2. Izolacja osobników	Utrzymanie drożnych korytarzy ekologicznych poprzez ograniczenie zabudowy terenów otwartych w sąsiedztwie Parku

*] Gatunek priorytetowy.

Zagrożenia dla gatunków ptaków i sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.

Poniższe zalecenia dotyczą także gatunków, które nie powinny być przedmiotami ochrony w osie Pieniny PLB120008.

Lp.	Gatunek	Zagrożenie	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1.	Orzeł przedni <i>Aquila chrysoetes</i>	Ograniczenie otwartych terenów żerowiskowych	1. Straty w lęgach. 2. Porzucenie lęgu. 3. Mniejszy sukces lęgowy	Ograniczenie zabudowy terenów otwartych w sąsiedztwie Parku
2.	Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	Niekontrolowana penetracja w sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym	1. Straty w lęgach. 2. Porzucenie lęgu	Ograniczenie lub zakaz wstępu w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym
3.	Puchacz <i>Bubo bubo</i>	1. Niekontrolowana penetracja w sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym. 2. Kolizje z napowietrzną linią energetyczną	1. Straty w lęgach. 2. Porzucenie lęgu. 3. Bezpośrednia eliminacja osobników	1. Ograniczenie lub zakaz wstępu w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda. 2. Zamiana na terenie Parku napowietrznej linii energetycznej na energetyczną linię podziemną
4.	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Nie zidentyfikowano	Nie dotyczy	Nie dotyczy
5.	Dzięcioł białogrzioty <i>Dendrocopos leucotos</i>	Nie zidentyfikowano	Nie dotyczy	Nie dotyczy
6.	Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	Nie zidentyfikowano	Nie dotyczy	Nie dotyczy
7.	Pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>	Nie zidentyfikowano	Nie dotyczy	Nie dotyczy

4. Cele działań ochronnych.

Celem działań ochronnych na terenie Parku jako obszaru Natura 2000 - Pieniny PLH120013 oraz Pieniny PLB120008 - jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze, zachowanie integralności obszaru i zapewnienie spójności sieci obszarów Natura 2000.

W celu utrzymania integralności i spójności obszarów Natura 2000 Pieniny (PLH120013 i PLB120008) niezbędne jest zachowanie łączności ekologicznej z sąsiadującymi, rozległymi kompleksami leśnymi oraz obszarami Natura 2000 Beskid Sądecki i Gorce. Rozwój infrastruktury drogowej, wzrost natężenia ruchu na drogach oraz rozwój budownictwa przyczynia się do coraz większej fragmentacji środowiska przyrodniczego i postępującej izolacji obszarów Natura 2000 Pieniny (PLH120013 i PLB120008).

W celu zachowania integralności i spójności w sąsiedztwie obszarów Natura 2000 Pieniny (PLH120013 i PLB120008) wskazane jest utrzymanie kilku istotnych szlaków migracyjnych, numery korytarzy według mapy „przebieg korytarzy ekologicznych łączących Pieniński Park Narodowy z innymi obszarami” znajdującej się w załączniku nr 2 do rozporządzenia:

- a) Szlak migracji „Piaski” – nr 1
Łączy obszary Natura 2000 Pieniny z Beskidem Sądeckim. Do głównych zagrożeń tego szlaku migracji należy presja na zainwestowanie płaskiego około 600 metrowego fragmentu doliny Dunajca między Krościenkiem a Szczawnicą,
- b) Szlak migracji „Grywałd” – nr 4
Łączy Pieniny z Gorcami. Zagrożeniem są inwestycje na otwartych jeszcze terenach powstające w wyniku rozwoju wsi Grywałd i Krośnica. Zagrożenie dla migrujących zwierząt stanowi również ruch samochodowy na drodze wojewódzkiej Krościenko – Nowy Targ, jak również rozbudowa infrastruktury drogowej. Bariery wybudowane wzdłuż odcinków drogi usytuowanych na skarpie mogą utrudnić migrację zwierząt,
- c) Szlak migracji „Snozka” – nr 5
Łączy Pieniny z Gorcami. Zagrożenie dla migrujących zwierząt stanowi ruch na drodze wojewódzkiej jak również rozbudowa infrastruktury drogowej. Istnieje ryzyko rozbudowy kompleksu wyciągów we wschodniej części góry Wdżar. Rozbudowa Krośnicy w kierunku zachodnim (obecnie mało prawdopodobna) również może przyczynić się do zawężenia szlaku migracji,
- d) Szlak migracji „Zbiornik” - nr 7
Przed zalaniem doliny Dunajca zwierzęta miały swobodną możliwość migracji między Pieninami Właściwymi i Pieninami Spiskimi. Obecnie migrację utrudnia sztuczny zbiornik wodny. Zagrożeniem dla drożności tego szlaku migracji może być brak pokrywy lodowej w czasie ciepłych zim. Zagrożeniem dla migrujących zwierząt może być również cienki lód,
- e) Szlak migracji „Sromowce” – nr 8
Między Sromowcami Wyżnymi i Sromowcami Niżnymi brak jest jednego wybitnego szlaku migracji. Zagrożenie dla szlaku migracji „Sromowce” stanowi postępująca rozbudowa Sromowiec Średnich w kierunku Sromowiec Niżnych. Migrację zwierząt utrudniają odcinki muru oporowego oddzielającego Dunajec od biegnącej obok drogi powiatowej,
- f) Szlak migracji „Przełom Dunajca” – nr 9
Wewnątrz Pienin migracja zwierząt utrudniona jest przez konfigurację terenu tworzącą przełom Dunajca, jak również przez samą rzekę. Migracja możliwa jest w miejscach gdzie nie ma ścian skalnych opadających do Dunajca, jak również gdzie nurt rzeki jest spokojny. Utrudnieniem dla migracji zwierząt może być wpływ odbywający się rzeką, jak również duży ruch turystyczny na drodze pienińskiej.

Aktualny stan ochrony tych siedlisk przyrodniczych i gatunków, cele ich ochrony oraz warunki ich osiągnięcia określono w poniższych tabelach:

Siedliska przyrodnicze - warunki utrzymania lub odtworzenia stanu właściwego.

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia
1.	5130 - zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	1. Utrzymanie areалу na aktualnym poziomie (ok. 2 ha). 2. Poprawa składu gatunkowego (zwiększenie udziału jałowca kosztem tarniny i derenia (układ dynamiczny w przedziałach czasowych; w kompleksie z siedliskami rumowisk nawapiennych 8160 i muraw kserotermicznych 6210))	1. Usuwanie podrostu drzew oraz ekspansywnych gatunków: 1) tarniny, 2) derenia. 2. Lokalnie wprowadzenie wypasu owiec (ewentualnie)
2.	6170 - nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne	1. Utrzymanie areálu na aktualnym poziomie (ok. 17 ha). 2. Zachowanie składu gatunkowego	1. Bez zabiegów. 2. W razie potrzeby usuwanie drzew i krzewów oceniających siedlisko, w miejscach, gdzie znajdują się ważne stanowiska gatunków
3.	6210 - murawy kserotermiczne	1. Utrzymanie areálu na aktualnym poziomie (ok. 41 ha). 2. Zachowanie składu gatunkowego runi. 3. Zahamowanie sukcesji krzewów tarniny w wybranych płatach (w mozaice z siedliskami rumowisk nawapiennych i zarośli jałowca)	1. Usuwanie ekspansywnych krzewów tarniny i derenia. 2. Usuwanie innych gatunków ekspansywnych (ewentualnie w miarę pojawiania się)
4.	6430 - ziołorośla górskie	1. Utrzymanie areálu na aktualnym poziomie (ok. 1,50 ha). 2. Zachowanie składu gatunkowego (układ dynamiczny w przedziałach czasowych, w kompleksie z siedliskami 6430 i 91E0)	1. Bez zabiegów. 2. Usuwanie gatunków obcych, inwazyjnych
5.	6520 - górskie łąki kośne	1. Utrzymanie areálu łąk na aktualnym poziomie (ok. 207 ha). 2. Utrzymanie we właściwym stanie ochrony (odpowiedni skład gatunkowy)	1. Koszenie regularne z usuwaniem biomasy (naprzemiennie, pasy ekologiczne). 2. Usuwanie podrostu drzew i krzewów
6.	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1. Utrzymanie areálu na aktualnym poziomie (ok. 8 ha). 2. Zachowanie składu gatunkowego. 3. Poprawa stanu ochrony pojedynczych młak	1. Utrzymanie właściwego poziomu wody (zahamowanie nadmiernego odpływu). 2. Usuwanie drzew i krzewów. 3. Usuwanie innych gatunków ekspansywnych w miarę ich pojawiania. 4. Okresowe koszenie i usuwanie biomasy

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia
7.	8160* - podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie areалу na aktualnym poziomie (ok. 1 ha). 2. Utrzymanie składu gatunkowego (w mozaice z murawami kserotermicznymi i zaroślami jałowca). 3. Poprawa stanu ochrony na pojedynczych stanowiskach 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie ekspansywnych krzewów tarniny i derenia. 2. Usuwanie innych gatunków ekspansywnych w miarę ich pojawiania się
8.	8210 - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie siedliska w stanie nie pogorszonym. 2. Zachowanie składu gatunkowego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bez zabiegów. 2. Usuwanie drzew i krzewów (według potrzeb). 3. Usuwanie innych gatunków ekspansywnych zarastających siedlisko, w miejscach, gdzie znajdują się ważne stanowiska gatunków (według potrzeb)
9.	8310 - jaskinie nie udostępniane do zwiedzania	Utrzymanie siedliska w stanie nie pogorszonym i w obecnym stanie ochrony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona bierna. 2. Zabezpieczenie wejść obiektów najłatwiej dostępnych przed niekontrolowaną penetracją (ewentualnie)
10.	9130 - żyzne buczyny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie obecnego areálu siedlisk (ok. 882 ha). 2. Zachowanie specyficznej struktury i funkcji siedliska (wartości wskaźników monitoringowych) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie ochrony biernej na dotychczasowych powierzchniach położonych w strefie ochrony ścisłej. 2. Dopuszczenie pewnych elementów gospodarki leśnej na pozostałych terenach, z uwzględnieniem wskazań wynikających z wskaźników monitoringu specyficznej struktury i funkcji siedliska (wartości wskaźników dla stanu FV)
11.	9150 - ciepłolubne buczyny storczykowe	Utrzymanie obecnego areálu siedlisk (ok. 563 ha)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie ochrony biernej na dotychczasowych powierzchniach położonych w strefie ochrony ścisłej. 2. Dopuszczenie pewnych elementów gospodarki leśnej na pozostałych terenach, z uwzględnieniem wskazań wynikających z wskaźników monitoringu specyficznej struktury i funkcji siedliska (wartości wskaźników dla stanu FV)
12.	9180* - jaworzyny na stokach i zboczach	Utrzymanie obecnego areálu siedlisk (ok. 81 ha)	Bez zabiegów

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia
13.	91E0* - lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	Utrzymanie obecnego areалу siedlisk (ok. 11 ha)	1. Bez zabiegów 2. W przypadku pojawienia się inwazyjnych gatunków obcych – wprowadzenie ochrony czynnej
14.	91Q0 - górskie reliktywne lasy sosnowe	Utrzymanie obecnego areálu siedlisk (ok. 7 ha)	Bez zabiegów

* Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym.

Gatunki roślin Natura 2000 - warunki utrzymania/odtworzenia stanu właściwego.

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
1.	pszonak piniński* <i>Erysimum pinnicum</i>	Utrzymanie aktualnego areálu i liczebności populacji	1. Bez zabiegów. 2. W razie wskazań monitoringu do prześwietlenia stanowisk, należy docelowo uzyskać zwarcie (ocienienie) nie większe niż 20-40%
2.	obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	Utrzymanie aktualnego areálu populacji, zwiększenie liczebności populacji, zwiększenie liczby os. kwitnących	Doświetlenie pojedynczych stanowisk poprzez cięcia drzew i krzewów (zgodnie z wynikami monitoringu)
3.	bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	Utrzymanie aktualnego areálu i liczebności populacji	1. Bez zabiegów. 2. Oznakowanie stanowisk w 2 miejscach położonych w strefie ochrony krajobrazowej (grunty prywatne). 3. Zapobieganie mechanicznemu uszkodzeniu stanowiska w trakcie prac leśnych

* Gatunek priorytetowy

Gatunki zwierząt Natura 2000 (bez ptaków) - warunki utrzymania/odtworzenia stanu właściwego

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
1.	Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu stanu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne.	Warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze oraz określeniu zagrożeń
2.	krasopani hera* <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>	Utrzymanie stanu aktualnego	Utrzymanie odpowiednich warunków siedliskowych (usuwanie podrostu drzew i krzewów wkraczających na piargi i siedliska kserotermiczne)

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
3.	Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Cel ochrony będzie można ustalić po określeniu stanu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne	1. Warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze. 2. Kluczowe dla zachowania gatunku jest utrzymanie wilgotnych biotopów: 1) małych oczek wodnych, 2) młak śródlęśnych, 3) młak w obrębie łąk
4.	Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	Cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne	1. Warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze 2. Kluczowe dla zachowania gatunku jest utrzymanie wilgotnych biotopów: 1) małych oczek wodnych, 2) młak śródlęśnych, 3) młak w obrębie łąk
5.	Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Utrzymanie stanu aktualnego	1. Lepsze rozpoznanie miejsc występowania gatunku w okresie zimy, zwanych dalej „zimowisk”. 2. Zabezpieczenie zimowisk podkowca małego przed niepowołaną penetracją
6.	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Utrzymanie stanu aktualnego	1. Lepsze rozpoznanie zimowisk gatunku. 2. Zabezpieczenie zimowisk podkowca małego przed niepowołaną penetracją
7.	Ryś <i>Lynx lynx</i>	Utrzymanie stanu aktualnego, czyli stałej obecności 1-2 dorosłych rysia na terenie Pienin	Zachowanie drożnych korytarzy ekologicznych łączących Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi

* *Gatunek priorytetowy.*

Gatunki ptaków - warunki utrzymania/odtworzenia stanu właściwego.

Poniższe zalecenia dotyczą także gatunków, które nie powinny być przedmiotami ochrony w os. Pieniny PLB120008.

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
1.	Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i>	Utrzymanie stanu aktualnego	Bez zabiegów w siedlisku oraz w terenach żerowiskowych
2.	Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	Utrzymanie stanu aktualnego	Bez zabiegów w siedlisku lęgowym gatunku
3.	Puchacz <i>Bubo bubo</i>	Utrzymanie stanu aktualnego	1. Bez zabiegów w siedlisku lęgowym gatunku. 2. Zamiana na terenie Parku napowietrznej linii energetycznej na energetyczną linię podziemną
4.	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Utrzymanie stanu aktualnego	Bez zabiegów w siedlisku lęgowym gatunku

Lp.	Gatunek	Cel ochrony (wartości referencyjne)	Warunki utrzymania lub odtworzenia FV
5.	Dzięcioł białogrzioty <i>Dendrocopos leucotos</i>	Cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne	Warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze
6.	Dzięcioł trójpalczasty <i>Picooides tridactylus</i>	Utrzymanie stanu aktualnego	Bez zabiegów w siedlisku lęgowym gatunku
7.	Pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>	Cel ochrony będzie można ustalić po ustaleniu statusu gatunku w obszarze w oparciu o badania inwentaryzacyjne	Warunki będzie można określić po rozpoznaniu występowania i statusu gatunku w obszarze

5. Określenie warunków utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zachowania integralności obszaru Natura 2000 oraz spójności sieci obszarów Natura 2000, odnoszących się w szczególności do:

a) innych form ochrony przyrody, pokrywających się z obszarem Natura 2000. Obszary Natura 2000 " Pieniny – PLH120013 oraz Pieniny - PLB120008. w całości zawierają się w granicach Parku. Odpowiednie warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, jak i utrzymanie spójności sieci obszarów Natura 2000 zapewnia Plan ochrony Parku.

Pieniny stanowią jedno z ogniw sieci Natura 2000 o specyficznym charakterze, połączone funkcjonalnie z sąsiadującymi z nim terenami i będące ważnym elementem ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków. Obszar Natura 2000 Pieniny jest jednym z nielicznych w Karpatach miejsc występowania roślinności wapienio- i ciepłolubnej. Obszar Pienin, położony centralnie w Pienińskim Pasiu Skałkowym, stanowi możliwość zasilania i wymiany puli genowej z sąsiadującymi terenami o podobnych właściwościach (Małe Pieniny, Dolina Białki),

b) zagospodarowania przestrzennego, w tym w szczególności terenów lokalizacji zabudowy możliwej, bez szkody dla obszaru Natura 2000, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, infrastruktury turystycznej i edukacyjnej, a także obszarów, które powinny być zalesione oraz obszarów wyłączonych z zalesiania.

Odpowiednie warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, jak i utrzymanie spójności sieci obszarów Natura 2000, w odniesieniu do zagospodarowania przestrzennego zapewnia Plan ochrony Parku,

c) zagospodarowania obszarów morskich - nie dotyczy.

d) gospodarowania wodami.

Przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 uzależnionymi od gospodarowania wodami są siedliska przyrodnicze: 91E0* - lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe oraz do pewnego stopnia także 6430 – ziołorośla nadrzeczne. Należy doprowadzić w porozumieniu z Zarządcą Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne do okresowego zwiększania przepływu wody na Dunajcu, naśladującego wezbrania naturalne, mające na celu zapewnienie dynamiki rzeki i odnowę siedlisk zależnych od naturalnych wylewów,

e) gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej.

Gospodarka rybacka nie jest prowadzona na terenie Parku. Odpowiednie warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, jak i utrzymanie spójności sieci obszarów Natura 2000, w odniesieniu do gospodarki rolnej i leśnej zapewnia Plan ochrony Parku,

- f) śródlądowych wód powierzchniowych płynących, w których powinna być zachowana lub odtworzona możliwość wędrówki ryb i innych organizmów wodnych.

Na terenie obszarów Natura 2000 w potokach nie występują przeszkody uniemożliwiające wędrówkę ryb i innych organizmów wodnych. Natomiast w stosunku do Dunajca przegrodzonego Zespołem Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne nie jest możliwe przywrócenie możliwości migracji ryb bez budowy przepławek.

6. Określenie działań ochronnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.

a) Sposób ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk.

Działania ochronne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 zestawiono w tabelach. Za realizację zadań ochronnych (podmiot wykonujący) w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt występujących na obszarze Natura 2000 odpowiedzialny jest zarządzający obszarem oraz w przypadku gruntów innych własności, zarządzający obszarem wraz z właścicielem gruntu.

Zadania ochronne dla siedlisk przyrodniczych.

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
1.	5130 - zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	Utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego	1. Usuwanie drzew w miejscach, gdzie ich zwarcie zaczyna dominować nad krzewami jałowca (ponad 30%). 2. Usuwanie nadmiernie rozrastającej się tarniny i derenia (ich zwarcie osiąga ponad 40%)	Doraźnie, nie częściej niż co 5 lat	Macelowa Góra, po ewentualnym uzyskaniu zgody właścicieli gruntów: 1) Długa Grapa, 2) Zamczysko, 3) Goła Góra
2.	6170 - nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne	Utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego	Ochrona czynna (usuwanie ocieniających krzewów u podnóża ściany skalnej)	Nie później niż w 5 roku od zatwierdzenia Planu ochrony - cały okres	1. Zgodnie z mapą rozmieszczenia siedlisk: 1) masywy skalne wschodniej części Parku, 2) Pieniny Centralne. 2. Ochrona czynna: 1) Zawiesy, 2) Wąwóz Sobczyński

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
3.	6210 - murawy kserotermiczne	Utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego	Usuwanie drzew (świerk, sosna) i krzewów (zwłaszcza tarniny i derenia), w miejscach, gdzie ich zwarcie zaczyna dominować nad murawą (ponad 30%)	Nie później niż w ciągu 3 lat od zatwierdzenia Planu ochrony - rotacyjnie	1. Pod Trzema Koronami (wybrane piargi). 2. Wąwóz Sobczański (część) 3. Podłużce (część). 4. Wąwóz Macelowy 5. Nowa Góra 6. Macelowa Góra (część). 7. Upszar. 8. Zamek Czorsztyn 9. Po ewentualnym uzyskaniu zgody właścicieli gruntów (modyfikacje w zależności od wyników monitoringu): 1) Podskalnia Góra, 2) Goła Góra, 3) Wąwóz Macelowy, 4) Zamczysko, 5) Cisowce, 6) Długa Grapa, 7) Podłużce (część)
4.	6430 - ziołorośla górskie	Utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego	Usuwanie gatunków obcych, inwazyjnych	Cały okres obowiązywania Planu co 6 lat	Przełom Dunajca, doliny potoków: 1) Głębokiego, 2) Pienińskiego
5.	6520 - górskie łąki kośne	Utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego	Koszenie płątów siedliska obejmujących docelowo całość arealu, czyli ok. 200 ha	Nie później niż w ciągu 2 lub 3 lat od zatwierdzenia Planu ochrony - rotacyjnie, cały okres	Zgodnie z mapą rozmieszczenia siedlisk, w kolejności zależnej od wyników monitoringu (z uwzględnieniem własności): 1) grunty Skarbu Państwa, 2) grunty prywatne (w miarę uzyskiwania przychylniej decyzji właścicieli)

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
6.	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego	1. Usuwanie zarastających młaki krzewów wierzb i świerków. 2. Ręczne koszenie i ręczne usuwanie biomasy z młak. 3. Grodzenie młak w sąsiedztwie źródeł wykorzystywanych jako miejsca pojenia zwierząt. 4. Unikanie lokalizowania ujęć wody na cele komunalne	1. Nie później niż w 5 ciągu lat od zatwierdzenia Planu ochrony - modyfikować w zależności od wyników monitoringu. 2. Wykonanie zabiegów uzależnione od zgody właściciela lub zarządzającego obszarem	1. Zgodnie z mapą rozmieszczenia siedlisk, w zależności od wyników monitoringu. 2. Aktualnie: 1) Hala Majerz, 2) Roplichta, 3) Pod Ociemne
			Utrzymanie poziomu wody	Doraźnie	W zależności od wyników monitoringu
7.	8160* - podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	Utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego	1. Usuwanie drzew i krzewów (zwłaszcza tarniny i derenia) w miejscach, gdzie ich zwarcie zaczyna dominować nad murawą i odkrytym piargiem (ponad 30%). 2. Usuwanie odrośli.	1. Nie później niż w ciągu 5 lat od zatwierdzenia Planu ochrony – rotacyjnie. 2. Modyfikować w zależności od wyników monitoringu	1. Podskalnia Góra. 2. Goła Góra. 3. Zamczysko (za zgodą właścicieli). 4. W zależności od wyników monitoringu także: 1) Masyw Trzech Koron (część), 2) Macelowa Góra, 3) Nowa Góra, 4) w zależności od zgody właścicieli terenu: a) Długa Grapa
8.	8210 - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	Utrzymanie powierzchni i składu gatunkowego	Bez zabiegów	Cały okres obowiązywania Planu ochrony	1. Zgodnie z rozmieszczeniem siedliska. 2. Modyfikacje zgodnie z wynikami monitoringu

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
9.	8310 - jaskinie nieudostępne do zwiedzania	Utrzymanie powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska określonych wskaźnikami podanymi w opracowaniu „Monitoring siedlisk przyrodniczych – przewodnik metodyczny” wydanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	1. Bez zabiegów (zakaz wejścia do jaskiń bez zezwolenia, ograniczenie penetracji w okresie od października-maja). 2. Ochrona czynna renowacja zabezpieczeń w jaskini w Ociemnym (kraty w otworze, tak aby umożliwiła coroczne liczenia zimowe nietoperzy). 3. Usunięcie śmieci z jaskiń	Cały okres obowiązywania Planu ochrony - doraźnie	1. Zgodnie z mapą rozmieszczenia siedliska. 2. Jaskinia w Ociemnym. 3. Jaskinie przy drodze Pienińskiej
10.	9130 - żyzne buczyny	Utrzymanie powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska określonych wskaźnikami podanymi w opracowaniu „Monitoring siedlisk przyrodniczych – przewodnik metodyczny” wydanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Modyfikacja zabiegów gospodarczych, o ile wyniki ich realizacji mogłyby pogorszyć specyficzną strukturę i funkcję siedliska (według wskaźników monitoringu)	Cały okres obowiązywania Planu ochrony - w zależności od harmonogramu prac	1. Płaty położone w strefie ochrony ścisłej oraz czynnej zachowawczej. 2. Pozostałe płaty siedliska

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
11.	9150 - ciepłolubne buczyny storczykowe	Utrzymanie powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska określonych wskaźnikami podanymi w opracowaniu „Monitoring siedlisk przyrodniczych – przewodnik metodyczny” wydanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Modyfikacja zabiegów gospodarczych, o ile wyniki ich realizacji mogłyby pogorszyć specyficzną strukturę i funkcję siedliska (według wskaźników monitoringu)	Cały okres obowiązywania Planu ochrony - w zależności od harmonogramu prac	1. Płaty położone w strefie ochrony ścisłej oraz czynnej zachowawczej. 2. Pozostałe płyty siedliska
12.	9180* - jaworzyny na stokach i zboczach	Utrzymanie powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska określonych wskaźnikami podanymi w opracowaniu „Monitoring siedlisk przyrodniczych – przewodnik metodyczny” wydanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Bez zabiegów	Cały okres obowiązywania Planu ochrony	Wszystkie płyty

Lp	Typ siedliska przyrodniczego	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
13.	91E0* - lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	Utrzymanie powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska określonych wskaźnikami podanymi w opracowaniu „Monitoring siedlisk przyrodniczych – przewodnik metodyczny” wydanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska powstrzymanie inwazji gatunków obcych	1. Bez zabiegów. 2. Usuwanie gatunków obcych	Cały okres obowiązywania Planu ochrony-na bieżąco	1. Wszystkie płaty. 2. W zależności od obserwacji monitoringowych
14.	91Q0 - górskie reliktowe laski sosnowe	Utrzymanie powierzchni oraz struktury i funkcji siedliska określonych wskaźnikami podanymi w opracowaniu „Monitoring siedlisk przyrodniczych – przewodnik metodyczny” wydanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Bez zabiegów	Cały okres obowiązywania Planu ochrony	Wszystkie płaty

*Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym.

Zadania ochronne dla gatunków roślin Natura 2000.

Lp	Gatunek	Zadanie/ cel	Sposób wykonania	Termin/Częst otliwość	Lokalizacja
1.	Pszonak pieniński* <i>Erysimum pieninnicum</i>	Ochrona siedliska gatunku	1. Przy planowaniu prac leśnych wytypowanie miejsc szczególnie cennych i na ich terenie oraz w ich bliskim sąsiedztwie podporządkowanie prac leśnych ochronie siedlisk pszonaka. 2. Prowadzenie szlaków zrywkowych poza stanowiskami Usuwanie części podrostu drzew i krzewów ocieniających stanowiska pszonaka	Według wskazań monitoringu – prawdopodob- nie nie wcześniej niż w ciągu 5 lat od zatwierdzenia Planu ochrony	1. Wzgórze Czorsztyńskie. 2. Flaki
		Ochrona gatunku <i>ex situ</i>	1. Hodowla ogrodowa, bank nasion. 2. Współpraca z ogrodem botanicznym	Cały okres obowiązujący -a Planu ochrony	
2.	Obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	Ochrona populacji	Doświetlenie stanowisk, docelowo uzyskać ocienienie nie więcej niż 20%	Według wskazań monitoringu - prawdopodob- nie nie wcześniej niż w ciągu 5 lat od zatwierdzenia Planu ochrony	1. Dolina Harczygrunt (obwód Zielone Skałki, oddział 47 d). 2. Po uzyskaniu danych inventaryzacyjnych – ewentualnie pozostałe odnalezione stanowiska, analogicznie
3.	Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	Ochrona siedliska	1. Przy planowaniu prac leśnych wytypowanie miejsc szczególnie cennych i na ich terenie oraz w ich bliskim sąsiedztwie podporządkowanie prac leśnych ochronie siedlisk bezlista okrywowego. 2. Prowadzenie szlaków zrywkowych poza stanowiskami. 3. Bez zabiegów w strefie ochrony czynnej i ścistej	Cały okres obowiązujący -a Planu ochrony	Tereny prywatne (za zgoda właścicieli): 1) Dolina Łonnego Potoku, 2) Mały Loch, 3) Dolina Pienińskiego Potoku, 4) Las Poręba, 5) Wąwóz Sobczański, 6) Dolina Ociemnego Potoku, 7) Las Łupisko, 8) okolice Gródka, 9) Dolina Białego Potoku (rejon Gronia), 10) Nowa Góra, 11) rejon polany Pieniny

* Gatunek priorytetowy.

Zadania ochronne dla gatunków zwierząt (bez ptaków) Natura 2000.

Lp	Gatunek	Zadanie	Sposób wykonania	Termin/Częsotliwość	Lokalizacja
1.	Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określone na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
2.	Krasopanihera* <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctata</i>	1. Ochrona siedliska. 2. Zapobieganie sukcesji	Usuwanie podrostu drzew i krzewów wkraczających na piargi i siedliska kserotermiczne	W miarę potrzeb	1. Macelowy Wąwóz. 2. Podskalnia Góra. 3. Kosarzyska.
3.	Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określone na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
4.	Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony.	Określone na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
5.	Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Zabezpieczenie zimowiska dla zapewnienia spokoju zimującym nietoperzom	Konserwacja istniejącego zabezpieczenia	W miarę potrzeb	Jaskinia w Ociemnem
6.	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Zabezpieczenie zimowiska dla zapewnienia spokoju zimującym nietoperzom	Konserwacja istniejącego zabezpieczenia	W miarę potrzeb	Jaskinia w Ociemnem

Lp	Gatunek	Zadanie	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
7.	Ryś <i>Lynx lynx</i>	Utrzymanie korytarzy ekologicznych	Ujęcie korytarzy ekologicznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wyłączenie ich z zabudowy oraz utrzymanie ich dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów	W miarę potrzeb	Tereny łączące Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi

*) Gatunek priorytetowy.

Zadania ochronne dla gatunków ptaków.

Lp.	Gatunek	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
Gatunki ptaków będące przedmiotami ochrony					
1	Orzeł przedni <i>Aquila chrysoetes</i>	Zachowanie siedliska lęgowego	Bez zabiegów	Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych	Główne obszary występowania
2	Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	Ochrona stanowisk lęgowych	Ograniczenie lub zakaz wstępu w rejon bezpośredniego sąsiedztwa gniazda	Corocznie w całym okresie obowiązywania Planu ochrony	Znane gniazda
3	Puchacz <i>Bubo bubo</i>	1. Ochrona stanowisk lęgowych. 2. Ograniczenie zagrożenie powodowane go przez napowietrzne linie energetyczne	Ograniczenie lub zakaz wstępu w rejon bezpośredniego sąsiedztwa gniazda. Zamiana na terenie Parku napowietrznej linii energetycznej na energetyczną linię podziemną	Corocznie w całym okresie obowiązywania Planu ochrony	1. Znane gniazda 2. Trasa przebiegu linii energetycznej od zapory w Niedzicy do polany Majerz
4	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Zachowanie siedliska lęgowego	Bez zabiegów	Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych	Główne obszary występowania

Lp.	Gatunek	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
5	Dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
6	Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	Zachowanie siedliska lęgowego	Bez zabiegów	Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ochrony siedlisk przyrodniczych	Główne obszary występowania
7	Pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
Gatunki ptaków niebędące przedmiotami ochrony, dla których przewidziano wykonanie inwentaryzacji w trakcie obowiązywania planu					
1	Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określone na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
2	Jarząbek <i>Bonasa bonasia</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych i po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określone na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
3	Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określone na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
4	Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu

Lp.	Gatunek	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
5	Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
6	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
7	Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
8	Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
9	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
10	Drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu
11	Pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu

Lp.	Gatunek	Zadanie/cel	Sposób wykonania	Termin/Częstotliwość	Lokalizacja
12	Orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	Rozpoznanie stanu populacji i siedliska	Przeprowadzenie badań inwentaryzacyjnych, a po ich przeprowadzeniu określenie sposobu ochrony	Określona na podstawie wyników badań	Określona po rozpoznaniu

b) Monitoring stanu przedmiotów ochrony i monitoring realizacji celów.

- Określenie sposobów monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków.

Monitoring stanu ochrony siedlisk przyrodniczych będzie zarazem monitoringiem realizacji celów ochrony, czyli utrzymania lub odtwarzania stanu właściwego. W przypadku siedlisk i gatunków, które wymagają ochrony czynnej, stanowiska do monitoringu powinny obejmować miejsca stosowania tej ochrony. Jeśli aktualny stan ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków został uznany za właściwy, efektem stosowanych działań ochronnych powinno być utrzymanie tego stanu. Badanie określonych wskaźników stanu ochrony siedlisk przyrodniczych/gatunków na wybranych stanowiskach wykaże, czy stan właściwy został utrzymany. Jeśli tak, to znaczy, że stosowane metody ochrony są właściwe. Jeśli aktualny stan ochrony został uznany za niewłaściwy (zły lub niezadowalający), to celem działań ochronnych powinno być odtworzenie tego stanu. Jeśli okres potrzebny do osiągnięcia tego celu jest dłuższy niż okres, na który sporządza się plan zadań ochronnych, wtedy celem ochrony na potrzeby tego planu jest przynajmniej częściowa poprawa aktualnego stanu ochrony, wyrażająca się poprawą przynajmniej jednego wskaźnika stanu ochrony na monitorowanych stanowiskach, gdzie zastosowano działania ochronne.

Monitoring stanu ochrony/skuteczności zabiegów ochronnych prowadzi się zgodnie z metodyką stosowaną w monitoringu przyrodniczym prowadzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Monitoring skuteczności ochrony, czyli skutków wykonania zabiegów ochronnych powinien być prowadzony w oparciu o ocenę stanu ochrony gatunków lub siedlisk w kolejnych latach (okresach monitoringowych) i jest określony w załączniku nr 4 do niniejszego rozporządzenia - „Działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań”.

- Określenie sposobów monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony.

Sposoby monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000:

Pieniny – PLH120013 oraz Pieniny - PLB120008 zestawiono w tabelach:

Monitoring stanu ochrony siedlisk przyrodniczych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
1.	5130 - zarośla jałowca na murawach i wrzosowiskach	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 6 lat	1. Zamczysko. 2. Goła Góra	2
2.	6170 - nawapienne murawy wysokogórskie i wyleżyska śnieżne	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 6 lat	Proponowane lokalizacje: 1) Zawiesy, 2) Trzy Korony (Okraglica, Ganek), 3) Facimiech, 4) Wąwóz Sobczański	4
3.	6210 - murawy kserotermiczne	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 3 lata	1. Grabczychy, 2. Podskalnia Góra, 3. Pod Trzema Koronami, 4. Goła Góra, 5. Zamek Czorsztyń	5
4.	6430 - ziołorośla górskie	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 6 lat	1. Proponowana lokalizacja: 1) Barbarzyna, 2) Głęboki Potok. 2. Wizja terenowa (Przełom Dunajca)	2

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
5.	6520 - górskie łąki kośne	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w roku 2009)	Co 6 lat	1. Uproszczona ocena stanu siedliska (tylko parametry bez szczegółowych badań wskaźników i zdjęć fitosocjologicznych). 2. Proponowane lokalizacje: 1) grunty Skarbu Państwa: a) Doliny nad Gródkiem, b) Guskiewiczówka Szopka, c) Zaglinicka łąka, d) Bednarzówka, e) Szeroka Dolina, f) Wyrobek, 2) grunty prywatne: a) Za Rabsztynem, b) Lęborg, c) Za Zamczyskiem, Łazy. 3. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne). 4. Proponowane lokalizacje: 1) grunty Skarbu Państwa: a) Stolarzówka, b) Wielka Dolina, c) Tylskie Góry, d) Barbarzyna, 2) grunty prywatne: a) Wielkie Załonie, b) Zaukierze (Nad Stusem)	1. 11 – uproszczo- na ocena. 2. 6 – szczegóło- wy monitoring
6.	7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w roku 2009)	Co 6 lat	Proponowane lokalizacje: 1) Pod Ociemne, 2) Roplichta, 3) Za Stronią, 4) Zaukierze	1. 5 stanowisk (1 – Pod Ociemne, 1 – Roplichta. 2. 2 – Za Stronią, 1 – Zaukierze)

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
7.	8160* - podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 3 lata	1. Masyw Trzech Koron (Piarg Spuszczalnica, Grabczycha), 2. Wąwóz Gorczyński (Macelowy). 3. Wąwóz Sobczański	4
8.	8210 - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 6 lat	Po zinwentaryzowaniu - po 2 stanowiska w Pieninach Centralnych i Zachodnich	4
9.	8310 - jaskinie nie udostępniane do zwiedzania	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z docelową metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 6 lat	1. Jaskinia w Ociemnem. 2. Jaskinia Pienińska, 3. Walusiowa Jama. 4. Jaskinia w Świniej Skale. 5. Jaskinia nad Polaną Sosnowką. 6. Jaskinia w Facimiechu	6

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
10.	9130 - żyzne buczyny	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z docelową metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (dotychczas niemonitorowane, można zastosować wskaźniki z opracowania „Natura 2000 - Niezbędnik leśnika”, Klub Przyrodników 2008)	Co 6 lat	1. Uproszczona ocena stanu siedliska (tylko parametry bez szczegółowych badań wskaźników i zdjęć fitosocjologicznych) na 100 dotychczasowych powierzchniach monitoringowych. 2. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) - zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w 1/3 oddziałów leśnych, w których zidentyfikowano 9130 (w sumie 66 oddziałów), czyli na 22 stanowiskach, równomiernie rozmieszczonych w całym Parku	1. 100 – uproszczo- na ocena. 2. 22 – szczegóło- wy monitoring

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
11.	9150 - ciepłolubne buczyny storczykowe	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z docelową metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Co 6 lat	1. Uproszczona ocena stanu siedliska (tylko parametry bez szczegółowych badań wskaźników i zdjęć fitosocjologicznych) na 60 dotychczasowych powierzchniach monitoringowych. 2. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w około 1/3 oddziałów leśnych, w których zidentyfikowano 9150 (w sumie 65 oddziałów) – czyli na 22 stanowiskach, równomiernie rozmieszczonych w całym Parku	1. 60 – uproszczo- na ocena. 2. 22 – szczegóło- wy monitoring

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
12.	9180* - jaworzyny na stokach i zboczach	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 6 lat	Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) na 31 stanowiskach zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska: 1) Ociemny Potok, 2) Pieniński Potok, 3) Zamkowa Góra, 4) Sokolica, 5) ponadto stałe powierzchnie monitoringowe nr - 3, 7, 8, 11, 13, 15, 22, 25, 26, 29, 30, 34, 44, 50, 70, 73, 74, 141, 80, 86, 87, 88, 118, 119, 120, 121, 148.	31 – szczegóło- wy monitoring

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametry i wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badaw.
13.	91E0* - lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 6 lat	1. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na 31 stanowiskach, których powierzchnia jest większa od 0,1 ha, w tym 12 stanowisk dla nadrzecznej olszyny górskiej 91E0 oraz 19 stanowisk dla bagiennej olszyny górskiej. 2. Wszystkie stanowiska zlokalizowane są w oddziałach - 2, 4, 5, 8, 9, 13, 14A, 15, 17, 22, 23, 30, 32, 34, 35, 36, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 56, 57, 58, 59, 60, 71	31 – szczegóło- wy monitoring
14.	91Q0 - górskie reliktowe lasy sosnowe	1. Parametry: 1) powierzchnia siedliska, 2) struktura i funkcja, 3) perspektywy ochrony. 2. Wskaźniki – zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (opracowane w latach 2006-2008)	Co 6 lat	1. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na 10 stanowiskach. 2. Stanowiska należy wyznaczyć: 1) po dwa stanowiska w oddziałach - 37, 41, 57, 2) po jednym stanowisku w oddziałach - 25, 38, 71, 72	10 – szczegóło- wy monitoring

*) Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym.

Monitoring stanu ochrony gatunków roślin z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej.

Lp.	Przedmiot ochrony	Wskaźniki	Często- tliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badawczych
1.	<i>Pszonak pieniński</i> *) <i>Erysimum pieninnicum</i>	Stan populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Co 3 lata	1. Wzgórze Czorsztyńskie. 2. Flaki	2
		Stan siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Co 3 lata	1. Wzgórze Czorsztyńskie. 2. Flaki	2
2.	Obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	Stan populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Co 3 lata	1. Dolina Harczygrunt. 2. Czerwone Skały	2 (po odszukaniu nowych stanowisk, dodatkowe stanowiska – do uzyskania 50% liczby podawanych w literaturze stanowisk)
		Stan siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Co 3 lata	1. Dolina Harczygrunt. 2. Czerwone Skały	2 (po odszukaniu nowych stanowisk, dodatkowe stanowiska – do uzyskania 50% liczby podawanych w literaturze stanowisk)
3.	<i>Bezlist okrywowy</i> <i>Buxbaumia viridis</i>	Stan populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Co 3 lata	1. Las Łupisko. 2. Las Poręba. 3. Dolina Pienińskiego Potoku (górna część). 4. Mały Loch	4
		Stan siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Co 3 lata	1. Las Łupisko. 2. Las Poręba. 3. Dolina Pienińskiego Potoku (górna część). 4. Mały Loch	4

*) *Gatunek priorytetowy.*

Monitoring stanu ochrony gatunków zwierząt z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej.

Lp	Przedmiot ochrony	Wskaźniki	Częstotliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badawczych
1.	Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Stanu populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Rozpoznanie stanu populacji po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
		Stanu siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Rozpoznanie stanu siedliska po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
2.	Krasopani hera* <i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>	Stanu populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Corocznie	1. Macelowy Wąwóz. 2. Podskalnia Góra. 3. Grabczycha. 4. Kosarzyska 5. Ligarki	5
		Stanu siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Raz na 6 lat	1. Macelowy Wąwóz. 2. Podskalnia Góra. 3. Grabczycha. 4. Kosarzyska. 5. Ligarki	5
3.	Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Stanu populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Rozpoznanie stanu populacji po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
		Stanu siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Rozpoznanie stanu siedliska po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		

Lp	Przedmiot ochrony	Wskaźniki	Częstotliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badawczych
4.	<i>Traszka karpacka Triturus montandoni</i>	Stanu populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Rozpoznanie stanu populacji po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
		Stanu siedlisk zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Rozpoznanie stanu siedliska po przeprowadzeniu badań inwentaryzacyjnych		
5.	Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> (zimowiska)	Stanu populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Corocznie	Jaskinia w Ociemnem	1
		Stanu siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Corocznie	Jaskinia w Ociemnem	1
6.	Nocek duży <i>Myotis myotis</i> (zimowiska)	Stanu populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Corocznie	Jaskinia w Ociemnem	1
		Stanu siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Corocznie	Cały obszar Parku	1
7.	Ryś <i>Lynx lynx</i>	Stanu populacji zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Corocznie	Cały obszar Parku	1

*) Gatunek priorytetowy.

Monitoring stanu ochrony gatunków ptaków.

Lp	Przedmiot ochrony	Wskaźniki	Częstotliwość	Lokalizacja	Liczba stanowisk badawczych
1	Orzeł przedni <i>Aquila chrysoetos</i>	Liczebność populacji lęgowej	Co 3 lata	Cały obszar	Nie dotyczy
2	Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	1. Liczebność populacji lęgowej. 2. Sukces lęgowy	1. Liczebność (corocznie). 2. Sukces lęgowy (corocznie)	1. Liczebność (cały obszar). 2. Sukces lęgowy (wszystkie znane gniazda)	Nie dotyczy
3	Puchacz <i>Bubo bubo</i>	Liczebność populacji lęgowej	Co 3 lata	Cały obszar	Nie dotyczy
4	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Liczebność populacji lęgowej	Co 3 lata	Cały obszar	Nie dotyczy
5	Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i>	Liczebność populacji lęgowej	Co 3 lata	Cały obszar	Nie dotyczy
6	Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	Liczebność populacji lęgowej	Co 3 lata	Cały obszar	Nie dotyczy
7	Pomurnik <i>Tichodroma murarria</i>	Liczebność populacji lęgowej	Co 3 lata	Cały obszar	Nie dotyczy

c) Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony
Potrzeby w zakresie inwentaryzacji:

Metodyka inwentaryzacji powinna być zgodna z zasadami monitoringu opracowanymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Siedliska przyrodnicze: dostępne dane o rozmieszczeniu siedlisk przyrodniczych są wystarczające do planowania ochrony na obszarze Natura 2000 PLH 120013. Wyjątkiem jest jedynie siedlisko przyrodnicze o kodzie 8210 – wapienne ściany skalne (*Potentilletalia caulescentis*), dla którego należy przeprowadzić dodatkowe badania terenowe.

Gatunki roślin dla obszaru PLH 120013, z podanych w literaturze ośmiu stanowisk obuwika pospolitego *Cypripedium calceolus*, aktualnie potwierdzono tylko dwa. Pomimo poszukiwań, nie udało się do tej pory odszukać pozostałych stanowisk. Należy kontynuować ich poszukiwania.

Gatunki zwierząt (poza ptakami) dla obszaru PLH 120013: aktualny stan wiedzy o gatunkach zwierząt uznanych za przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 PLH120013 Pieniny jest niezadowalający. W przypadku płazów i biegacza urozmaiconego uniemożliwia to określenie działań ochronnych i stanowisk do monitoringu. Dotyczy to również podkowca małego w odniesieniu do jego żerowisk. Z terenu Pienin podawanych jest też kilka gatunków Natura 2000 o słabo rozpoznanym występowaniu, które potencjalnie mogłyby być przedmiotami ochrony w obszarze „Pieniny”. Poniżej podano listę gatunków zwierząt Natura 2000 wymagających badań inwentaryzacyjnych na obszarze Pienin.

Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*: Występowanie tego gatunku na obszarze Pienińskiego Parku Narodowego jest bardzo słabo poznane. Wymagana jest inwentaryzacja stanowisk (doliny potoków, zwłaszcza Pienińskiego Potoku, wzdłuż potoków i młaki na zboczach dolin).

Krasopani Hera *Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*: Potrzebne jest pełne rozpoznanie rozmieszczenia gatunku na obszarze Pienin. Badań inwentaryzacyjnych wymagają północna i wschodnia części obszaru.

Kumak górski *Bombina variegata*: Aktualne występowanie tego gatunku na obszarze Pienińskiego Parku Narodowego jest słabo rozpoznane. Potrzebne dalsze badania inwentaryzacyjne i pozyskanie danych ilościowych.

Traszka karpacka *Triturus montandoni*: Aktualne występowanie tego gatunku na obszarze Pienińskiego Parku Narodowego jest słabo rozpoznane. Potrzebne dalsze badania inwentaryzacyjne i pozyskanie danych ilościowych.

Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*: Inwentaryzacja zimowisk oraz badania telemetryczne dla określenia arealów żerowania kolonii rozrodczych usytuowanych w sąsiedztwie obszaru Natura 2000.

Poczwarówka zwięzona *Vertigo angustior*: Występowanie tego gatunku na obszarze Pienińskiego Parku Narodowego wymaga dalszego rozpoznania. W latach 1990. potwierdzono jego obecność na tym terenie (Operat ochrony fauny Parku z 1997 r.) w nietypowym dla niego siedlisku. W latach 2006 i 2009 dr Anna Drozd prowadziła monitoring ślimaków na terenie Parku, wykazała gatunek na trzech stanowiskach: Kwicurki, Roplichta, Pod Ociemnym. W 2007 odkryto stanowisko *V. angustior* w sąsiedztwie Parku, w oddziale 110, w leśnictwie Jaworki (nadleśnictwo Krościenko w ramach tzw. inwentaryzacji leśnej (Zając 2007). Konieczna jest inwentaryzacja gatunku w Parku, zwłaszcza w miejscach występowania typu siedliska 7230, opisywanego przez Horsaka (2005) jako typowe dla tego gatunku w Karpatach, w celu ustalenia faktycznego statusu gatunku w obszarze i ewentualnej weryfikacji znaczenia obszaru dla jego ochrony w skali kraju.

Mopek *Barbastella barbastellus*: Gatunek znany z nielicznych stwierdzeń, słabo rozpoznany, a teoretycznie powinien występować na całym obszarze Parku. Potrzebne są badania telemetryczne w okresie letnim w celu określenia lokalizacji i liczby schronień letnich, potencjalnej liczebności gatunku, arealów żerowania i preferencji siedliskowych.

Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*: Zaleca się poszukiwanie zimowisk.

Nocek duży *Myotis myotis*: Inwentaryzacja zimowisk.

Gatunki ptaków:

Aktualny stan wiedzy o następujących gatunkach ptaków uznanych za przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 PLB120008 Pieniny jest niezadowolający:

Dzięcioł białogrzbisty *Dendrocopos leucotos*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Pomurnik *Tichodroma muraria*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Aktualny stan wiedzy o następujących gatunkach ptaków wymienionych w Standardowych formularzach danych nie uznanych za przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 PLB120008 Pieniny jest niezadowolający:

Trzmielojad *Pernis apivorus*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Jarząbek *Bonasa bonasia*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Puszczyk uralski *Strix uralensis*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Włochatka *Aegolius funereus*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Dzięcioł czarny *Dryocopus martius*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Muchołówka mała *Ficedula parva*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Gąsiorek *Lanius collurio*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Drozd obrożny *Turdus torquatus*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Pliszka górską *Motacilla cinerea*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

Orzechówka *Nucifraga caryocatactes*: Inwentaryzacja obejmująca cały obszar w celu rozpoznania liczebności i rozmieszczenia gatunku.

8. Wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan nie dotyczy wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej. W celu eliminacji zagrożeń dla obszarów Natura 2000, wprowadza się zmiany dotyczące wyłączenia terenów z zabudowy w istniejących, obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Są to zmiany niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, w tym uwzględniono ochronę korytarzy ekologicznych, łączących obszar Natura 2000 z innymi terenami cennymi przyrodniczo:

- 1) wyłączenie z zabudowy i ograniczania przestrzeni przez bariery techniczne istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park z obszarami cennymi przyrodniczo w następujących strefach:

1.1) w gminie Krościenko n.D.:

a) obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Pienińskim Parkiem Narodowym od oczyszczalni ścieków dla Miasta Szczawnica po obszar przeznaczony pod zabudowę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krościenko n.D.. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) przy ul. Kozłeczyzna do Dunajca oraz z drugiej strony Dunajca od obszaru przeznaczonego pod zabudowę w w/w Studium Gminy Krościenko n.D.. przy ul. Kingi do granicy Pienińskiego Parku Narodowego (korytarz nr 1*) z wyjątkiem terenów przewidzianych pod budowę przystani flisackiej w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Przystań zatwierdzonym uchwałą nr XXXII/231/2001 Rady Gminy w Krościenko n.D.. z dnia 2 marca 2001 r.,

b) obszar pomiędzy Pienińskim Parkiem Narodowym, a Gorcami (pasmem Lubania):
- od Wielkiego Załonia w kierunku na Dział (pomiędzy Grywałdem a Dziadowymi Kątami - korytarz nr 2);
- od Koziej Góry, Gronia i Płaśni w kierunku pasma Lubania (pomiędzy Grywałdem a Krośnicą - korytarz nr 3 i 4);

1.2) w mieście Szczawnica obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego, a Pienińskim Parkiem Narodowym od granicy z Gminą Krościenko n.D. do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec - korytarz nr 1;

1.3) w gminie Czorsztyń z siedzibą w Maniowach:

a) od Majerza poprzez Wielkie Pole do pasma Lubania - korytarz nr 5,

- b) od Macelowej Góry (zabudowań w Sromowcach Wyżnych - Kątach) po obszar przeznaczony pod zabudowę w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy Czorsztyn z/s w Maniowach Nr XXIII/162/04 z dnia 29 listopada 2004r.) w Sromowcach Niżnych - korytarz nr 8,
- c) od Góry Popieska przez Sołtysią Skałkę i Pulsztyn do Macelowej Góry - korytarz nr 7;

1.4) w gminie Łapsze Niżne:

- a) obszar pomiędzy częścią Pienin Spiskich poza Parkiem do zbiornika:
  - od szkółki leśnej Nadleśnictwa Krościenko n.D. w Falsztynie po zabudowania Niedzicy - Kopanisko w kierunku Uroczyska Zielone Skałki - korytarz nr 6,
  - od Niedziczanki po zaporę zbiornika wyrównawczego - korytarz nr 7.

Mapka „Przebieg korytarzy ekologicznych łączących Pieniński Park Narodowy z innymi obszarami” z zaznaczonymi numerowanymi korytarzami ekologicznymi znajduje się w załączniku nr 2 do rozporządzenia:

- 2) wyłączenie z zabudowy terenu pomiędzy Uroczyskiem Zamek Czorsztyn, istniejącą zabudową Czorsztyna, a Wapiennikiem;
- 3) wprowadzenie obowiązku ochrony walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku poprzez zakazu budowy masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych wysokich budowli, z wyłączeniem terenów przewidzianych pod zabudowę;
- 4) zmiana przeznaczenia gruntów oznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczawnica zatwierdzonym Uchwałą NR 209/XXX/96 z dnia 25 listopada 1996 r. jako B88 NO/TS z terenów usług na tereny wyłączone z zabudowy i zainwestowania;
- 5) zmiana przeznaczenia terenów w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krościenko n.D. (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) w części położonej pomiędzy istniejącą zabudową przy ulicy św. Kingi w Krościenku n.D., a granicą Parku poprzez wyłączenie ich z zabudowy i zainwestowania w tym z zabudowy siedliskowej i tymczasowej;
- 6) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 9ML, 10ML i 11ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Łapsze Niżne (zatwierdzonym Uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r.), w części dotyczącej miejscowości Falsztyn, ze względu na to, że są to według mpzp tereny osuwiskowe;
- 7) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 13ML i 14ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Łapsze Niżne zatwierdzonym Uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006, w części dotyczącej miejscowości Niedzica Zamek, ze względu na to, że są to według Studium tereny osuwiskowe.

UZASADNIENIE

Plan ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego jest dokumentem określającym sposoby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody występujących na terenie tego parku narodowego. Dla właściwego funkcjonowania parku narodowego i jego ochrony, tworzy się plan ochrony. Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) – plan ochrony sporządza dyrektor parku narodowego. Plan ochrony sporządza się na okres 20 lat. W ustawie o ochronie przyrody określa się zakres informacji, jakie należy uwzględnić przy sporządzaniu projektu planu ochrony oraz wymienia, co powinien zawierać projekt planu ochrony dla parku narodowego. Plan ochrony parku narodowego staje się równocześnie planem zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 leżących w granicach Parku po spełnieniu wymogów określonych w art. 28 ww. ustawy. W myśl art. 19 ust. 5 ww. ustawy Minister Środowiska ustanawia plan ochrony dla parku narodowego w drodze rozporządzenia.

Szczegółowe wytyczne co do trybu sporządzania planu ochrony, zakresu prac, sposobu zmian planów ochrony oraz zakresu i sposobu ochrony zasobów, tworów i składników przyrody zawiera rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Pieniński Park Narodowy nie posiada obowiązującego planu ochrony. „Plan urządzania Gospodarstwa Rezerwatowego Pienińskiego Parku Narodowego na lata 1989-1998”, pełniący funkcje podobną do planu ochrony, obowiązywał do dnia 31.12.1998 r. Z kolei opracowywany w latach 1998-2001 projekt „Planu ochrony Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2001-2020”, odebrany w dniu 11 czerwca 2001 r. zgodnie z obowiązującymi wówczas procedurami przez powołaną w tym celu komisję i przesłany do Ministerstwa Środowiska nie został zatwierdzony do stosowania. W latach 2001-2011 Pieniński Park Narodowy prowadził więc działalność ochronną na podstawie rocznych zadań ochronnych zatwierdzanych przez Ministra Środowiska.

Prace nad projektem planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego rozpoczęły się w październiku 2008 r. W drodze przetargu został wyłoniony główny wykonawca projektu, którym zostało Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie. Obwieszczeniem z dnia 14 października 2008 r. Dyrektor Pienińskiego Parku Narodowego z siedzibą w Krościenku n.D. zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu ochrony i możliwość składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) i rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794). Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Pienińskiego Parku Narodowego oraz ukazało się drukiem w prasie lokalnej (Dziennik Polski, wydanie podhalańskie). Z uwagi na znaczenie dokumentu, jakim jest plan ochrony dla parku narodowego, dla gmin, na obszarze których Park jest położony, zostały zorganizowane w dniach 6 i 11 lutego 2009 r. spotkania informacyjne z samorządami Gmin: Czorsztyn, Łapsze Niżne, Krościenko, Szczawnica. W okresie prac nad projektem Planu żadna osoba ani instytucja nie skorzystała z możliwości zapoznania się z opracowywaną dokumentacją. Wpłynęły uwagi od następujących instytucji:

- 1) Urzędu Gminy Czorsztyn z siedzibą w Maniowach. Dotyczyły wyznaczenia dwóch nowych szlaków turystycznych, tj. w Sromowcach Wyżnych i Sromowcach Niżnych. Uwagi zostały przekazane Wykonawcy projektu planu ochrony i podczas prac nad

planem przeanalizowane pod kątem zgodności z podstawowym celem jakim jest ochrona przyrody parku. Ze względu na bardzo gęstą sieć szlaków w Parku wnioski zostały odrzucone;

- 2) Sołectwa Wsi Sromowce Wyżne. Dotyczyły wyrażenia zgody w planie na budowę masztów telefonii komórkowej w Sromowcach Wyżnych i wymiany gruntów w Straszyn Potoku. Wnioski zostały przekazane Wykonawcy planu i szczegółowo przeanalizowane w trakcie prac nad planem. Wniosek dotyczący wyrażenia zgody na budowę masztów został częściowo uwzględniony w końcowej wersji projektu planu ochrony, natomiast wniosek dotyczący zamiany gruntów został odrzucony ze względu na to, iż nie był to przedmiot planu ochrony.

Po zakończeniu prac nad projektem Dyrektor Pienińskiego Parku Narodowego na podstawie art. 19 ust 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody ogłosił rozpoczęcie konsultacji społecznych dotyczących projektu Planu ochrony Pienińskiego Parku Narodowego, które były prowadzone w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r., poz. 1227, z późn. zm.). W prasie lokalnej (Dziennik Polski, wydanie podhalańskie) zostało zamieszczone ogłoszenie informujące o rozpoczęciu konsultacji społecznych. Jednocześnie ogłoszenie takie umieszczono na stronie internetowej Pienińskiego Parku Narodowego. Na stronie tej udostępniono do pobrania projekt Planu ochrony wraz z mapą podziału powierzchniowego. Wykonawca prac zawiadomił również listownie (pisma z dnia 4 sierpnia 2010 r.) sołtysów miejscowości: Krościenko-Centrum, Hałuszowa, Tylka-Biały Potok, Falsztyn, Niedzica-Zamek, Kluszkowce, Czorsztyn, Sromowce Wyżne, Sromowce Niżne, Starostwo Powiatowe w Nowym Targu, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krakowie, Nadleśnictwo Krościenko, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A., Zarząd Okręgowy Ligi Ochrony Przyrody w Nowym Sączu, Klub Przyrodników o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu Planu ochrony Pienińskiego Parku Narodowego. Do pism zostały dołączone wersje cyfrowe projektu rozporządzenia wraz z mapą, zaś dla sołtysów wydrukowane ww. dokumenty. Konsultacje społeczne trwały od 1 września do 21 września 2010 r. W dniach 26, 27, 30 sierpnia oraz 2, 8 września 2010 r. zostały zorganizowane spotkania informacyjne z mieszkańcami miejscowości w granicach, których położony jest Pieniński Park Narodowy, oraz z przedstawicielami Rad Gmin: Czorsztyn, Krościenko n.D., Łapsze Niżne, Szczawnica.

Do dnia 21 września 2010 r. wpłynęły wnioski i uwagi (ustnie do protokołu, pisemnie i pocztą elektroniczną) od 12 podmiotów. Wystąpienia zawierały w sumie 134 wnioski dotyczące regulacji w treści projektu planu. Ze względu na powtarzanie się niektórych wystąpień wyróżniono 86 grup wniosków.

Równocześnie zgodnie z art. 19 ustawy o ochronie przyrody wystąpiono do Rad Gmin: Czorsztyn, Krościenko n.D., Łapsze Niżne, Szczawnica z prośbą o zaopiniowanie projektu Planu. Do dnia 30 września 2010 r. wpłynęły opinie od 4 Rad Gmin. Trzy opinie były negatywne, jedna pozytywna, pod warunkiem spełnienia konkretnych wniosków. W przesłanych opiniach sformułowano 29 wniosków dotyczących zapisów w treści projektu planu, z czego 24 wnioski pokrywały się swoją treścią z wcześniejszymi wystąpieniami.

Opinie, uwagi i wnioski, które wypłynęły w trakcie konsultacji społecznych, zostały szczegółowo przeanalizowane i na spotkaniu w dniu 21 października 2010 r. z udziałem Komisji Rady Naukowej Pienińskiego Parku Narodowego ds. planu ochrony, pracowników Parku i wykonawców projektu planu ochrony podjęto następujące ustalenia:

- 26 wniosków (25 grup) uwzględniono korygując przepisy lub uzupełniono treść projektu planu,
- 54 wnioski (24 grupy) uwzględniono częściowo wprowadzając stosowne zmiany w treści projektu planu,
- 54 wnioski (37 grup) nie zostały uwzględnione - podano stosowne uzasadnienie nieuwzględnienia wniosku.

W stosunku do wniosków, które zawarte były w opiniach Rad Gmin podjęto następujące ustalenia:

- 3 wnioski (3 grupy) uwzględniono,
- 15 wniosków (13 grup) uwzględniono częściowo,
- 11 wniosków (9 grup) nie uwzględniono.

Szczegółowy wykaz opinii, uwag i wniosków, wraz z uzasadnieniem sposobu ich rozpatrzenia zawierają lista opinii do wyłożonego w Dyrekcji PPN w Krościenku n.D. ul. Jagiellońska 107B projektu „Planu ochrony Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2012-2031” w ramach opiniowania przez samorządy i sposób ich rozpatrzenia oraz lista uwag i wniosków do wyłożonego w Dyrekcji PPN w Krościenku n.D. ul. Jagiellońska 107B projektu „Planu ochrony Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2012-2031” w ramach konsultacji społecznych i sposób ich rozpatrzenia.

Dokumenty powyższe wraz ze skorygowanym projektem planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego zamieszczone zostały na stronie internetowej Parku.

Odpowiedzi na uwagi i wnioski dla poszczególnych osób i instytucji wysłane zostały również listownie.

Projekt planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego opracowany został na podstawie dokumentacji wykonanej w ramach zamówienia pod nazwą: *Dostosowanie „Projekt planu ochrony Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2001-2020” do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego.*

Projekt rozporządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego zawiera:

- 1) cele ochrony przyrody oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji, które są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 2) identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków, które są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 3) wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, które stanowią załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 4) określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań, które stanowią załącznik nr 4 do rozporządzenia;
- 5) wskazanie obszarów i miejsc udostępnionych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych oraz sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz określenie sposobów ich udostępniania, które stanowią załącznik nr 5 do rozporządzenia;
- 6) wskazanie miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, które stanowią załącznik nr 6 do rozporządzenia;
- 7) ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych, które stanowią załącznik nr 7 do rozporządzenia;
- 8) zakres planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 – PLH120013 i PLB120008, uwzględniony w planie ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego, który stanowi załącznik nr 8 do rozporządzenia.

Dokumentacja do Planu Ochrony Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2012-2031 składa się z następujących części:

- 1.1. OPERAT GEODEZYJNY
- 1.2. OPERAT OCHRONY ZASOBÓW PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ I GLEB
- 1.3. OPERAT OCHRONY EKOSYSTEMÓW WODNYCH
- 1.4. OPERAT OCHRONY EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH – ELABORAT,
CHARAKTERYSTYKA I PRZEMIANY DRZEWOSTANÓW PIENIŃSKIEGO PARKU
NARODOWEGO W OPARCIU O POMIARY NA STAŁYCH POWIERZCHNIACH
KOŁOWYCH METODĄ DZIEWOLSKIEGO

- 1.5. OPERAT OCHRONY LĄDOWYCH EKOSYSTEMÓW NIELEŚNYCH
- 1.6. OPERAT OCHRONY ROŚLIN I GRZYBÓW ORAZ ICH SIEDLISK I STANOWISK
- 1.7. OPERAT OCHRONY ZWIERZĄT ORAZ ICH SIEDLISK I STANOWISK
- 1.8. OPERAT OCHRONY WALORÓW WIDOKOWYCH
- 1.9. OPERAT OCHRONY ZASOBÓW KULTUROWYCH
- 1.10. OPERAT ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH
- 1.11. CHARAKTERYSTYKA UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNYCH I GOSPODARCZYCH
- 1.12. STAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO CHARAKTERYSTYKA I OCENA
- 1.13. OPERAT ZWIĄZANY Z OCHRONĄ PARKU JAKO OBSZAR NATURA 2000
- 2.1. OPERAT GENERALNY
- 2.2. OPERAT ANALIZY SKUTECZNOŚCI DOTYCHCZASOWYCH SPOSOBÓW OCHRONY
- 2.3. KONCEPCJA OCHRONY ZASOBÓW, TWORÓW I SKŁADNIKÓW PRZYRODY ORAZ WARTOŚCI KULTUROWYCH
- 2.4. OPERAT OCENY PRZEWIDYWANYCH SKUTKÓW PLANU OCHRONY ORAZ OSZACOWANIA JEGO KOSZTÓW W PIENIŃSKIM PARKU NARODOWYM
- 2.5. OPERAT USTALEŃ DO STUDIÓW UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMIN, MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTW

W załączniku nr 1 do rozporządzenia na podstawie zapisów operatu generalnego oraz operatów szczegółowych określono cele ochrony przyrody oraz wskazano przyrodnicze i społeczne uwarunkowania ich realizacji.

Sformułowano ogólne cele ochrony przyrody Parku, jak i cele szczegółowe w odniesieniu do przyrody nieożywionej, ekosystemów leśnych, lądowych ekosystemów nieleśnych, ekosystemów wodnych, gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk, gatunków zwierząt i ich siedlisk, siedlisk przyrodniczych, krajobrazu, wartości kulturowych oraz obszarów Natura 2000.

Przyrodnicze uwarunkowania celów ochrony przyrody określono poprzez:

- 1) charakterystykę ekosystemów leśnych, lądowych nieleśnych oraz wodnych występujących na terenie Parku;
- 2) zestawienie ilości występujących w Parku gatunków roślin i grzybów;
- 3) zestawienie ilości gatunków roślin i grzybów o szczególnych walorach w Parku (gatunki prawnie chronione, gatunki zagrożone z Czerwonej Listy Roślin, gatunki i odmiany endemiczne, gatunki reliktowe, gatunki specjalnej troski);
- 4) zestawienie ilości występujących w Parku gatunków zwierząt;
- 5) zestawienie ilości gatunków zwierząt o szczególnych walorach w Parku (gatunki prawnie chronione, gatunki zagrożone, gatunki należące do endemitów karpackich, gatunki górskie i północno-górskie, gatunki unikatowe w Polsce, gatunki specjalnej troski);
- 7) charakterystykę walorów krajobrazowych;
- 8) zestawienie typów siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000;
- 9) zestawienie typów siedlisk przyrodniczych zidentyfikowanych w obszarze, ale niewymagających ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000;
- 10) zestawienie gatunków roślin i zwierząt (bez ptaków) wymagających ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 Pieniny PLH120013;
- 11) zestawienie gatunków ptaków wymagających ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 Pieniny PLB120008.

Społeczne uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody określono poprzez:

- 1) podanie aktów prawnych powołujących Park i stanowiących podstawy jego funkcjonowania;
- 2) określenie położenia administracyjnego i powierzchni Parku w rozbiciu na kategorie gruntów oraz jego otuliny;
- 3) wykaz kategorii użytkowania gruntów na obszarze Parku według form własności,
- 4) podział Parku na obwody ochronne;
- 5) strefy nadzorowane w otulinie Parku.

Załącznik nr 2 zawiera identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Na podstawie „Operatu zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych” zidentyfikowano 33 zagrożenia wewnętrzne istniejące, 7 zagrożeń wewnętrznych potencjalnych, 9 zagrożeń zewnętrznych istniejących oraz 5 zagrożeń zewnętrznych potencjalnych. Dla każdego zagrożenia określono zagrożone siedlisko przyrodnicze lub/i gatunek Natura 2000 oraz sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków. Zidentyfikowanie zagrożeń stanowiło podstawę do planowania zabiegów ochronnych.

Załącznik nr 3 wskazuje obszary ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej z podaniem ich lokalizacji i powierzchni.

Podział Parku na rodzaje ochrony został dokonany w oparciu o „Mapę podziału powierzchniowego Pienińskiego Parku Narodowego”, wg stanu na dzień 1 stycznia 2010 roku. Zaplanowany podział Parku na różne rodzaje ochrony jest kontynuacją kilkudziesięcioletniej tradycji. Grunty objęte ochroną ścisłą koncentrują się w części wschodniej Parku objętej ochroną od 1932 r. Ochroną ścisłą i czynną objęte są grunty Skarbu Państwa, ochrona krajobrazowa to przede wszystkim grunty prywatne i gminne.

Załącznik nr 4 zawiera określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.

Określone zostały:

- 1) program działań ochronnych w obszarach objętych ochroną ścisłą - dla tego obszaru obejmuje działania konieczne ze względów na ochronę występujących tu ekosystemów i gatunków roślin i zwierząt;
- 2) program działań ochronnych w obszarach ochrony czynnej, w rozbiciu działania w ekosystemach leśnych, nieleśnych ekosystemach lądowych, ekosystemach wodnych, działania w stosunku do roślin i grzybów dziko występujących, w stosunku do zwierząt dziko występujących, w stosunku do przyrody nieożywionej i gleb, w stosunku do ochrony środowiska, w stosunku do walorów krajobrazowych oraz w stosunku do wartości kulturowych;
- 3) program działań ochronnych w obszarach ochrony krajobrazowej.

W formie tabelarycznej z podaniem rodzaju działań ochronnych, sposobu wykonania i zakresu oraz lokalizacji zestawiono:

- 1) działania ochronne wspólne dla obszarów objętych wszystkimi formami ochrony;
- 2) działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej;
- 3) działania ochronne na obszarach ochrony czynnej;
- 4) działania ochronne na obszarach ochrony krajobrazowej;
- 5) działania z zakresu inwentaryzacji, badań naukowych i monitoringu.

Zaplanowane działania w 20-letniej perspektywie wypełniają postulaty zawarte w poszczególnych operatach szczegółowych i wynikają z określonych sposobów eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków dla zidentyfikowanych zagrożeń. Na podstawie doświadczeń i dotychczasowych działań Parku należy stwierdzić, że zakres i rozmiar

zaplanowanych działań zapewni sprawne funkcjonowanie Parku na okres obowiązywania Planu ochrony.

Załącznik nr 5 określa obszary i miejsca udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, kulturowych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych oraz sposoby ich udostępniania.

W formie tabel zawierających informacje dotyczące: obszarów i miejsc udostępnianych, sposobu udostępniania oraz maksymalnej liczby osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu zestawiono:

- 1) miejsca udostępniane w celach naukowych;
- 2) miejsca udostępniane w celach edukacyjnych;
- 3) miejsca udostępniane w celach turystycznych.

Określone zostały również zasady udostępniania obszaru Parku dla ww. celów.

Załącznik nr 6 określa miejsca, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza. W planie ochrony wprowadzono limitu osób mogących przebywać jednocześnie w danym obszarze parku narodowego, udostępnionym dla realizacji wskazanego celu. Wynika to z trudności w egzekwowaniu takiego limitu. Teren parku jest dostępny przez wiele dróg i ścieżek, a ponadto w aż 42 % stanowi własność prywatną.

Załącznik nr 7 stanowią ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych.

Sformułowano 28 propozycji ustaleń do nowotworzonych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku, mogących mieć swoje źródło w jego otulinie. Ustalenia te nie dotyczą planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony lub będących w toku opracowania, a uzgodnionych z Parkiem.

Dla gruntów położonych na terenie Parku, niestanowiących własności Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Pienińskiego Parku Narodowego, dopuszczono wyłącznie bieżące utrzymanie i remonty istniejącej zabudowy, bieżące utrzymanie, modernizację i remonty istniejącej infrastruktury technicznej.

Wprowadzono wskazania odnośnie do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planie zagospodarowania przestrzennego województwa, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Wskazania te dotyczą wyłączenia z zabudowy i ograniczania przestrzeni przez bariery techniczne istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park z obszarami cennymi przyrodniczo. Wskazano konkretne miejsca w poszczególnych gminach uwidocznione również na mapie korytarzy ekologicznych zamieszczonej w rozporządzeniu. Wskazano w poszczególnych gminach miejsca, które powinny być wyłączenie z zabudowy. Wprowadzono obowiązek ochrony walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku.

Należy podkreślić, że najwięcej uwag, które wpłynęły w czasie konsultacji społecznych projektu Planu ochrony dotyczyło załącznika nr 7 i znaczna ich część częściowo została uwzględniona.

Załącznik nr 8 zawiera zakres planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 – PLH120013 i PLB120008, uwzględniony w planie ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego.

Załącznik powyższy został przygotowany w celu spełnienia wymogów określonych w art. 28 ustawy o ochronie przyrody, aby Plan ochrony parku narodowego stał się planem zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 leżących w granicach Parku.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pieniny PLH120013 oraz obszar specjalnej ochrony Pieniny PLB120008 w całości zawierają się w granicach Parku. Załącznik nr 8 opracowany został na podstawie „Operatu związanego z ochroną parku jako obszar Natura 2000” i zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszarów Natura 2000;
- 2) zweryfikowaną listę przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000;
- 3) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 4) określenie celu działań ochronnych na terenie Parku jako obszaru Natura 2000 Pieniny PLH120013 oraz Pieniny PLB120008 - utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących przedmiotami ochrony w tych obszarach, zachowanie integralności obszarów i zapewnienie spójności sieci obszarów Natura 2000;
- 5) określenie wskazań niezbędne do realizacji ww. celu;
- 6) określenie warunków utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt określonych w załącznikach I i II do dyrektywy siedliskowej oraz gatunków ptaków określonych w dyrektywie ptasiej;
- 7) określenie działań ochronnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację. W tabelach określających przedmiot ochrony, zadanie/cel, sposób wykonania, termin/częstotliwość oraz lokalizację zestawiono: zadania ochronne dla siedlisk przyrodniczych, zadania ochronne dla gatunków roślin i zwierząt określonych w załącznikach I i II do dyrektywy siedliskowej oraz gatunków ptaków określonych w dyrektywie ptasiej;
- 8) określenie sposobów monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków;
- 9) określenie sposobów monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony. W tabelach określających przedmiot ochrony, parametry i wskaźniki, częstotliwość, lokalizację oraz liczbę stanowisk badawczych zestawiono: monitoring stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, monitoring stanu ochrony gatunków roślin określonych w załączniku II do dyrektywy siedliskowej, monitoring stanu ochrony gatunków zwierząt określonych w załączniku II do dyrektywy siedliskowej oraz monitoring stanu ochrony gatunków ptaków;
- 10) określenie potrzeb w zakresie inwentaryzacji w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów ochrony;
- 11) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszary Natura 2000.

Opracowany projekt planu ochrony Pienińskiego Parku Narodowego spełnia wymogi przewidziane dla tego dokumentu w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody.

Spełnione również zostały warunki określone w art. 28 ustawy o ochronie przyrody, aby plan ochrony parku narodowego stał się planem zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 leżących w granicach Parku.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zapewniona została możliwość udziału społeczeństwa w tworzeniu planu ochrony poprzez udostępnienie projektu planu ochrony wraz z dokumentacją i stworzenie możliwości składania uwag i wniosków. Projekt poddany został konsultacjom społecznym i opiniowaniu przez właściwe miejscowo rady gmin. Duża liczba osób obecnych na spotkaniach informacyjnych, jak i liczba wniesionych uwag i wniosków, pozwala stwierdzić, że udział społeczeństwa w tworzeniu planu ochrony był bardzo znaczny.

Uwagi i wnioski, które wpłynęły w trakcie konsultacji społecznych zostały uwzględnione w 20% przypadków. 40% wniosków uwzględniono częściowo, a 40% nieuwzględniono z podaniem uzasadnienia. Wnioski, które wpłynęły w trakcie opiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin zostały uwzględnione w 10% przypadków. 52% wniosków uwzględniono częściowo, a 38% nie uwzględniono z podaniem uzasadnienia.

Należy stwierdzić, że projekt planu ochrony Pienińskiego Parku Narodowego został opracowany zgodnie z obowiązującymi wymogami prawnymi i przeszedł proces konsultacji społecznych i opiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin. Plan Ochrony Pienińskiego Parku Narodowego zapewni sprawne funkcjonowanie Parku na okres 20 lat.

W obecnym stanie prawnym Pieniński Park Narodowy wykonuje zabiegi ochronne na podstawie „Zadań ochronnych dla Pienińskiego Parku Narodowego na 2011 r.” zatwierdzonych zarządzeniem nr 59 Ministra Środowiska z dnia 2 listopada 2010 r. Na podstawie zadań ochronnych sporządzone zostały plany rzeczowe. Po zatwierdzeniu planu ochrony nie będzie potrzeby sporządzania zadań ochronnych. Ponadto plan ochrony jest dokumentem o znacznie większym zakresie informacji dotyczących nie tylko gruntów Skarbu Państwa pozostających w wiecznym użytkowaniu Parku, ale również gruntów innych własności. Plan ochrony zawiera między innymi wytyczne do opracowywania uproszczonych planów urządzania lasu gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa, które wygasną z dniem 31 grudnia 2014 r. W planie ochrony znajdują się informacje na temat niezbędnych zadań ochronnych w tym monitoringu gatunków i siedlisk, których ochrona jest związana z powołaniem na terenie Parku obszarów Natura 2000. Oddany w 2001 r. projekt planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego nie zawierał tego typu informacji.

Rozporządzenie nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt rozporządzenia został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Procesu Legislacyjnego, zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337). Projekt rozporządzenia wypełnia zobowiązania zawarte w:

- 1) dyrektywie 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7).
- 2) dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa Siedliskowa (Dz. Urz. L 206 z 22.07.1992 r., str. 7—5 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102 z późn. zm.).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia

Celem wprowadzenia regulacji jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Opracowany plan stanowić będzie podstawę prowadzenia działalności ochronnej Pienińskiego Parku Narodowego przez 20 lat.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Rozporządzenie zawiera wykaz działań ochronnych mających na celu zachowanie bądź przywrócenie przyrodniczych i kulturowych zasobów Pienińskiego Parku Narodowego będącego jednocześnie obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty Pieniny PLH120013 i obszarem specjalnej ochrony Pieniny PLB120008. Zadania ochronne realizowane będą przede wszystkim przez Dyrektora Parku. Rozporządzenie będzie oddziaływało również na jednostki samorządu terytorialnego w zakresie wprowadzenia niezbędnych zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin. W dokumencie zawarte są ponadto wytyczne odnoszące się do nowotworzonych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin. Dla właścicieli gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Pienińskiego Parku Narodowego rozporządzenie określa postulowane zabiegi ochronne, których wykonanie jest niezbędne dla zachowania przyrodniczych walorów Parku.

3. Konsultacje

Projekt rozporządzenia będzie konsultowany z następującymi podmiotami:

- 1) Państwowa Rada Ochrony Przyrody,
- 2) Polska Akademia Nauk,
- 3) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- 4) Marszałek Województwa Małopolskiego,
- 5) organizacje ekologiczne:
  - a) Centrum Prawa Ekologicznego,
  - b) Klub „Gaja”,
  - c) Klub Przyrodników,
  - d) Liga Ochrony Przyrody,
  - e) Polski Klub Ekologiczny,
  - f) Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”,
  - g) Stowarzyszenie – Pracownia na rzecz Wszystkich Istot;
- 6) Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wprowadzenie rozporządzenia będzie miało wpływ na wydatki budżetu państwa. W ciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony przeznaczone zostaną środki pieniężne na ochronę przyrodniczych i kulturowych zasobów Parku, udostępnianie Parku do badań naukowych w tym monitoring przyrodniczy i techniczny, udostępnianie do zwiedzania oraz tworzenie prawnych, materialnych i organizacyjnych podstaw do sprawnej realizacji celów podstawowych w wysokości łącznej około 120 mln złotych (bez uwzględnienia kosztów wykupów gruntów prywatnych na terenie Parku). Podana kwota została określona w „Operacji oceny przewidywanych skutków planu ochrony oraz oszacowania jego kosztów” stanowiącym elementem dokumentacji do Planu Ochrony. Część z tych środków pochodzić ma z dotacji budżetowej, pozostałe z przychodów własnych Parku oraz innych dotacji (np.

dotacji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, funduszy unijnych oraz innych funduszy celowych).

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie, wprowadzając wytyczne do działań ochronnych oraz określając zasady monitoringu stanu przyrody, powinno pozwolić na zachowanie swoistego krajobrazu Pienin, a dzięki temu oddziaływać na podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu.